

Lönerapport år 2014

Löner och löneutveckling år 1913–2013
efter klass och kön

Författare: Mats Larsson, Arbetslivsenheten

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Metod, dataunderlag och lönebegrepp	5
1 Löner år 2013	6
<i>Lön efter klass, kön, sektor, ålder och region</i>	
2 Löneutveckling	19
<i>Löneutveckling år 2011-2013</i>	
<i>Real löneutveckling</i>	
<i>Löneutveckling år 1913-2013</i>	
3 Kvinnor och män	41
<i>Löneutveckling år 2011-2013</i>	
<i>Standardvägda löner</i>	
<i>Andel kvinnor och relativlön</i>	
<i>Löneutveckling år 1913-2013</i>	
4 Lönespridning	59
<i>Lönespridningens utveckling</i>	
Bilaga 1	Metod och dataunderlag
Bilaga 2	Månadslön och löneutveckling för arbetare och tjänstemän

Rapporten har utarbetats av LOs Arbetslivsenhet

För ytterligare information kontakta
Mats Larsson, telefon 08-796 28 11

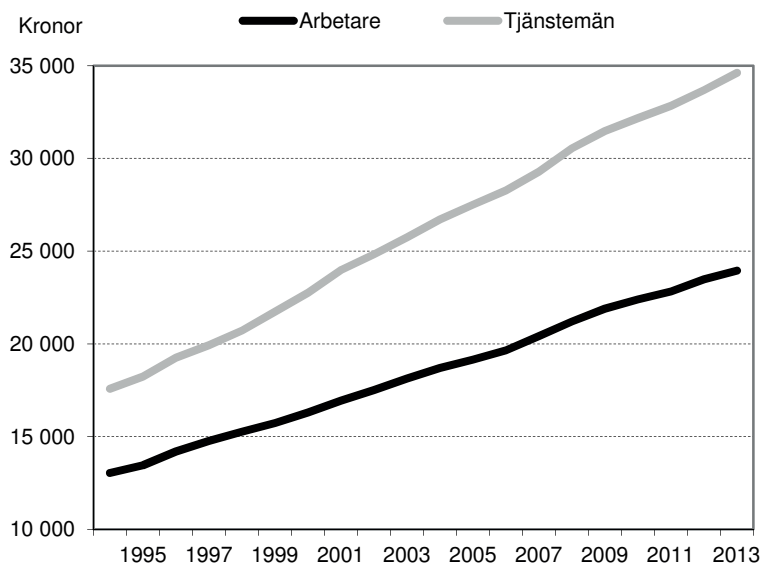
Sammanfattning

- ▶ Medellönen för arbetare är 24 000 kronor och för tjänstemän 34 600 kronor år 2013. Lönegapet är därmed 10 600 kronor, eller 45 procent.
- ▶ De tre senaste åren, år 2011-2013 ökade lönerna med 6,9 procent för arbetare och 7,6 procent för tjänstemän, det vill säga 0,7 procentenheter mer för tjänstemän. Räknat i kronor motsvarar det 900 kronor mer för tjänstemännen
- ▶ Reallönerna har ökat med totalt 3,9 procent år 2011-2013.
- ▶ Lönerna har ökat mer för kvinnor än för män, men bara bland tjänstemän.

Medellönen för samtliga anställda var 29 900 kronor i månaden år 2013. Skillnaden är dock stor mellan arbetare och tjänstemän då medellönen är 24 000 kronor för arbetare och 34 600 kronor för tjänstemän. Medellönen för tjänstemän är därmed 10 600 kronor, eller 45 procent, högre än för arbetare.

De senaste 20 åren, år 1994-2013 har den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda ökat från 15 600 kronor i till dagens 29 900 kronor. Det är en ökning med 92 procent och motsvarar en årlig löneökningstakt på 3,5 procent. För arbetare har medellönen ökat med totalt 84 procent medan den för tjänstemän ökat med 97 procent. Medellönen har alltså ökat med 13 procentenheter mer för tjänstemän än för arbetare.

Genomsnittlig månadslön år 1994-2013

För enbart år 2013 har lönerna ökat mindre för arbetare än för tjänstemän, 2,0 procent för arbetare och 2,8 procent för tjänstemän. År 2013 bör dock tolkas försiktigt då det är det första året av tre i många kollektivavtal och troligen har många lönerevisioner på lokal nivå inte hunnit genomföras i tid för att ingå i lönestatistiken år 2013.

De tre senaste åren, år 2011-2013, har den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda ökat med i genomsnitt 7,4 procent. För arbetare har den ökat med 6,9 procent och för tjänstemän med 7,6 procent, det vill säga 0,7 procentenheter mer för tjänstemän.

Även priserna har dock ökat, 3,5 procent år 2011-2013 enligt KPI. Reallönerna har därmed ökat med 3,4 procent för arbetare och 4,1 procent för tjänstemän år 2011-2013.

Månadslön år 2013			
	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	24 000	34 600	29 900
Kvinnor	22 200	31 100	27 500
Män	25 200	38 700	32 200
Löneökning år 2013			
	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	2,0	2,8	2,5
Kvinnor	2,0	3,3	2,9
Män	2,0	2,3	2,2
Löneökning tre senaste åren, år 2011-2013			
	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	6,9	7,6	7,4
Kvinnor	6,7	8,7	8,1
Män	7,1	6,7	6,8

Räknat i antal kronor ökade medellönen år 2011-2013 för arbetare med 1 550 kronor och för tjänstemän med 2 450 kronor, det vill säga 900 kronor mer för tjänstemän än för arbetare. Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän har därmed växt ytterligare och de senaste 19 åren har det ökat varje år, från 4 300 kronor år 1994 till 10 600 kronor år 2013.

De senaste 101 åren, år 1913-2013, har lönerna utvecklats stegvis och reallönerna har ökat främst under tre perioder. Den första perioden inleddes direkt efter första världskriget och varade i cirka tre år. Den andra perioden inleddes efter andra världskriget och varade cirka 30 år, fram till oljekrisen år 1973. Den tredje perioden inleddes i mitten av 1990-talet och pågår än idag.

För hela 101-årsperioden har den genomsnittliga månadslönen för industriarbetare ökat från 85 kronor år 1913 till 27 300 kronor år 2013. I fasta (2013 års) priser motsvarar detta 3 952 kronor år 1913 och 27 300 kronor år 2013. Reallön och köpkraft för industriarbetare har därmed ökat nästan sju gånger på 100 år.

Medellönen för kvinnor är 27 500 kronor och för män 32 200 kronor. Medellönen är alltså 4 700 kronor (17 procent) högre för män.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män är mindre bland arbetare än bland tjänstemän. Bland arbetare är medellönen för män 3 000 kronor (14 procent) högre än för kvinnor och bland tjänstemän 7 600 kronor (24 procent) högre.

Lönestatistik för de senaste 101 åren visar dock att löneskillnaden har minskat betydligt. År 1913 var timlönen för kvinnor bland industriarbetare endast 52 procent av männens timlön. År 2013 var den 92 procent.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män minskade framförallt under 1960- och 1970-talet i samband med att kvinnolönerna togs bort i kollektivavtalen. Utjämnningen upphörde dock på 1980-talet och därefter har löneskillnaden endast minskat marginellt.

En förklaring till dagens löneskillnad mellan kvinnor och män är att arbetsmarknaden är könssegregerad. Det vill säga att de flesta yrken och sektorer domineras i antal av antingen kvinnor eller män och att lönerna systematiskt är lägre inom yrken och sektorer som domineras av kvinnor. Det vill säga att ju större andel kvinnor en sektor innehåller desto lägre är sektorns medellön.

Inledning

Rapporten syftar till att ge en beskrivning av hur dagens lönestruktur ser ut samt hur lönerna utvecklats historiskt utifrån ett genomgående klass- och könsperspektiv. Detta utifrån den officiella lönestrukturstatistik som publiceras årligen av Statistiska centralbyrån.

Rapporten inleds med en översiktlig beskrivning av *nuvarande lönestruktur* för Sveriges cirka 3,7 miljoner anställda. Beskrivningen gäller medellöner år 2013 efter klass, kön, sektor, ålder och region.

I del två redovisas hur lönerna utvecklats de senaste *101 åren*, år 1913-2013, efter klass och kön.

Tredje delen ger en fördjupad bild av löner och löneutveckling för *kvinnor och män* efter klass och sektor.

Rapporten avslutas med ett avsnitt om hur *lönespridningen* ser ut och hur den utvecklats sedan 1970-talet.

Metod, dataunderlag och lönebegrepp

Dataunderlaget kommer från Statistiska centralbyråns lönestrukturstatistik.

Det lönebegrepp som i första hand används i rapporten är *månadslön exklusive rörliga tillägg* (ob-, skifttillägg mm). Övertidsersättning ingår inte heller.

Lön för deltidarbete är uppräknad till heltid. Lönebegreppet ska därmed motsvara arbete på heltid och dagtid.

I rapporten benämns lönebegreppet som genomsnittlig månadslön eller medellön.

I de avsnitt som gäller löner och löneutveckling de senaste 101 åren, år 1913-2013, används dock lönebegreppet *lön för arbetad tid*. Detta för att få ett så jämförbart lönebegrepp som möjligt över hela 101-årsperioden. I lön för arbetad tid ingår rörliga tillägg vilket de alltså inte gör i rapportens första lönebegrepp. Övertidsersättning ingår dock inte i något av de två lönebegreppen.

Läs mer om metod, dataunderlag och lönebegrepp i bilaga 1.

Månadslön exklusive rörliga tillägg

Tid- och prestationslön (grundlön), helglön samt andra (fasta) löneförmåner.

Rörliga tillägg ingår inte, exempelvis ob- och skifttillägg. Övertidsersättning ingår inte.

Lön för arbetad tid

Tid- och prestationslön samt rörliga lönetillägg. Övertidsersättning ingår inte.

Deltidsarbete

Lön för deltidarbete är uppräknad till heltid för båda lönebegreppen.

1

Löner år 2013

Lönerna i Sverige varierar kraftigt mellan olika grupper av anställda. Det gäller mellan anställda i olika yrken såväl som i olika branscher. Det räcker dock med att dela upp de anställda efter klass och kön för att en ojämn lönestruktur ska framträda.

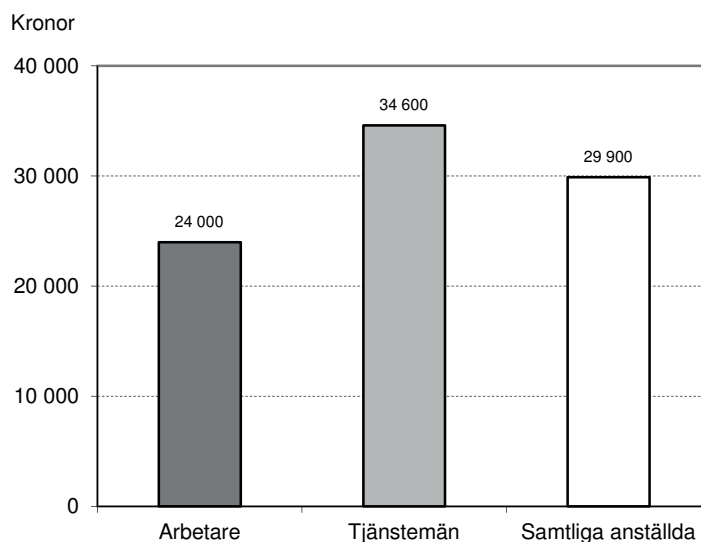
För samtliga anställda är den genomsnittliga månadslönen 29 900 kronor år 2013. Skillnaden är dock stor mellan arbetare och tjänstemän då den genomsnittliga månadslönen för arbetare är 24 000 kronor och för tjänstemän 34 600 kronor. Medellönen är alltså 10 600 kronor, eller 45 procent, högre för tjänstemän än för arbetare.

En skillnad på 10 600 kronor i medellön mellan arbetare och tjänstemän kan tyckas vara stor. Följande sidor i rapporten visar dock på ännu större löneskillnader när även lön efter kön, sektor, och ålder jämförs.

Tabell 1.1 Månadslön efter klass och kön år 2013

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	24 000	34 600	29 900
Kvinnor	22 200	31 100	27 500
Män	25 200	38 700	32 200

Diagram 1.1 Genomsnittlig månadslön efter klass år 2013

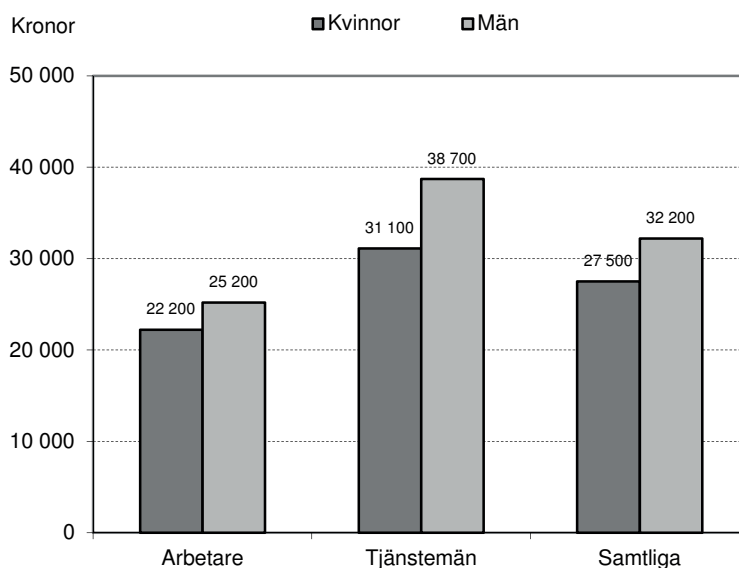
Kvinnor och män

Medellönen för samtliga anställda kvinnor är 27 500 kronor och för män 32 200 kronor. Mäns medellön är alltså 4 700 kronor (17 procent) högre än kvinnors.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män är dock mindre bland arbetare än bland tjänstemän. Bland arbetare är medellönen för män 3 000 kronor (14 procent) högre än för kvinnor och bland tjänstemän 7 600 kronor (24 procent) högre (se diagram 1.2 och tabell 1.1).

Jämförs lönerna för kvinnor och män över klassgränserna blir dock skillnaden betydligt större. Om exempelvis kvinnliga arbetare jämförs med manliga tjänstemän blir löneskillnaden hela 16 500 kronor (74 procent) högre för männen.

Diagram 1.2 Månadslön efter klass och kön år 2013

Sektor

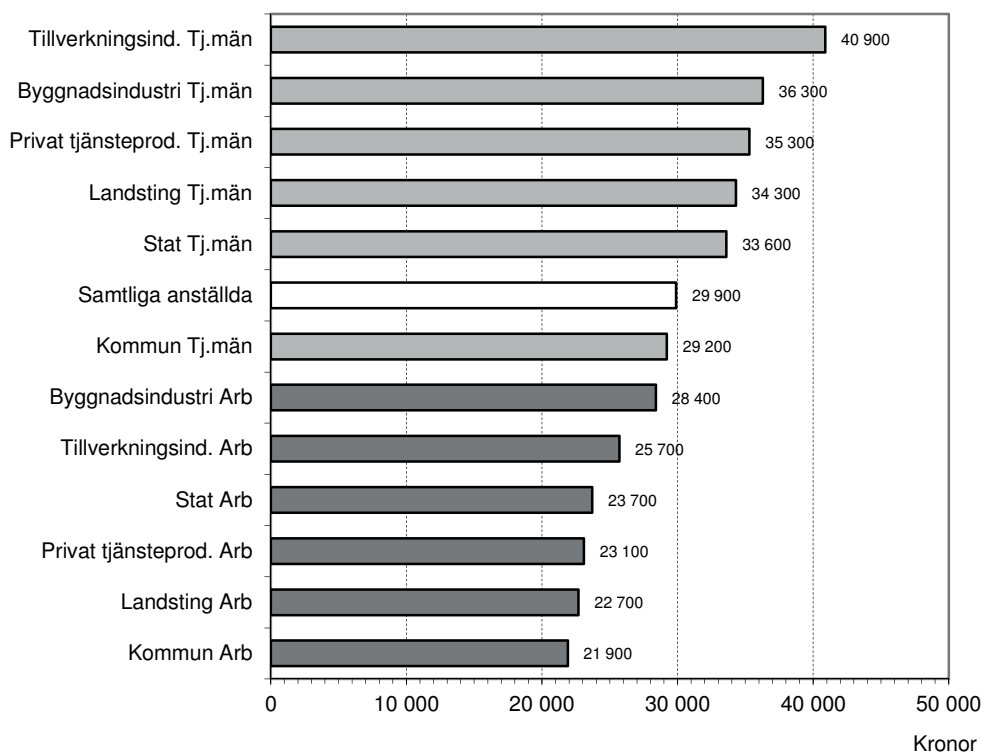
Arbetare och tjänstemän fördelade på sex sektorer (se faktaruta) visar att tjänstemän inom tillverkningsindustrin har högst medellön med 40 900 kronor i månaden. En bit efter följer tjänstemän inom byggnadsindustrin och privat tjänsteproduktion med 36 300 kronor respektive 35 300 kronor (se diagram 1.3 och tabell 1.3).

Sex sektorer
Tillverkningsindustri
Byggnadsindustri
Privat tjänsteproduktion
Stat
Kommun
Landsting

Bland arbetare är det de inom byggnadsindustrin som har högst medellön, 28 400 kronor, följt av tillverkningsindustrin med 25 700 kronor.

Lägst medellön bland såväl arbetare som tjänstemän är det inom kommunal sektor där medellönen för arbetare är 21 900 kronor och för tjänstemän 29 200 kronor.

Diagram 1.3 Genomsnittlig månadslön år 2013
Arbetare och tjänstemän. Sex sektorer

Tabell 1.3 Månadslön efter klass, kön och sektor år 2013

Sektor	Arbetare			Tjänstemän			Samtliga anställda		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Samtliga sektorer	22 200	25 200	24 000	31 100	38 700	34 600	27 500	32 200	29 900
Privat sektor	22 400	25 500	24 700	31 900	39 800	36 300	28 200	32 500	30 900
Tillverkningsindustrin	23 600	26 100	25 700	36 200	43 000	40 900	30 500	32 700	32 200
Byggnadsindustrin	23 300	28 600	28 400	30 500	38 500	36 300	28 600	31 100	30 800
Tjänsteproduktion	22 100	23 900	23 100	31 400	39 100	35 300	27 800	32 600	30 300
Offentlig sektor	21 900	22 600	22 000	30 200	34 600	31 500	26 800	31 000	27 900
Stat	22 700	24 300	23 700	32 200	35 200	33 600	31 700	34 200	32 900
Kommun	21 800	22 300	21 900	28 800	30 500	29 200	25 100	26 900	25 500
Landsting	22 700	22 600	22 700	31 900	43 000	34 300	29 500	38 000	31 300

19 sektorer

En fördelning av löntagarna på 19 sektorer (se faktaruta) visar än tydligare tjänstemännens lönemässiga försprång. Inte inom någon av de 19 sektorerna når arbetarnas medellön upp till de 29 900 kronor som är medellönen för samtliga anställda. Tjänstemännen däremot, har inom de flesta sektorer betydligt högre löner än så (se diagram 1.5).

Högst löner har tjänstemän inom sektorn finans- och försäkringsverksamhet med en medellön på 45 500 kronor. Närmast efter kommer tjänstemännen inom fem industrisektorer, varav tre med medellöner över 41 000 kronor – stål- och metallverk, verkstadsindustri och massa- och pappersindustri.

Bland arbetare är medellönen högst inom byggnadsindustrin, 28 400 kronor, följt av sex industrisektorer med medellöner mellan 25 400 kronor och 26 600 kronor.

Lägst medellön har arbetare i sektorn kommunal barnomsorg, 21 300 kronor. Närmast över kommer arbetarna inom hotell och restaurang, 21 500 kronor, och kommunal äldre och handikappomsorg, 21 800 kronor.

Även bland tjänstemän är lönerna lägst inom kommunal barnomsorg, 25 600 kronor. Närmast däröver kommer tjänstemän inom kommunal skola, 29 500 kronor, samt hotell och restaurang, 30 000 kronor.

19 sektorer

Tillverknings- och byggnadsindustri

- Verkstadsindustri
- Livsmedels-, dryckes- o tobaksindustri
- Trävaruindustri, ej möbler
- Massa- och pappersindustri
- Grafisk o reproindustri
- Stål- och metallverk
- Övrig tillverkningsindustri
- Byggnadsindustri

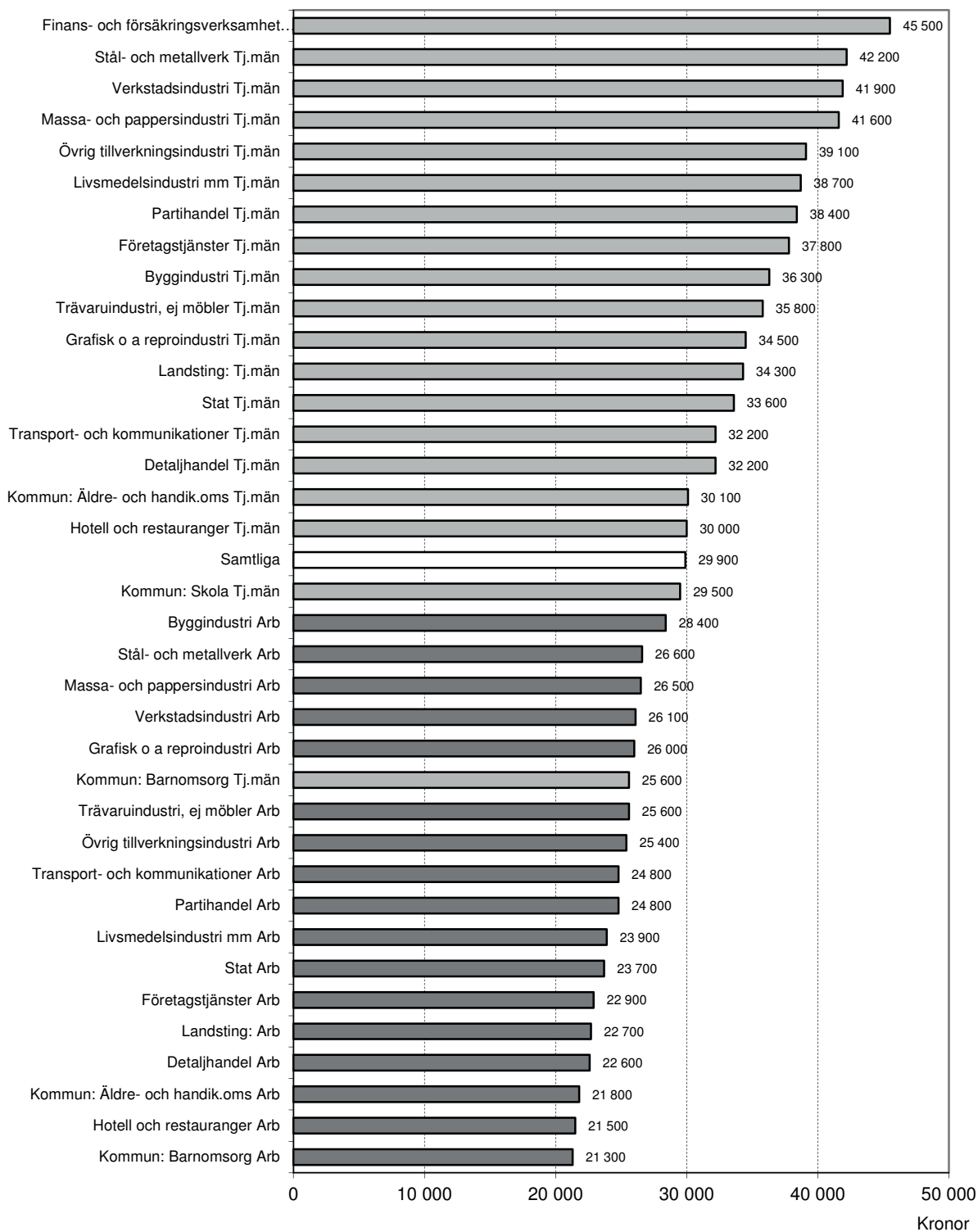
Privat tjänsteproduktion

- Partihandel
- Detaljhandel
- Hotell och restauranger
- Transport och kommunikation
- Finans- och försäkringsverksamhet
- Företagstjänster

Offentlig sektor

- Stat
- Kommun: Äldre- o handikappomsorg
- Kommun: Skola
- Kommun: Barnomsorg
- Landsting

Diagram 1.5 Månadslön efter klass år 2013
19 sektorer

Ålder

Upp till cirka 22-års ålder är lönerna ungefär lika för både arbetare och tjänstemän. Därefter ökar löneskillnaden och vid 30 års ålder är den genomsnittliga månadslönen drygt 7 000 kronor högre för tjänstemän än för arbetare. Löneskillnaden kulminerar runt 50 års ålder då den genomsnittliga månadslönen är drygt 14 000 kronor högre för tjänsteman än för arbetare (se diagram 1.7).

För arbetare stiger lönen i takt med stigande ålder i stort sett bara upp till 30-årsåldern. Därefter planar den genomsnittliga månadslönen ut runt 24 000 kronor där den sedan ligger relativt stadigt ända upp i 60-årsåldern.

Källa: Databasen Linda 2012

Resultaten i detta avsnitt kommer från en bearbetning av Statistiska centralbyråns Linda-databas gällande år 2012.

Läs mer om databasen Linda i Bilaga 1: Metod och dataunderlag

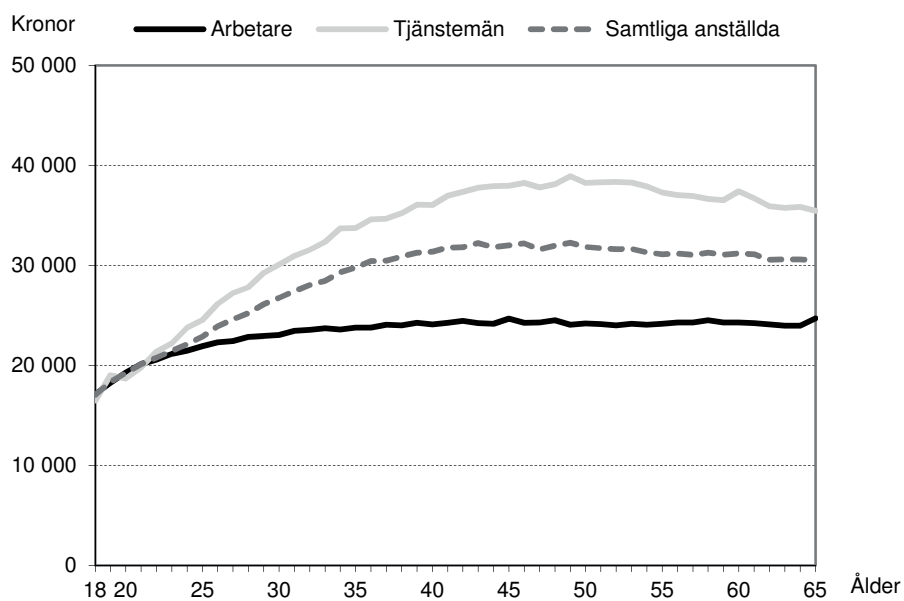
För tjänstemän ökar den genomsnittliga månadslönen däremot ända upp till 50-årsåldern. Toppen nås vid 49 år med 38 900 kronor. Därefter minskar medellönen något.

Män har högre genomsnittlig månadslön än kvinnor i samtliga åldersgrupper. Redan bland 18-20 åringar är den genomsnittliga månadslönen cirka 1 300 kronor högre för män än för kvinnor. Skillnaden ökar sen uppåt i åldrarna till som mest cirka 7 000 kronor runt 50-årsåldern. Därefter minskar skillnaden något och planar ut runt 6 000 kronor (se diagram 1.8).

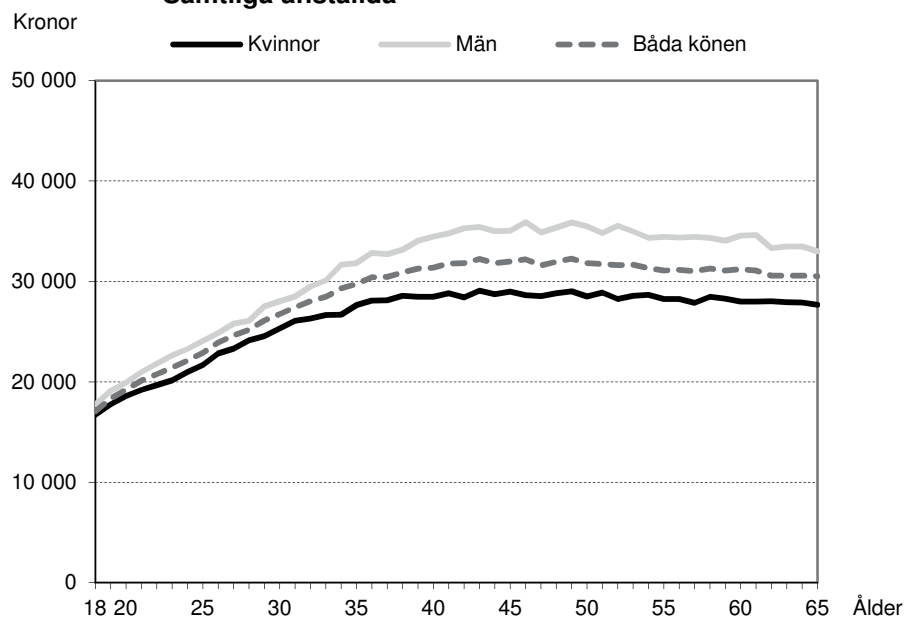
Löneskillnaden mellan kvinnor och män tilltar alltså med stigande ålder. En förklaring till detta är att den genomsnittliga månadslönen för kvinnor planar ut redan vid 30-årsåldern medan den för män ökar ytterligare några år och planar ut först runt 45-årsåldern.

Män tycks alltså ha en längre lönekarriär än kvinnor. En uppdelning efter klass och kön visar dock att detta främst gäller bland tjänstemän. För manliga tjänstemän ökar den genomsnittliga månadslönen nämligen ända upp till 50-årsåldern medan den för manliga arbetare slutar att öka i början av 40-årsålden (se diagram 1.9 och 1.10).

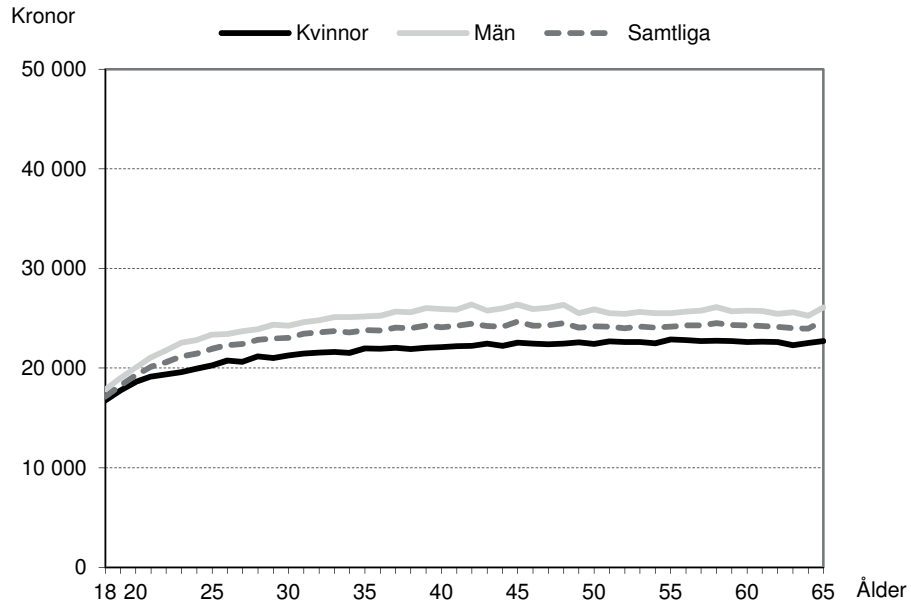
Diagram 1.7 Månadslön efter klass och ålder år 2012

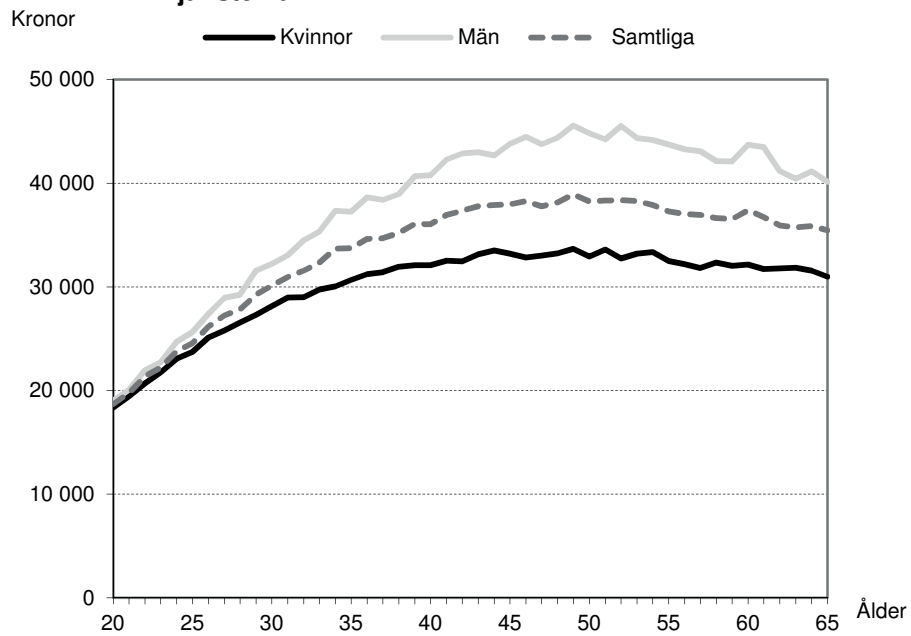
**Diagram 1.8 Månadslön efter kön och ålder år 2012
Samtliga anställda**

Diagram 1.9 Månadslön efter klass, kön och ålder år 2012
Arbetare

Diagram 1.10 Månadslön efter klass, kön och ålder år 2012
Tjänstemän

Region

Lönerna varierar mellan Sveriges 21 län. Men det är framförallt Stockholms län som skiljer sig från övriga län.

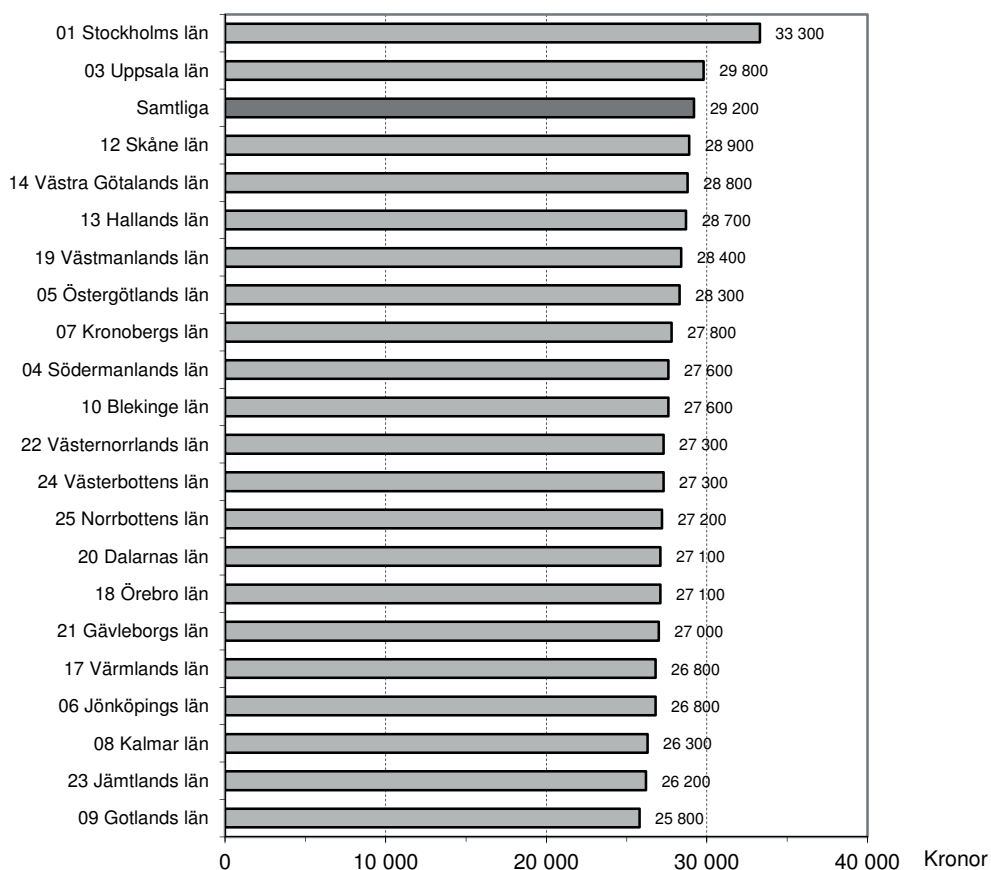
I Stockholms län är den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda 33 300 kronor enligt 2012 års lönestatistik (se faktaruta). Närmast efter kommer Uppsala län med 29 800 kronor. Endast i dessa två län är medellönen högre än genomsnittet för hela riket, som var 29 200 kronor år 2012 (se diagram 1.13).

Källa: Databasen Linda 2012

Resultaten i detta avsnitt kommer från en bearbetning av Statistiska centralbyråns Linda-databas gällande år 2012.

Läs mer om databasen Linda i Bilaga 1: Metod och dataunderlag

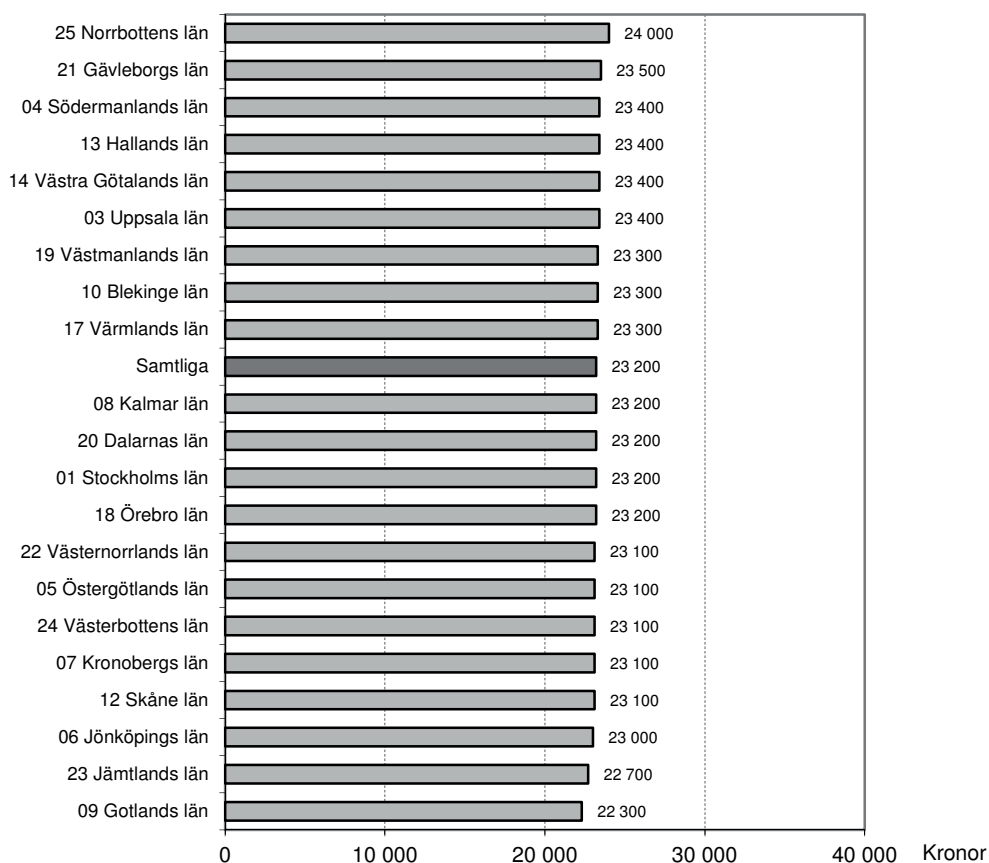
Diagram 1.13 Lön efter län år 2012. Samtliga anställda

De höga lönerna i framförallt Stockholm gäller dock främst tjänstemän då den genomsnittliga månadslönen för tjänstemän i Stockholm är 39 600 kronor medan den för arbetare stannar på 23 200 kronor, vilket är strax *under* genomsnittet för arbetare i hela riket (se diagram 1.14 och 1.15).

För arbetare är det istället i Norrbottens län som lönerna är högst, 24 000 kronor. Skillnaden i medellön efter län är dock relativt liten bland arbetare och förutom i Norrbottens län så håller sig medellönen mellan 22 300-23 500 kronor för arbetare i alla län (se diagram 1.14).

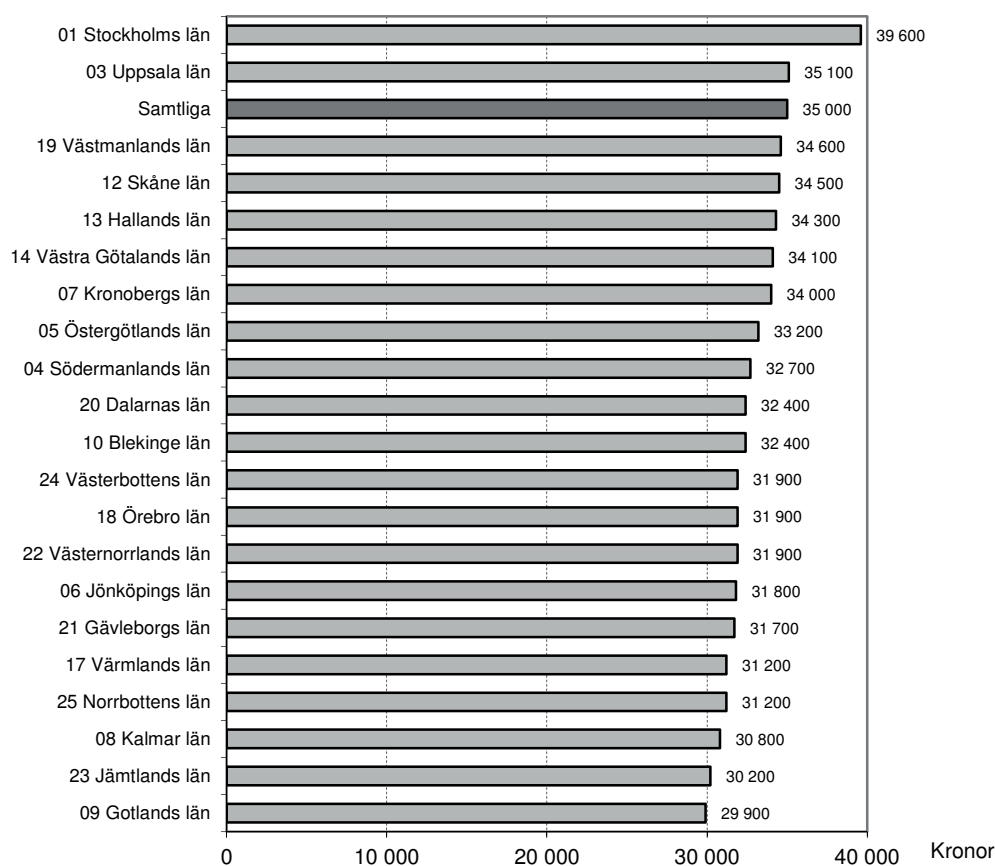
Diagram 1.14 Lön efter län år 2012. Arbetare

Bland tjänstemän är skillnaden betydligt större mellan länen. Högst är medellönen i Stockholm, 39 600 kronor, närmast följt av Uppsala och Västmanland med 35 100 respektive 34 600 kronor. I botten ligger Gotland och Jämtland där medellönen för tjänstemän ligger runt 30 000 kronor (se diagram 1.15).

Den höga medellönen för tjänstemän i Stockholms län förklaras troligen till viss del av att en stor del av den relativt högavlönade finanssektorn samt många huvudkontor är lokaliserade till Stockholm.

Diagram 1.15 Lön efter län år 2012. Tjänstemän

Sammanfattning av kapitel 1

Medellönen för en arbetare är 24 000 kronor i månaden år 2013. För tjänstemän är medellönen 34 600 kronor. Medellönen är alltså 10 600 kronor (45 procent) högre för tjänstemän än för arbetare.

Medellönen för kvinnor är 27 500 kronor och för män 32 200 kronor. Medellönen är alltså 4 700 kronor (17 procent) högre för män.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män är dock mindre bland arbetare än bland tjänstemän. Bland arbetare är medellönen för män 3 000 kronor (14 procent) högre än för kvinnor och bland tjänstemän 7 600 kronor (24 procent) högre.

Även mellan olika sektorer, åldrar och regioner är löneskillnaderna stora. Klass och kön tycks dock vara gemensamma nämnare även för dessa löneskillnader.

2

Löneutveckling

De senaste 20 åren, år 1994-2013 har den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda ökat från 15 600 kronor till 29 900 kronor. Det är en ökning med 92 procent och motsvarar en årlig löneökningstakt på 3,5 procent.

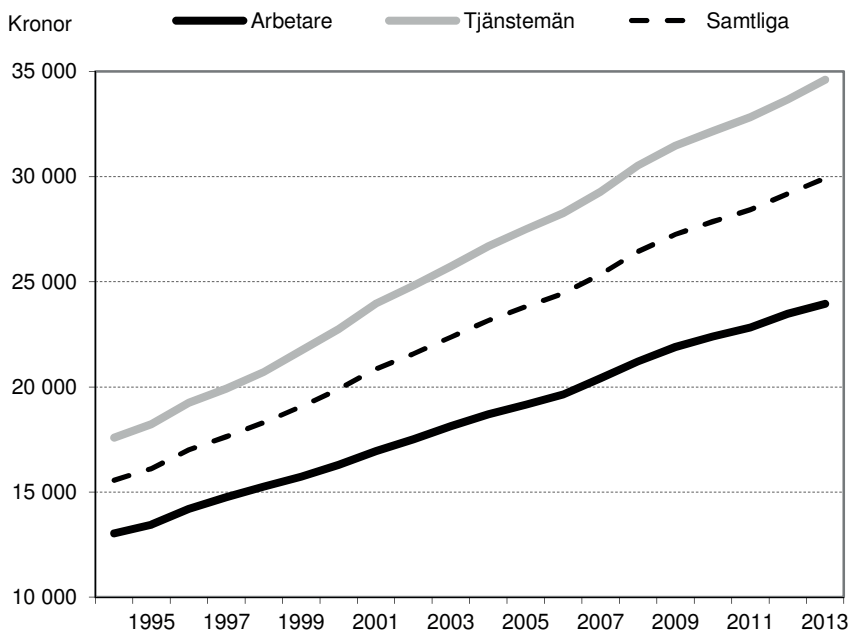
För arbetarna har lönerna ökat med totalt 84 procent medan lönerna för tjänstemän ökat med 97 procent. Lönerna har alltså ökat med 13 procenten- heter mer för tjänstemän än för arbetare och lönegapet mellan arbetare och tjänstemän har blivit större.

Tretton procent mer för tjänstemän på 20 år låter kanske inte så mycket men räknas skillnaden i kronor istället för procent blir det mer påtagligt hur lönegapet mellan arbetare och tjänstemän ökat. Räknat i kronor har lönerna ökat med 10 900 kronor för arbetare och 17 000 kronor för tjänstemän år 1994-2013, det vill säga med 6 100 kronor mer för tjänstemän än för arbetare (se diagram 2.1 och tabell 2.1).

Tabell 2.1 Löneökning i kronor och procent år 2000-2013

	Kronor	Procent
Arbetare	10 900	84
Tjänstemän	17 000	97
Samtliga anställda	14 400	92

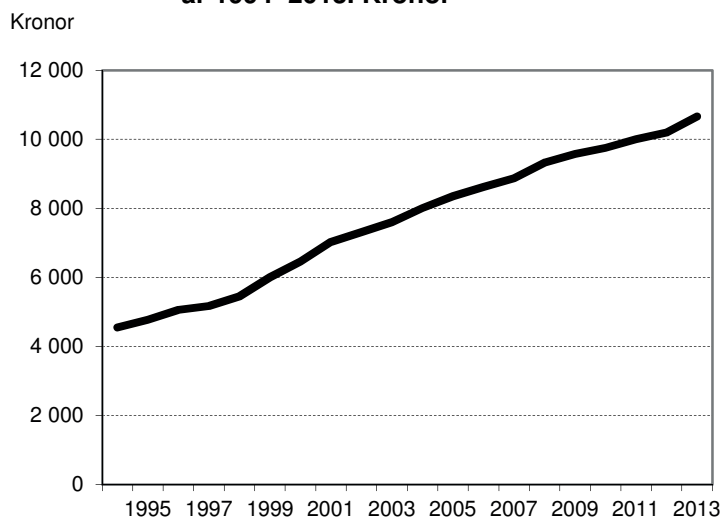
Diagram 2.1 Genomsnittlig månadslön år 1994-2013

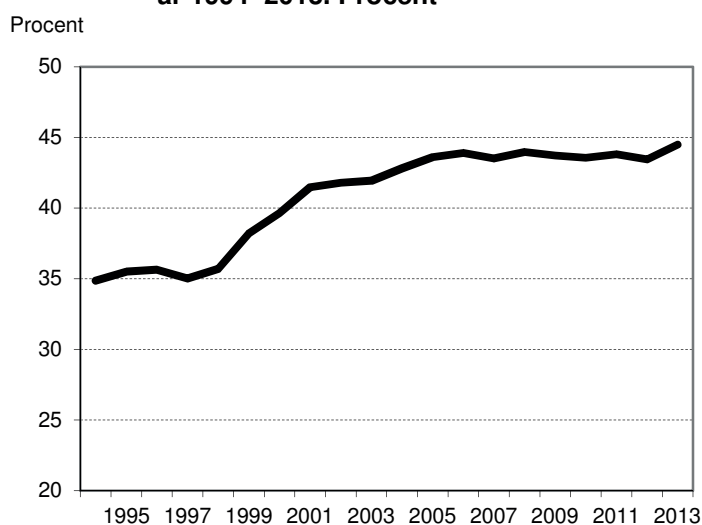
År 1994 var den genomsnittliga månadslönen 4 550 kronor högre för tjänstemän än för arbetare. Därefter har lönegapet ökat varje år och år 2011 nådde det för första gången över 10 000 kronor och år 2013 har det ökat ytterligare till 10 660 kronor (se diagram 2.2a).

Räknat i procent så var lönegapet 35 procent år 1994, det vill säga att medellönen var 35 procent högre för tjänstemän än för arbetare. Resten av 1990-talet växte lönegapet raskt och nådde 40 procent år 2000. Därefter har ökningstakten dock avtagit och lönegapet har ökat långsamt till dagens 44 procent (se diagram 2.2b).

Diagram 2.2a Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän år 1994–2013. Kronor

Diagram 2.2b Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän år 1994–2013. Procent

Som framgår av diagram 2.2a och 2.2b så har lönegapet utvecklats olika beroende på om det räknas i kronor eller procent. Räknas lönegapet i kronor så har det ökat stadigt alla år ända sedan år 1994 (diagram 2.2a). Räknas det i procent blir bilden en annan. I procent ökade lönegapet framförallt mellan åren 1997-2001, från 35 procent till 41 procent. Därefter ökade det i lite lägre takt i ytterligare några år tills att det år 2006 nådde 44 procent. Därefter har lönegapet varit relativt oförändrat och legat runt 43-44 procent.

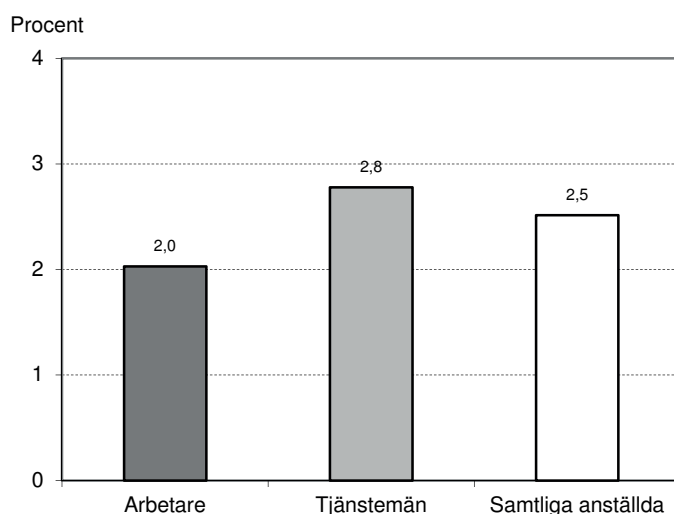
Orsaken till att lönegapet räknat i kronor eller procent ger olika bild beror på att medellönen är så pass mycket högre för tjänstemän än för arbetare. Om lönerna ökar med lika många procent för både arbetare och tjänstemän innebär det att lönegapet inte förändras räknat i procent men att det ändå ökar räknat i kronor.

Löneutveckling år 2013

Lönerna har alltså ökat i snabbare takt för tjänstemän än för arbetare för hela mätperioden år 1994-2013. Skillnaden i löneökningstakt har dock varierat och några enstaka år har lönerna till och med ökat mer för arbetare. Detta skedde framförallt mellan år 2009-2012 då lönerna ökade med en halv procentenhet mer för arbetare än för tjänstemän för hela fyraårsperioden. En halv procentenhet mer på fyra år kanske inte är så mycket att yvas över men arbetarna höll ändå jämna steg med tjänstemännen dessa fyra år vilket endast skett något enstaka år tidigare.

År 2013 blev det dock inga jämna steg för då ökade lönerna återigen klart mer för tjänstemän än för arbetare. För arbetare ökade den genomsnittliga månadslönen med 2,0 procent och för tjänstemän med 2,8 procent. För samtliga anställda ökade den med 2,5 procent år 2013 (se diagram 2.3).

Diagram 2.3 Löneökning år 2013

Att mäta löneutvecklingen enbart för år 2013 är dock vanskligt. Inte minst med tanke på att år 2013 var det första avtalsåret av tre i flertalet kollektivavtal. Avtalsperioden började i april och SCBs lönestatistik för privat sektor gäller september månad. Troligen hann många löneförhandlingar på lokal nivå inte slutföras innan statistiken samlades in gällande år 2013.

För tjänstemän tillkommer dessutom en ovanligt stor förskjuten lönerrevision för lärare från år 2012 då lärarnas löner enligt kollektivavtalet skulle öka med drygt fyra procent. Flertalet lokala löneförhandlingar blev dock inte klara förrän år 2013 och därmed registrerade som löneökning år 2013.

Löneutvecklingen för enbart år 2013 bör alltså användas med försiktighet. I följande avsnitt redovisas därför även löneutvecklingen totalt för de tre senaste åren. Exakt tidpunkt för löneförhandlingar och lönerrevisioner får då mindre betydelse.

Löneutveckling år 2011-2013

De tre senaste åren, år 2011-2013, har den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda ökat med i genomsnitt 7,4 procent. För arbetare har den ökat med 6,9 procent och för tjänstemän med 7,6 procent. Lönerna har alltså ökat med 0,7 procentenheter mer för tjänstemän än för arbetare på tre år (se diagram 2.4 och tabell 2.2).

Lönerna har ökat ungefär lika mycket inom privat som offentlig sektor för såväl arbetare som tjänstemän. För arbetare har medellönen ökat med 6,9 procent inom både privat och offentlig sektor och för tjänstemän med 7,6 procent inom privat sektor och 7,7 procent inom offentlig sektor.

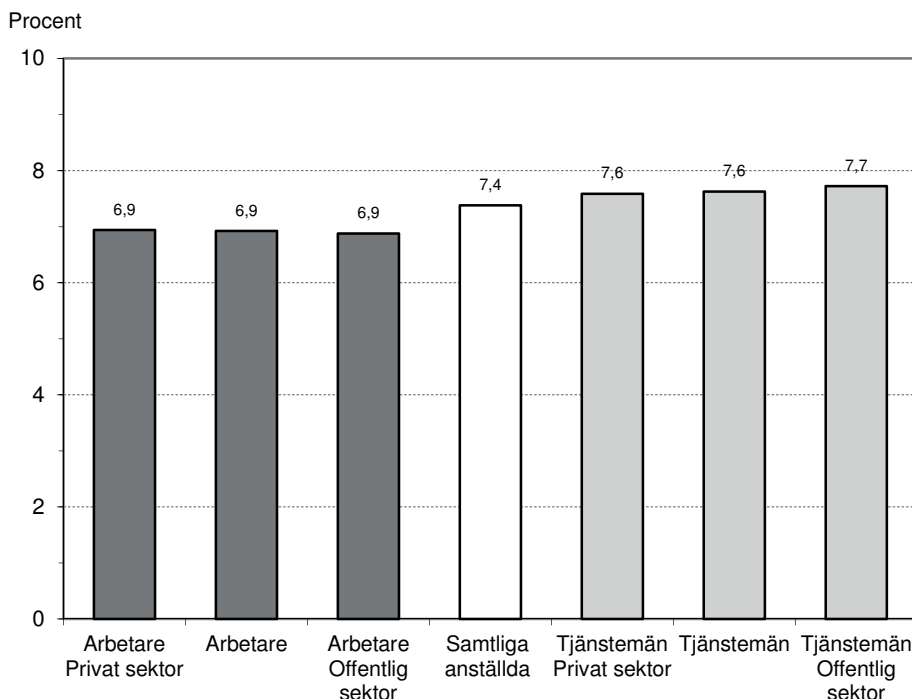
Delas de anställda upp på sex sektorer (se faktaruta till höger) så har lönerna ökat mest inom tillverkningsindustrin för såväl arbetare som tjänstemän. För arbetare har lönerna ökat med 9,2 procent och för tjänstemän med 9,7 procent. (se tabell 2.2).

Sex sektorer
Tillverkningsindustri
Byggnadsindustri
Privat tjänsteproduktion
Stat
Kommun
Landsting

Närmast efter tillverkningsindustrin kommer kommunal sektor där lönerna ökat med 7,0 procent för arbetare och 8,5 procent för tjänstemän. Den relativt stora skillnaden mellan arbetare och tjänstemän inom kommunal sektor förklaras till stor del av relativt höga löneökningstal för lärare.

Diagram 2.4 Löneökning år 2011-2013

Minst har lönerna ökat för tjänstemän inom byggnadsindustrin, 4,3 procent. Detta är dock en relativt liten och heterogen grupp tjänstemän vars löneutveckling är vanskelig att beräkna. För den betydligt större och mer homogena gruppen arbetare inom byggnadsindustrin så har dock lönerna ökat med 6,8 procent, det vill säga i nivå med genomsnittet för samtliga arbetare.

Den svenska tillverkningsindustrin tycks alltså klarat de senaste årens ekonomiska kriser relativt bra vad gäller lönebildning. Vad gäller antal anställda så har det dock gått sämre då antalet anställda inom tillverkningsindustrin har minskat med 135 000 anställda, från 635 700 anställda år 2007 till 500 900 anställda år 2013. Större delen, nästan 100 000, av de anställda som försvunnit var arbetare (källa SCBs Lönestrukturstatistik).

I vilken utsträckning denna minskning har påverkat medellönen inom tillverkningsindustrin är oklart. Möjligen har medellönen ökat något om det antas att de som slutat i genomsnitt hade lägre löner än de som fått behålla sina jobb. För enbart år 2011-2013 är det dock svårt att finna belägg för detta utifrån den officiella lönestatistiken.

Tabell 2.2 Löneökning år 2011-2013. Procent

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	6,9	7,6	7,4
Privat sektor	6,9	7,6	7,3
Tillverkningsindustri	9,2	9,7	9,5
Byggnadsindustri	6,8	4,3	5,9
Privat tjänsteproduktion	5,8	7,2	6,7
Offentlig sektor	6,9	7,7	7,5
Stat	5,4	6,4	6,3
Kommun	7,0	8,5	7,8
Landsting	6,7	7,9	7,7

Löneutveckling i kronor

Löneutvecklingen anges vanligen i procent men i många kollektivavtal anges löneökningarna även i kronor. Därför ges här även en redovisning av löneutvecklingen räknat i antal kronor.

Sammanlagt för åren 2011-2013 ökade medellönen för arbetare med 1 550 kronor och för tjänstemän med 2 450 kronor, det vill säga 900 kronor mer för tjänstemän än för arbetare (se diagram 2.5 och tabell 2.3).

Dessa 900 kronor motsvarar alltså de 0,7 procent mer i löneökning som tjänstemännen fått jämfört med arbetare enligt ovan.

Fördelat på sex sektorer så ökade medellönen med mest antal kronor för tjänstemän inom tillverkningsindustrin, 3 620 kronor. Närmast efter kom tjänstemännen inom sektorerna landsting och privat tjänsteproduktion med 2 510 kronor respektive 2 350 kronor.

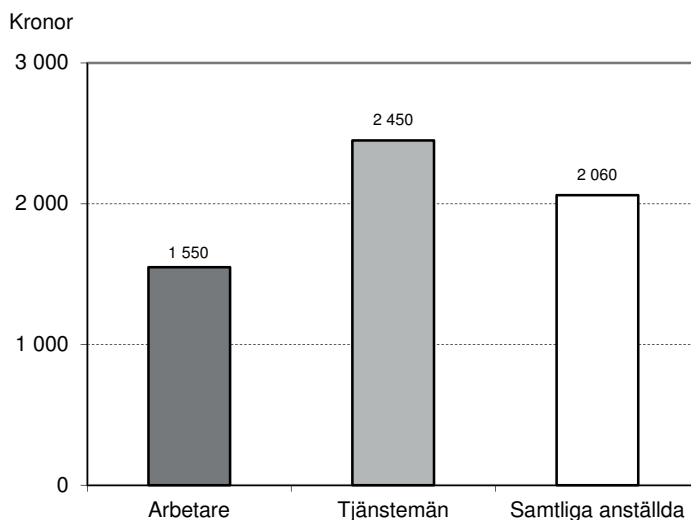
Även bland arbetarna ökade lönen med flest antal kronor inom tillverkningsindustrin, 2 160 kronor, närmast följt av sektorerna byggnadsindustri och landsting, 1 810 kronor respektive 1 430 kronor.

Minst antal kronor i löneökning fick arbetarna inom sektorerna stat och privat tjänsteproduktion, 1 220 kronor respektive 1 260 kronor.

Tabell 2.3 Löneökning år 2011-2013. Kronor

	Arbetare	Tjänstemän
Samtliga	1 550	2 450
Privat sektor	1 600	2 560
Tillverkningsindustri	2 160	3 620
Byggnadsindustri	1 810	1 500
Privat tjänsteproduktion	1 260	2 350
Offentlig sektor	1 420	2 260
Stat	1 220	2 010
Kommun	1 420	2 270
Landsting	1 430	2 510

Diagram 2.5 Löneökning år 2011-2013

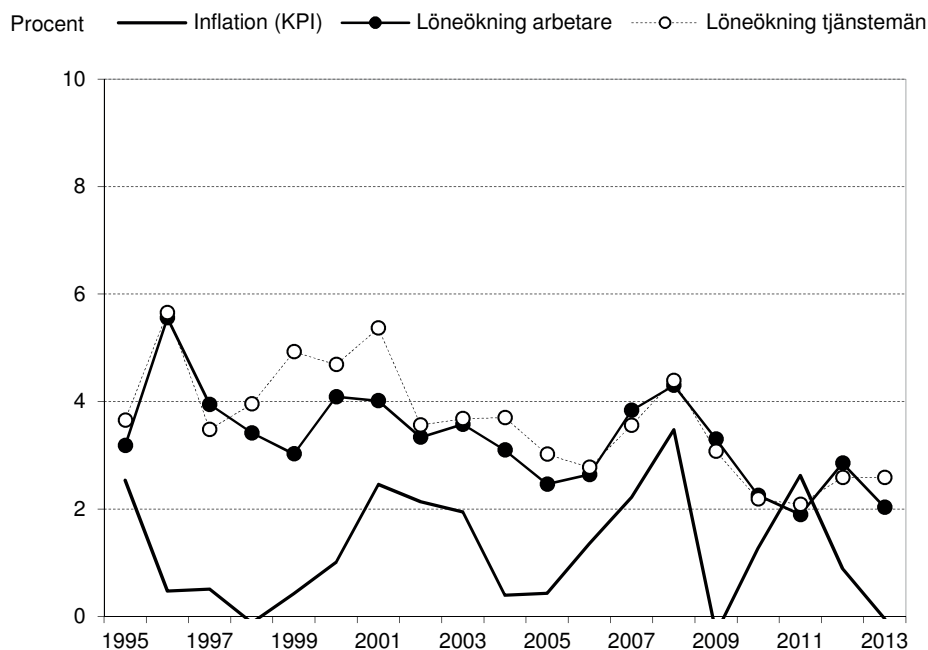
Real löneutveckling

För att få en mer komplett bild av löneutvecklingen bör även inflationen beaktas. Därför redovisas här den så kallade reala löneutvecklingen, det vill säga nominell löneutveckling minus inflation. Inflationen uppskattas med SCBs Konsumentprisindex (KPI).

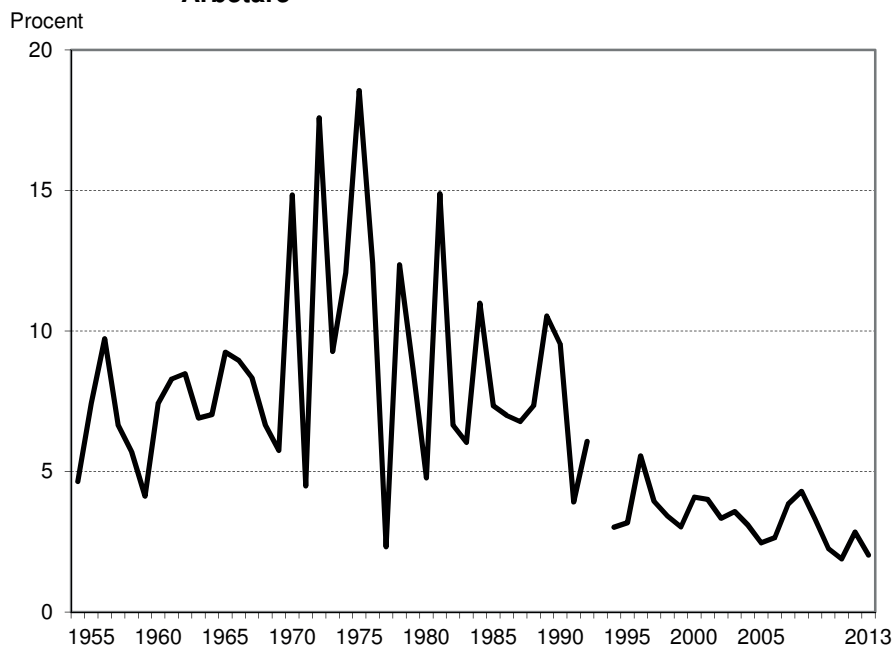
Enligt KPI var konsumentpriserna i det närmaste oförändrade år 2013. Samtidigt ökade lönerna med i genomsnitt 2,5 procent för samtliga anställda. Lönerna ökade alltså klart mer än vad priserna ökade. Köpkraften har därmed ökat och den så kallade reallönen ökade med 2,5 procent.

Totalt för de tre senaste åren, år 2011-2013, så ökade KPI med 3,5 procent samtidigt som lönerna ökade med 7,4 procent för samtliga anställda. Reallönerna har därmed ökat med 3,9 procent. För arbetare ökade reallönerna med 3,4 procent och för tjänstemän med 4,1 procent (se diagram 2.52.6).

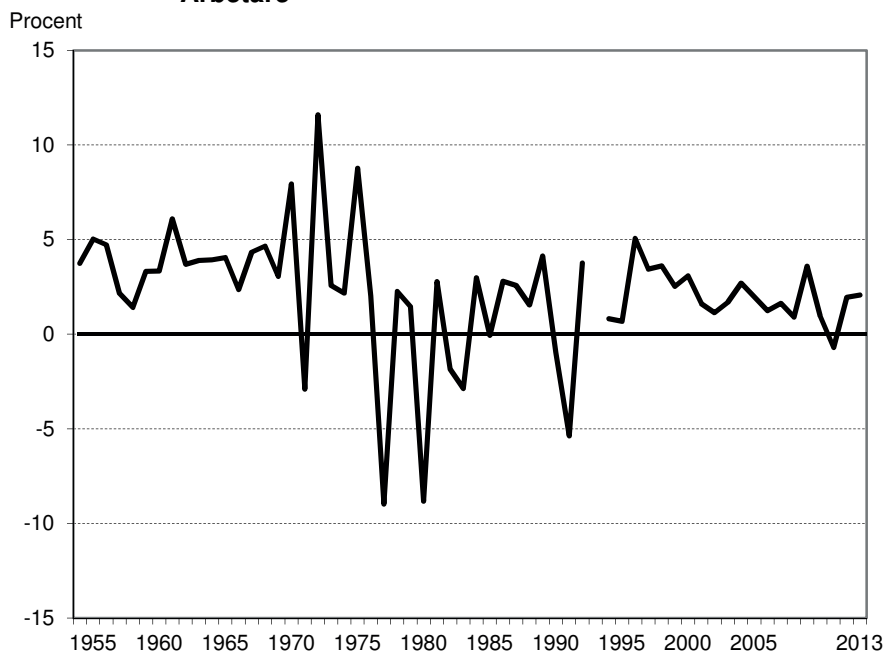
Diagram 2.5 Löneökningstakt (nominell) och inflationstakt enligt KPI 1995-2013

Diagram 2.6a Nominell löneökning år 1954-2013*
Arbetare

Diagram 2.6b Real löneökning år 1954-2013*
Arbetare

Löner år 1913-2013

Avsnittet om löneutveckling avslutas med en tillbakablick 101 år bakåt i tiden och de löner och den löneutveckling som varit år 1913-2013. Lönerna i detta avsnitt gäller anställda inom gruv- och tillverkningsindustrin. Detta för att få så jämförbara löner för hela perioden som möjligt (se faktaruta).

Löner år 1913-2013

Population: Anställda inom gruv- och tillverkningsindustri exklusive minderåriga

Lönebegrepp: Lön för arbetad tid inklusive rörliga lönetillägg (ob-, skifttillägg m.fl.).

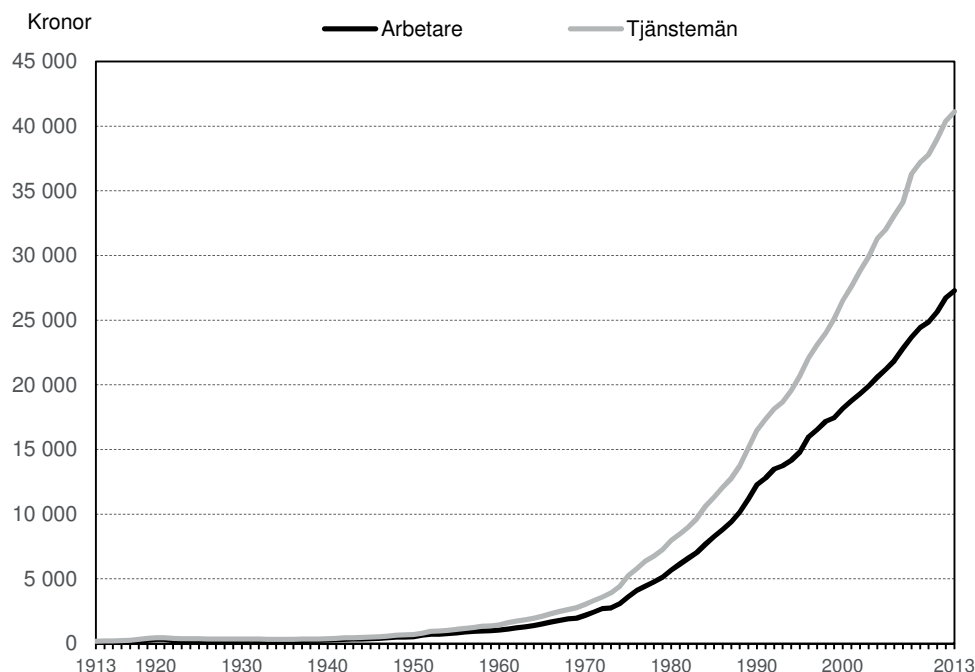
Källa: Statistiska centralbyrån, Socialstyrelsen samt egna beräkningar

År 1913 var lönen för en industriarbetare 42 öre i timmen. 100 år senare, år 2013, har lönen ökat till 160 kronor i timmen. I månadslön motsvarar detta 85 kronor år 1913 och 27 300 kronor år 2013.

För tjänstemän inom industrin har månadslönen ökat från 186 kronor år 1913 till 41 100 kronor år 2013 (se diagram 2.9).

En krona var dock betydligt mer värd år 1913 än idag. Närmare bestämt 46 gånger mer enligt Statistiska centralbyråns konsumentprisindex (KPI). Det innebär att en viss vara som år 1913 kostade en krona kostade 46 kronor år 2013. För att göra lönerna jämförbara över tid så har lönerna räknats om till fasta priser, det vill säga till dagens prisnivå.

Diagram 2.9 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1913-2013

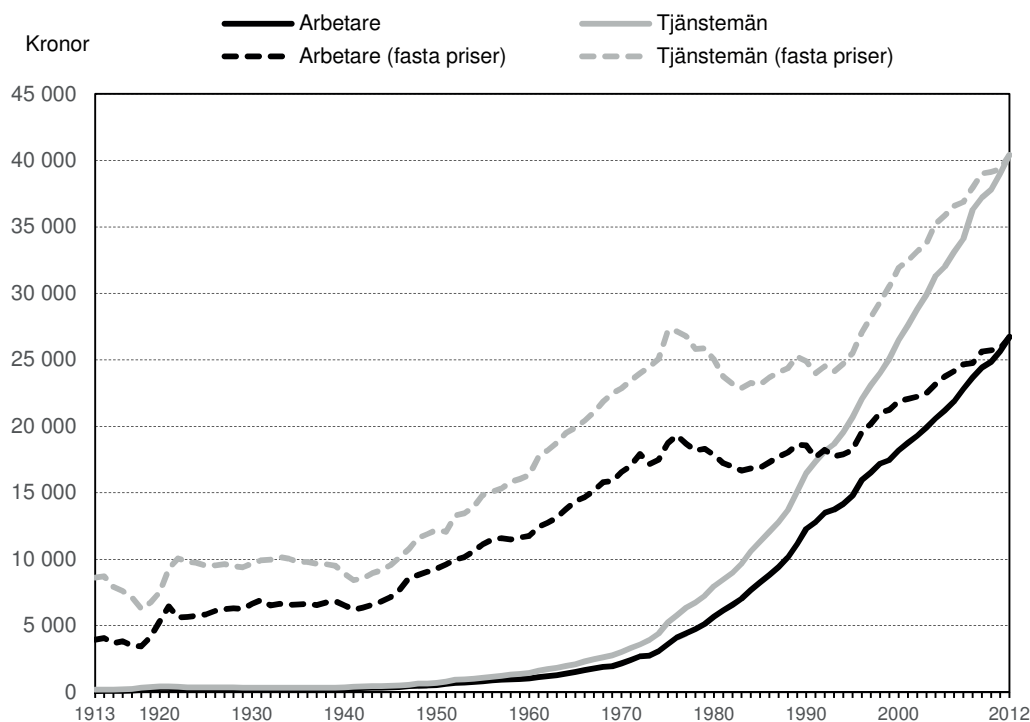
I diagram 2.10 redovisas genomsnittlig månadslön för arbetare och tjänstemän år 1913-2013 i såväl löpande som fasta (2013 års) priser.

I löpande priser var alltså månadslönen för en industriarbetare 85 kronor år 1913. Omräknat till 2013 års penningvärde så motsvarar det 3 950 kronor. Timlönen för en industriarbetare, som var 42 öre år 1913, motsvaras av 19 kronor i 2013 års penningvärde.

Räknas lönerna för samtliga år om till att motsvara i 2013 års priser framträder inte bara högre lönenivåer utan även en helt annan utveckling över tid där relativt stabila uppgångar varvas med mer turbulenta perioder där lönerna tidvis till och med minskat.

Nedan följer en närmare granskning av löneutvecklingen år 1913-2013 efter klass och kön. Först ges dock en kort sammanfattning av hur ekonomi och industri utvecklades under 1700- och 1800-talen då Sveriges förvandling från fattigt jordbrukarsamhälle till rik industrination inleddes¹.

**Diagram 2.10 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1913-2013
Löpande och fasta (2013 års) priser**

¹ Källa: Schön, L., 2012, *En modern svensk ekonomisk historia*. SNS förlag, Stockholm

1700- och 1800-talet

Den första industriella revolutionen inleddes under 1700-talet och då främst i England. I Sverige tar den tidiga industrialiseringen fart några år senare och då först i jordbrukssamhället när ångmaskinen börjar användas i kvarnar och brygghus. Hemindustri ersätts av industrier, främst textil- och skoindustri, och i början av 1800-talet startar utbyggnaden av infrastruktur och utbildningsväsende. Kanaler och landsvägar byggs och Kungliga Tekniska Högskolan och Chalmers invigs.

Under 1850- och 1860-talen sker en stark tillväxt inom svensk industri och handel. Järnvägen börjar byggas, elektriciteten och telegrafan utvecklas. Exporten av järn, trä och havre tar fart. Antalet industriarbetare tredubblas från 100 000 år 1850 till drygt 300 000 år 1890.

Under 1870-talet avstannade dock utvecklingen och en lång lågkonjunktur inleddes. År 1878 fick Sverige sin först finanskris och med den följer oro på arbetsmarknaden med bland annat Sundsvallsstrejken år 1879. Arbetarna organiserar sig i fackföreningar och år 1889 bildas Socialdemokratiska arbetarepartiet.

År 1890-1910 kom vad som kallas den andra industriella revolutionen till Sverige. Förbränningsmotorn, elektriciteten och nya finansmarknader bidrog starkt till detta. Produktion och export steg kraftigt.

Även löntagarna fick del av detta och reallönerna ökade med i genomsnitt 2,8 procent år 1870-1910 (Schön 2012). Landsorganisationen i Sverige (LO) bildades 1898 och som motkraft bildades Svenska arbetsgivareföreningen (SAF) år 1902. År 1905 träffades det första rikstäckande kollektivavtalet inom verkstadsindustrin mellan Metallarbetareförbundet och Verkstadsföreningen.

Den första stora kraftmätningen mellan LO och SAF kom med Storstrejken år 1909. Den blev ett bakslag för LO och fackföreningarna som tappade närmare hälften av sina medlemmar.

År 1913-1940

År 1913 är det första året som den officiella lönestatistiken publicerats i samlad form. Sverige var då mitt uppe i ett industriellt språng samtidigt som fackföreningsrörelsen hade en svacka. Lönen var i genomsnitt 85 kronor i månaden för en arbetare och 186 kronor för en tjänsteman. Lönen var alltså mer än dubbelt så hög, 118 procent, för tjänstemän.

År 1914 bröt första världskriget ut och Sveriges export till framförallt Tyskland ökade. Kriget och den ökande exporten medförde brist på arbetskraft och lönerna började stiga. Priserna ökade dock ännu mer vilket medförde att reallönerna minskade.

Bristen på arbetskraft höll dock i sig till efter krigets slut år 1918. Lagstiftning om 48 timmars arbetsvecka år 1920 och en restriktiv penningpolitik fick då lönerna att skjuta i höjden och på endast två år, år 1918-1920, ökade reallönen med drygt 50 procent för arbetarna (se diagram 2.11 och 2.12).

År 1921 slog dock 1920-talskrisen till och lönerna minskade såväl nominellt som Realt. Lönerna stabiliserade sig dock efter något år runt 220 kronor i månaden för arbetare och runt 340 kronor för tjänstemän. Och på den nivån låg sen lönerna i nästan 20 år, fram till andra världskriget.

Mellan år 1918-1921 mer än halverades lönegapet mellan arbetare och tjänstemän från 104 procent år 1917 till som lägst 41 procent år 1920. Till detta bidrog såväl den ökande efterfrågan på arbetare som lagstiftning om 48 timmars arbetsvecka år 1920 vilka båda gav högre timlön för arbetare². Efter år 1921 ökade dock lönegapet igen några år men i slutet av 1930-talet var det åter nere runt 40 procent.

Även om löner och priser stabiliserades under mellankrigstiden så var ekonomin i övrigt knappast att beteckna som stabil. År 1929 kraschade börserna i USA, vilket blev startskottet för flera års depression, arbetslöshet och oroligheter. År 1931 sköt militären ihjäl fem arbetare i Ådalen och 1932 kom Kreugerkraschen; 1930-talskrisen var ett faktum.

1930-talskrisen blev dock relativt kortvarig i Sverige (år 1931-1933). Troligen främst för att Sveriges lämnade guldmyntfoten år 1931, och därpå följande depreciering av kronan. Dessutom växte sig en rad nya industrigrenar inom el- och fordonsindustri sig allt starkare och år 1932 tillträdde den första socialdemokratiska regeringen.

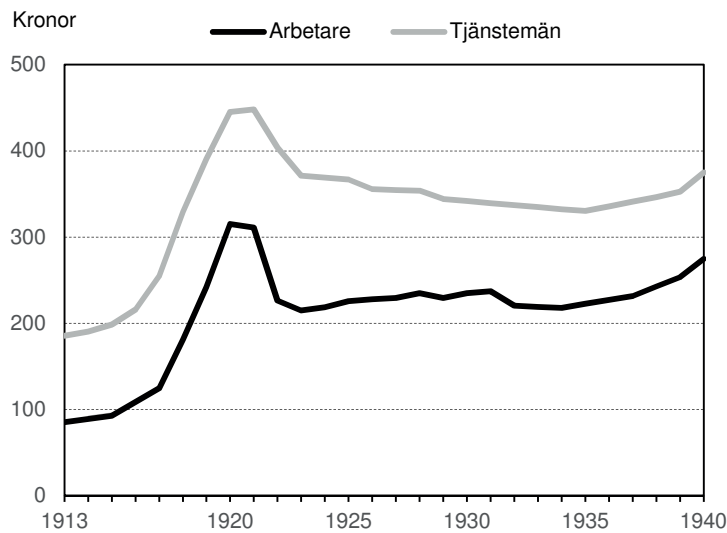
² Månadslönen för industriarbetare år 1913-1919 är beräknad utifrån 48 timmars arbetsvecka. Detta ger troligen en underskattning av månadslönen för industriarbetare då många troligen arbetade mer än 48 timmar per vecka.

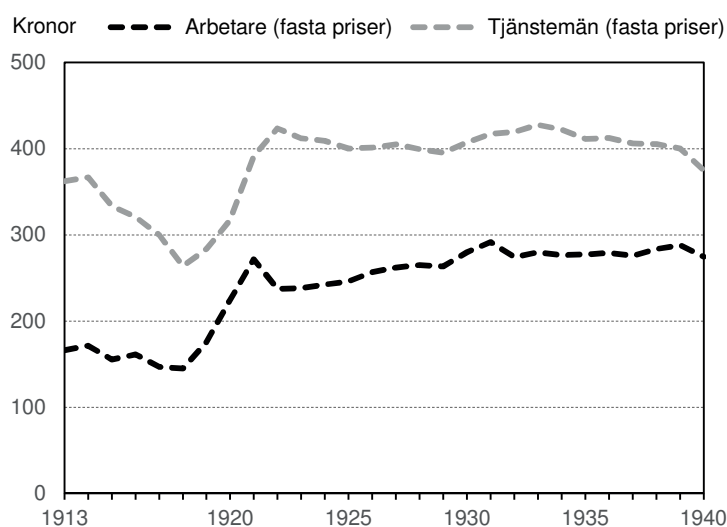
1930-talskrisen blev djupare och mer långvarig i många andra länder och nationalismen fick fäste runt om i Europa. Det började åter rustas för krig vilket gav fart åt såväl ekonomi som industri i Europa, inte minst i Sverige.

År 1938 skedde ett avgörande steg för den svenska fackföreningsrörelsen då det så kallade Saltsjöbadsavtalet undertecknades av LO och SAF. Det dröjde dock innan det fick någon synbar effekt på lönebildningen eftersom andra världskriget bröt ut år 1939. Inflationen tog ny fart och reallönerna vände neråt – men bara tillfälligt.

Diagram 2.11 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1913-1940
Löpande priser

Diagram 2.12 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1913-1940
Fasta (1940 års) priser

År 1940-1970

Sverige höll sig neutrala genom andra världskriget och industri och infrastruktur klarade sig helskinnat. Kriget gav dock ingen nämnvärd ökning av exporten, liknade vad som skedde under första världskriget. Avspärningarna mellan länderna var bättre nu och Tyskland hade inte samma betalningsförmåga som under första världskriget. Däremot steg den inhemska konsumtionen eftersom Sverige ville vara självförsörjande.

Direkt efter kriget hade Sverige en fullt fungerande industri som var redo för full produktion när resten av Europa skulle återuppbyggas. Det blev startskottet för en nästan 30 år lång period av stark ekonomisk tillväxt.

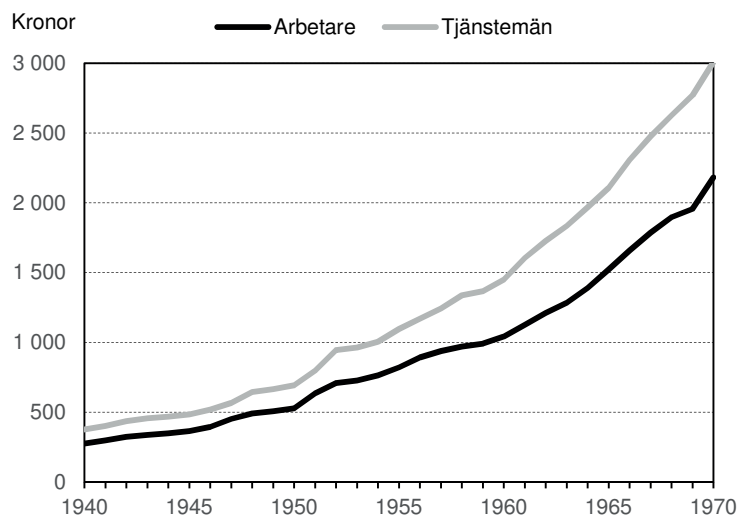
Svensk ekonomi och industri utvecklades mycket starkt fram till 1970 talet. Teknikutveckling och ökande kapitalinvesteringar gjorde att industriproduktionen tredubblades i realvärde och exporten femdubblades på 25 år.

Däremot ökade inte antalet anställda inom industrin nämnvärt, från cirka 1,1 miljon år 1945 till som mest 1,2 miljoner år 1970. Följaktligen mångdubblades såväl produktivitet som löneutrymme per anställd.

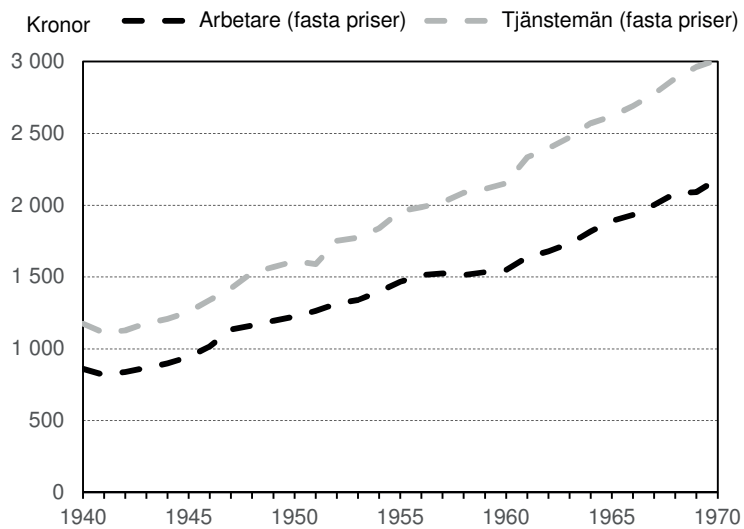
En allt starkare fackföreningsrörelse fokuserade på att förbättra sina medlemmars anställningsvillkor – inte minst lönen. Fackföreningsrörelsen lyckades mer än väl med detta och mellan år 1945-1970 ökade månadslönen för en industriarbetare från 364 kronor år 1945 till 2 182 kronor år 1970. I fasta priser (1970 års priser) motsvaras detta av att medellönen ökade från 994 kronor till 2 182 kronor år 1970 (se diagram 2.13 och 2.14). Reallönerna ökade därmed med en årstakt på 3,4 procent per år i 25 år.

Till detta kom den socialdemokratiska regeringens målmedvetna uppbyggnad av välfärdsstaten under denna period. En mängd sociala reformer genomfördes samtidigt som lönerna steg. Levnadsstandarden och välståndet i Sverige seglade upp i världsklass.

Diagram 2.13 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1940-1970
Löpande priser

Diagram 2.14 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1940-1970
Fasta (1970 års) priser

År 1970-2013

Oljekrisen år 1973 innebar slutet på efterkrigstidens långa ekonomiska uppgång. Det så kallade Oktoberkriget mellan Israel och ett antal arabiska stater medförde att OPEC stoppade sina oljeleveranser till USA och delar av Europa. Produktionskostnaderna ökade därmed drastiskt och inflationen sköt i höjden.

Följden blev närmare 20 år med inflationsekonomi där såväl priser som löner ökade kraftigt. Löner och inflation drevs på av en expansiv ekonomisk politik med stora budgetunderskott som kompenserades med återkommande devalveringar av kronan. Syftet med detta var att hålla sysselsättningen uppe och arbetslösheten nere, vilket också blev resultatet.

Den höga inflationen innebar dock att reallönerna stagnerade och i fasta priser var lönerna på samma nivå år 1995 som år 1975, trots att de nominellt ökat med drygt 300 procent, 7,3 procent i årstakt (se diagram 2.15 och 2.16).

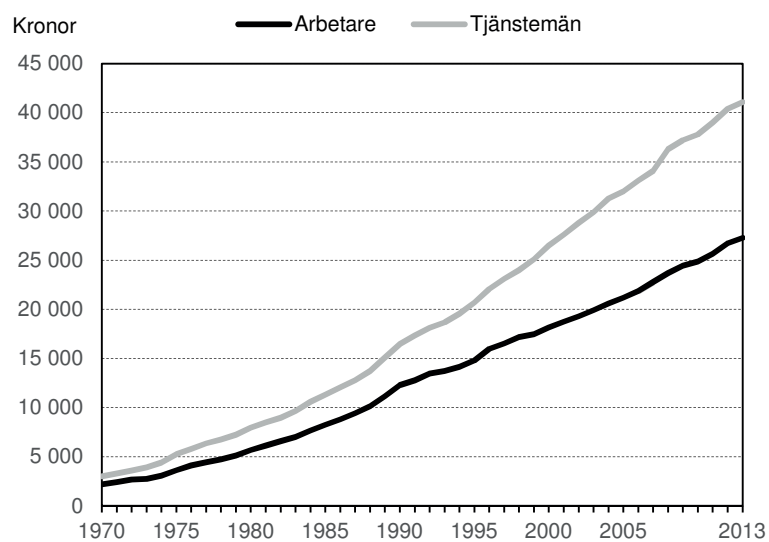
Mot slutet av 1980-talet blev den svenska ekonomin allt mer överhettad och år 1990 kollapsade såväl finans- som fastighets- och arbetsmarknad. Räntorna sköt i höjden, huspriserna rasade och arbetslösheten tredubblades.

Krisen medförde bland annat att Sverige lämnade den fasta kronkursen år 1992 och att riksbanken satte sitt inflationsmål till två procent. Detta inflationsmål gäller än idag och inflationen har minskat till cirka 1,2 procent i årstakt år 1995-2013.

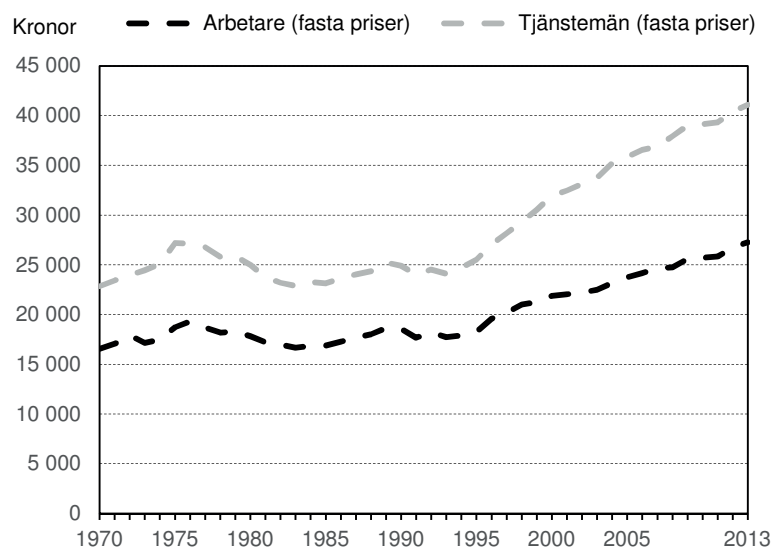
Lönerna har dock ökat med 3,5 procent i årstakt för arbetare och 4,0 procent för tjänstemän år 1995-2013. Reallönerna har därmed ökat med 2,2 procent i årstakt för arbetare och 2,7 procent för tjänstemän.

Att reallönerna har ökat för både arbetare och tjänstemän är givetvis bra. Mindre bra är dock att de ökat betydligt mer för tjänstemän än för arbetare. Lönegapet har därmed återgått till samma nivåer som senast gällde inom industrin på 1930-talet, det vill säga cirka 50 procent högre löner för tjänstemän än för arbetare inom gruv- och tillverkningsindustrin.

Diagram 2.15 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1970-2013

**Diagram 2.16 Månadslön för arbetare och tjänstemän inom industrin år 1970-2013
Fasta (2013 års) priser**

Lönegapet lika stort idag som 1934

Lönerna har alltid varit högre för tjänstemän än för arbetare. För 101 år sedan, år 1913, var lönegapet som störst då tjänstemännens löner var 118 procent högre än för arbetare inom gruv- och tillverkningsindustrin.

Lönegapet minskade dock drastiskt i samband med den brist på arbetskraft som första världskriget medförde samt lagstiftningen om 48 timmars arbetsvecka och i början av 1920-talet hade lönegapet minskat till 41 procent. Denna nivå blev dock kortvarig och år 1922 hade lönegapet återigen ökat till 78 procent. Därefter minskade dock lönegapet i mer stadig takt ner till cirka 50 procent år 1935.

Det bör noteras att de stora förändringarna av lönegapet mellan år 1918 och 1922 troligen förklaras delvis av införandet av 48 timmars arbetsvecka år 1920 och att detta påverkade beräkningen av tim- och månadslön för arbetare. De stora förändringarna mellan enskilda år denna period bör därför tolkas med försiktighet. Det råder dock ingen tvekan om att såväl efterfrågan på industriarbetare som inflationen förändrades extremt mycket dessa år och att även detta påverkade lönerna för framförallt arbetare vilket minskade lönegapet betydligt fram till år 1935.

Andra världskriget, och den långvarigt höga ekonomiska tillväxt som följde, medförde att lönegapet minskade ytterligare. Vid krigsslutet år 1945 hade det minskat till 33 procent vilket var den nivå som gällde till mitten av 1950-talet. Då var återuppbyggnaden av Europa klar och den mest akuta bristen på industriarbetare var över. Lönegapet började då åter att öka och under 1960- och 1970-talen låg det mestadels mellan 40-45 procent.

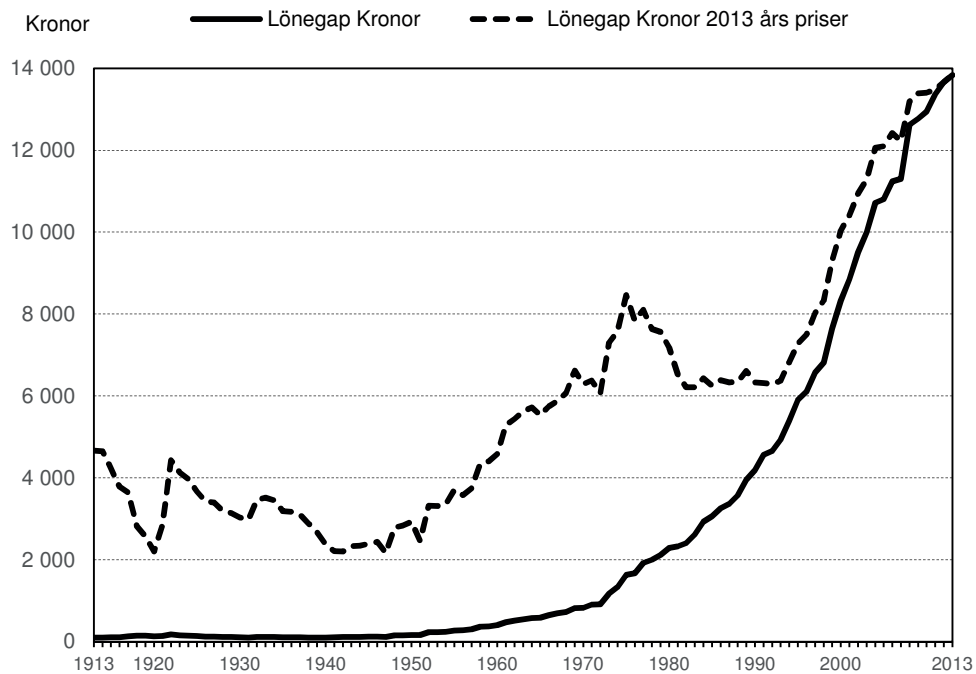
Under 1980-talet blev det åter full fart på ekonomin och med det följde ny brist på arbetskraft. Lönegapet minskade återigen och år 1990 var det tillbaka på 34 procent.

År 1991 slog 90-talskrisen till med full kraft och arbetslösheten tredubblades på några år. Den drabbade främst arbetare vilka då även fick svårt att hålla jämna steg med tjänstemännen i löneutvecklingen.

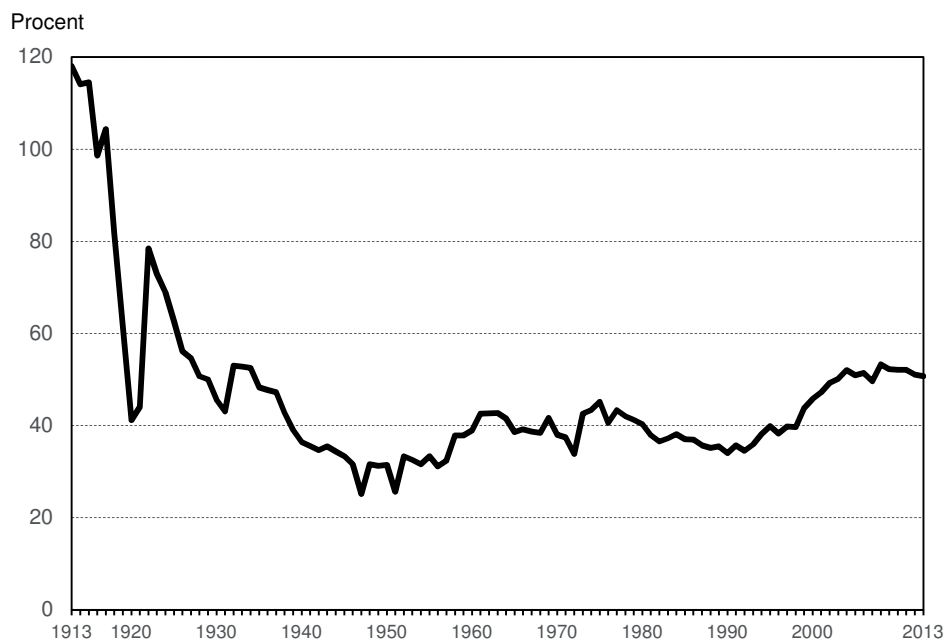
Lönegapet började öka rejält och år 2004 nådde det över 50 procent. Därefter, det vill säga de 10 senaste åren, har lönegapet dock stabiliserats på dryga 50 procent (51 procent år 2013).

Sett över hela 100-årsperioden så är dagens lönegap på 51 procent inom gruv- och tillverkningsindustrin relativt stort och det var nästan 70 år sedan som lönegapet senast var över 50 procent, närmare bestämt år 1934 då det var 53 procent (se diagram 2.17 och 2.18)

Diagram 2.17 Lönegap i kronor mellan arbetare och tjänstemän inom industrin år 1913-2013. Löpande och fasta (2013 års) priser

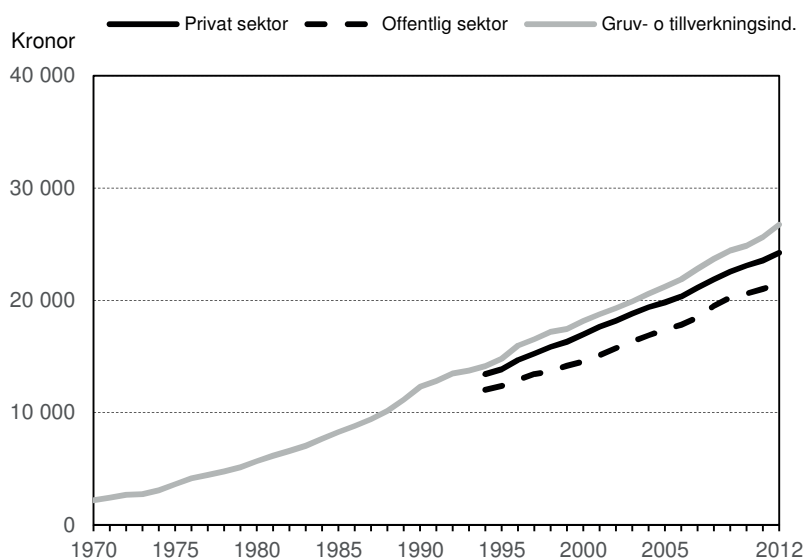
Diagram 2.18 Lönegap i procent mellan arbetare och tjänstemän inom industrin år 1913-2013

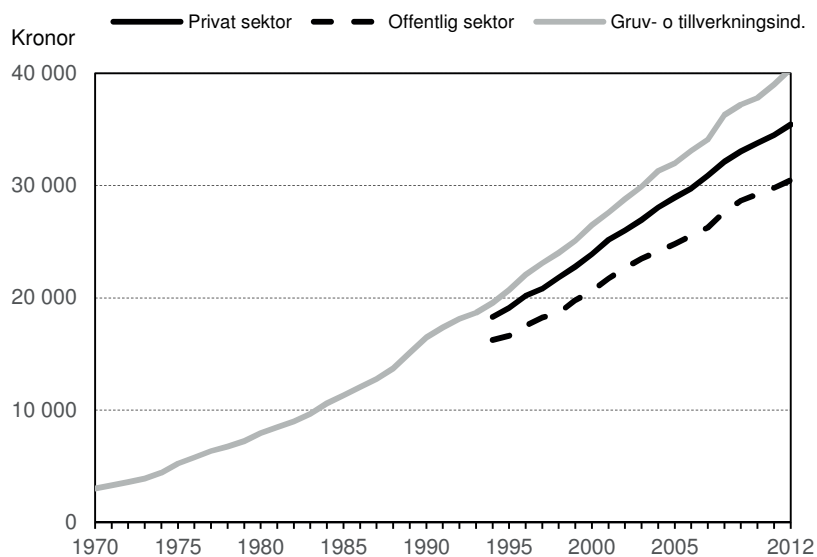
Tillverkningsindustrin vs samtliga anställda

Löneutvecklingen för åren 1913-2013 i detta avsnitt gäller alltså anställda inom gruv- och tillverkningsindustri. Frågan är om denna kan anses representativ för löneutvecklingen för samtliga anställda. En jämförelse av löneutvecklingen inom gruv- och tillverkningsindustrin med löneutvecklingen för samtliga anställda år 1994-2013 visar att de 101 senaste årens löneutveckling inom gruv- och tillverkningsindustrin troligen speglar löneutvecklingen mycket väl även för samtliga anställda, såväl arbetare som tjänstemän.

Diagram 2.19a Månadslön för arbetare efter sektor år 1970-2012

Diagram 2.19b Månadslön för tjänstemän efter sektor år 1970-2012

Av diagram 2.19a och 2.19b framgår att löneutvecklingen bland såväl arbetare som tjänstemän inom både privat och offentlig sektor gått parallellt med löneutvecklingen inom gruv- och tillverkningsindustrin år 1994-2013. Visserligen har medellönen varit högre inom gruv- och tillverkningsindustrin än inom såväl privat som offentlig sektor men utvecklingen har ändå följts åt.

Olika lönebegrepp

Samtliga anställda år 1994-2013: Grundlön inkl. helglön och andra fasta löneförmåner. Rörliga lönetillägg ingår ej.

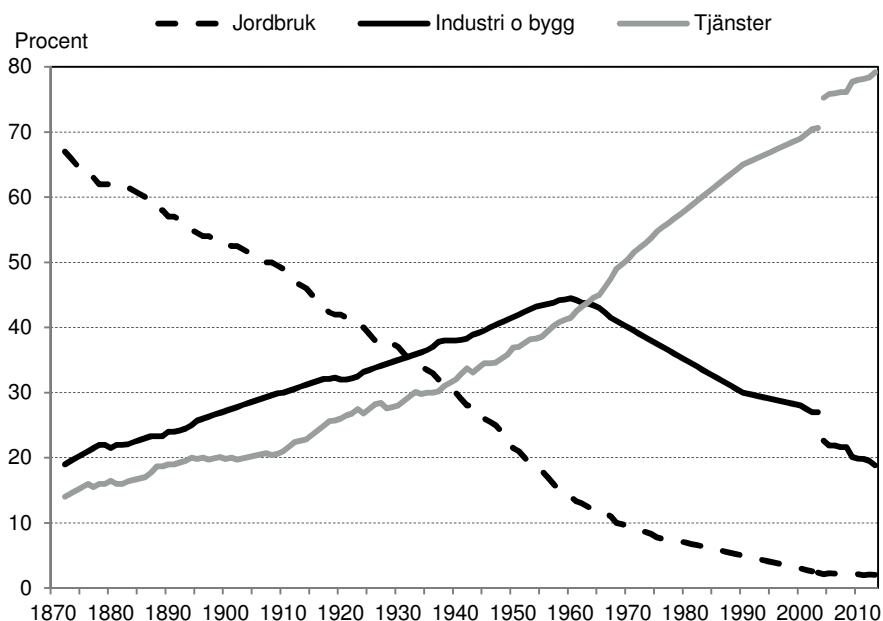
Anställda inom gruv- och tillverkningsindustrin 1913-2013: Lön för arbetad tid inklusive rörliga lönetillägg (ob-tillägg o. likn.)

Marginell nettoskillnad

Nettoskillnaden mellan dessa båda lönebegrepp är marginell, cirka en procent, då helglön och rörliga tillägg motsvarar nästan lika stor del av den totala månadslönen.

Det kan dock antas att skillnaden mellan gruv- och tillverkningsindustri och samtliga anställda varit mindre före år 1994 av den enkla anledningen att gruv- och tillverkningsindustri stod för en klart större del av sysselsättningen på 1900-talet jämfört med idag. År 2013 var knappt 20 procent av alla anställda sysselsatta inom tillverkningsindustrin. På 1900-talet var andelen mestadels över 30 procent och på 1950- och 1960-talet till och med över 40 procent (se diagram 2.20).

Diagram 2.20 Andelar av sysselsättningen efter sektor* år 1872-2013
Samtliga sysselsatta. Procent

Tidsseriebrottet mellan år 2003 och 2004 beror på att data gällande år 1872-2003 kommer från Schön (2012 sid 14) medan data för år 2004-2013 kommer från Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Definition av sysselsatt och sektor skiljer sig mellan dessa två datakällor men bedömts här ändå ge en relativt entydig bild av utvecklingen för hela perioden.

Källa: År 1872-2003 enligt bearbetning av Schön L. (2012 sid 14)

År 2004-2012 Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökningar (AKU)

* Sektorer: Jordbruk med binäringar (skogsbruk, jakt, fiske)

Industri- och byggnadsverksamhet

Tjänster inklusive offentlig sektor men exklusive oavlönat arbete i hushållet

Sammanfattning av kapitel 2

De senaste 20 åren, år 1994-2013 har den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda ökat från 15 600 kronor till dagens 29 900 kronor. Det är en ökning med 92 procent och motsvarar en årlig löneökningstakt på 3,5 procent. För arbetare har medellönen ökat med totalt 84 procent medan den för tjänstemän ökat med 97 procent. Medellönen har alltså ökat med 13 procentenheter mer för tjänstemän än för arbetare.

De tre senaste åren, år 2011-2013, har den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda ökat med i genomsnitt 7,4 procent. För arbetare har den ökat med 6,9 procent och för tjänstemän med 7,6 procent, det vill säga 0,7 procentenheter mer för tjänstemän än för arbetare på tre år.

Även priserna har dock ökat, 3,5 procent år 2011-2013 enligt KPI. Reallönerna har därmed ökat med 3,0 procent för arbetare och 3,7 procent för tjänstemän år 2011-2013.

Räknat i antal kronor ökade medellönen år 2011-2013 för arbetare med 1 550 kronor och för tjänstemän med 2 450 kronor, det vill säga 900 kronor mer för tjänstemän än för arbetare.

De senaste 101 åren, år 1913-2013, har lönerna utvecklats stegvis och reallönerna har ökat främst under tre perioder. Den första perioden inleddes direkt efter första världskriget och varade i cirka tre år. Den andra perioden inleddes efter andra världskriget och varade cirka 30 år, fram till oljekrisen år 1973. Den tredje perioden inleddes i mitten av 1990-talet och pågår än idag.

För hela 101-årsperioden har den genomsnittliga månadslönen för en industriarbetare ökat från 85 kronor år 1913 till 27 300 kronor år 2013. Även prisutvecklingen bör dock beaktas och räknat i fasta (2013 års) priser var månadslönen 3 952 kronor år 1913 och den har alltså ökat till 27 300 kronor år 2013. Det innebär att reallön och köpkraft för en industriarbetare ökat närmare sju gånger på 100 år.

I vilken grad fackföreningsrörelsen påverkat löneutvecklingen är svårt att urskilja från allt annat som hänt. Men utifrån ett arbetstagarperspektiv har ändå en stark fackföreningsrörelse varit en förutsättning för att löntagarna har fått en relativt stor del av den ekonomiska tillväxten. Det i termer av såväl ökande reallöner som utbyggd och generell välfärd.

För industritjänstemän har den genomsnittliga månadslönen räknat i fasta (2013 års) priser ökat från 8 618 kronor år 1913 till 41 500 kronor år 2013. Löneskillnaden mellan arbetare och tjänstemän var därmed betydligt större år 1913 än år 2013, 118 respektive 51 procent. Dagens löneskillnad är dock på samma nivå som under 1930-talet.

3

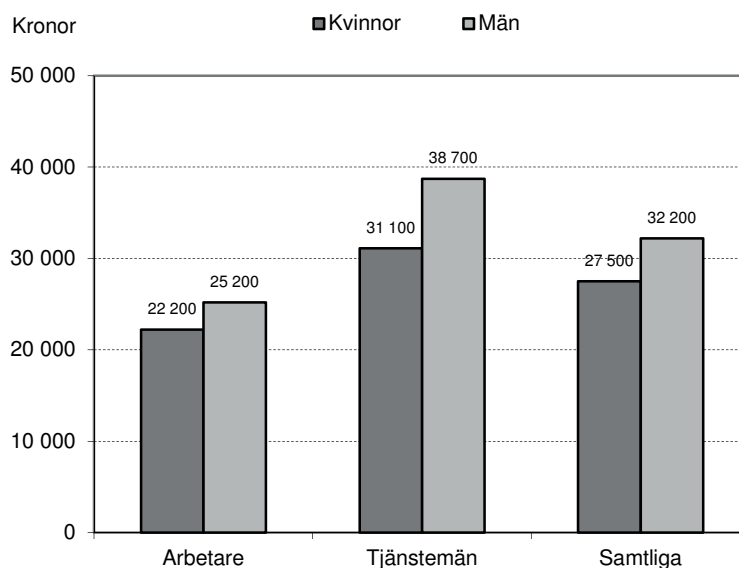
Kvinnor och män

Den genomsnittliga månadslönen för kvinnor är 27 500 kronor och för män 32 200 kronor. Medellönen för kvinnor är därmed 4 700 kronor lägre än för män. Räknat i procent motsvarar medellönen för kvinnor 85 procent av medellönen för män.

Fördelat på arbetare och tjänstemän så är löneskillnaden mellan kvinnor och män mindre bland arbetare än bland tjänstemän. Bland arbetare är medellönen för kvinnor 22 200 kronor och för män 25 200 kronor, det vill säga 3 000 kronor högre för män. Räknat i procent motsvarar kvinnors medellön 88 procent av medellönen för män bland arbetare (se diagram 3.1 och tabell 3.1).

Bland tjänstemän är medellönen för kvinnor 31 100 kronor och för män 38 700 kronor, en skillnad på 7 600 kronor till männens favör. Räknat i procent motsvarar kvinnornas medellön 81 procent av mäns medellön bland tjänstemän.

Diagram 3.1 Genomsnittlig månadslön år 2013

Tabell 3.1 Månadslön för kvinnor och män år 2013 samt kvinnors lön i procent av mäns lön - med och utan standardvägning efter yrke*

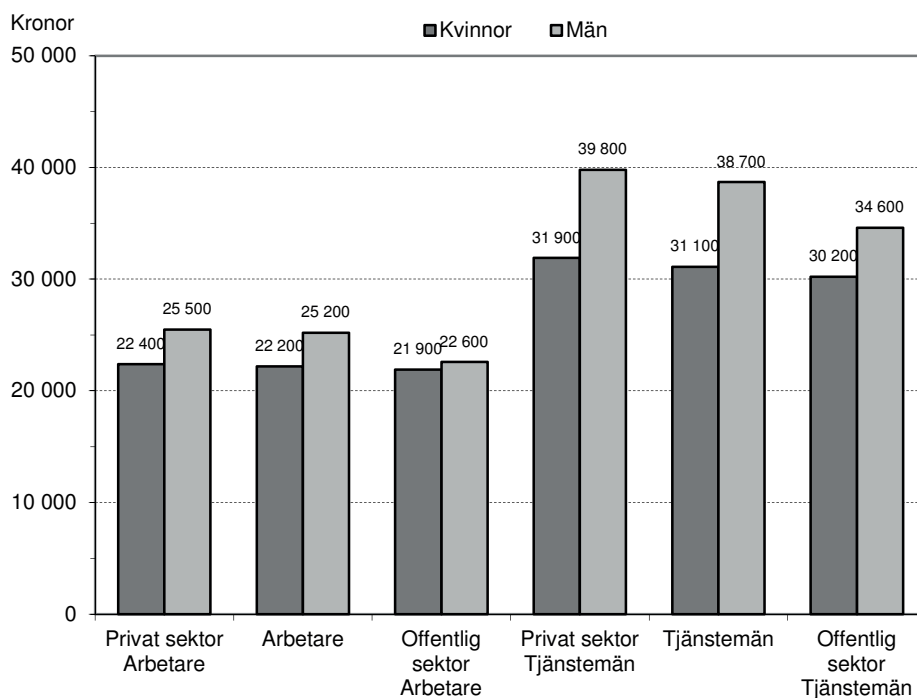
	Arbetare		Kvinnors lön i % av mäns lön		Tjänstemän		Kvinnors lön i % av mäns lön		Samtliga anställda		Kvinnors lön i % av mäns lön	
	Kvinnor	Män	Ej stand. vägt	Stand. vägt *	Kvinnor	Män	Ej stand. vägt	Stand. vägt *	Kvinnor	Män	Ej stand. vägt	Stand. vägt *
Samtliga sektorer	22 200	25 200	88	97	31 100	38 700	81	92	27 500	32 200	85	94
Privat sektor	22 400	25 500	88	95	31 900	39 800	80	89	28 200	32 500	87	91
Offentlig sektor	21 900	22 600	97	102	30 200	34 600	87	96	26 800	31 000	86	98

* Standardvägningen är beräknad efter 4-siffer ssysk enligt LSS för hela ekonomin år 2012

Löneskillnaden mellan kvinnor och män är mindre inom offentlig sektor än inom privat sektor. Minst är skillnaden bland arbetare inom offentlig sektor där medellönen är 700 kronor lägre för kvinnor än för män och medellönen för kvinnor motsvarar 97 procent av medellönen för män. Bland tjänstemän inom offentlig sektor motsvarar den 87 procent.

Störst löneskillnad är det bland tjänstemän inom privat sektor, 7 900 kronor till männens förmån, och räknat i procent motsvarar medellönen för kvinnor 80 procent av männens lön. Motsvarande siffra för arbetare inom privat sektor är 88 procent (se tabell 3.1 och diagram 3.2).

Diagram 3.2 Genomsnittlig månadslön efter klass, kön och sektor år 2013

Löneutveckling för kvinnor och män år 2011-2013

De senaste tre åren, år 2011-2013, ökade lönerna mer för kvinnor än för män bland samtliga anställda, 8,1 procent för kvinnor och 6,8 procent för män. Fördelat på arbetare och tjänstemän blir dock bilden en annan då det endast är bland tjänstemän som lönerna ökat mer för kvinnor än för män.

Bland arbetare ökade lönerna med 6,7 procent för kvinnor och med 7,1 procent för män och bland tjänstemän med 8,7 procent för kvinnor och 6,7 procent för män (se diagram 3.3 och tabell 3.2).

Även räknat i kronor ökade lönerna mer för kvinnor än för män bland tjänstemän, 2 500 kronor för kvinnor och 2 400 kronor för män. Bland arbetare ökade medellönen för kvinnor med 1 400 kronor och för män med 1 700 kronor (se diagram 3.4 och tabell 3.2).

Diagram 3.3 Löneökning i procent år 2011-2013

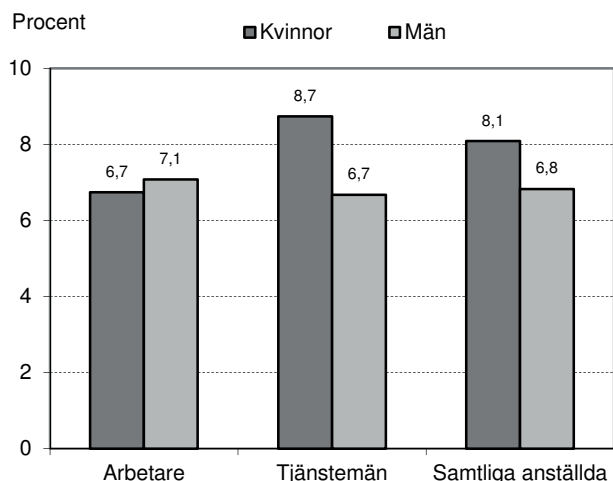
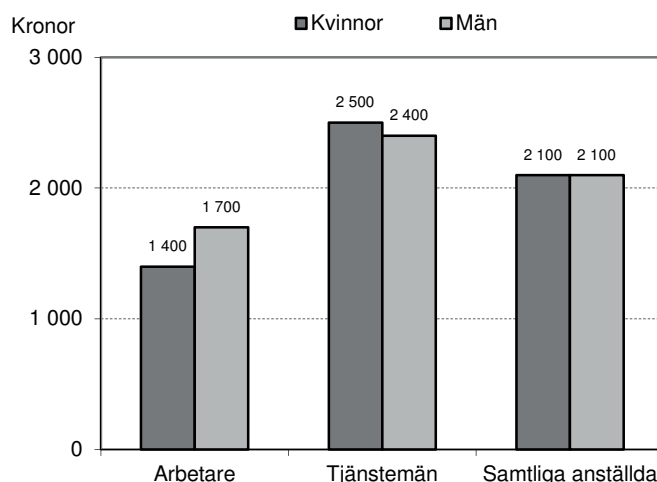

Diagram 3.4 Löneökning i kronor år 2011-2013

Tabell 3.2 Löneökning för kvinnor och män år 2011-2013. Procent och kronor per månad

	Procent						Kronor					
	Arbetare		Tjänstemän		Samtliga		Arbetare		Tjänstemän		Samtliga	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Samtliga	6,7	7,1	8,7	6,7	8,1	6,8	1 400	1 700	2 500	2 400	2 100	2 100
Privat sektor	6,6	7,1	9,1	6,7	8,3	6,9	1 400	1 700	2 700	2 500	2 200	2 100
Offentlig sektor	7,0	7,1	8,3	6,5	7,9	6,6	1 400	1 500	2 300	2 100	2 000	1 900

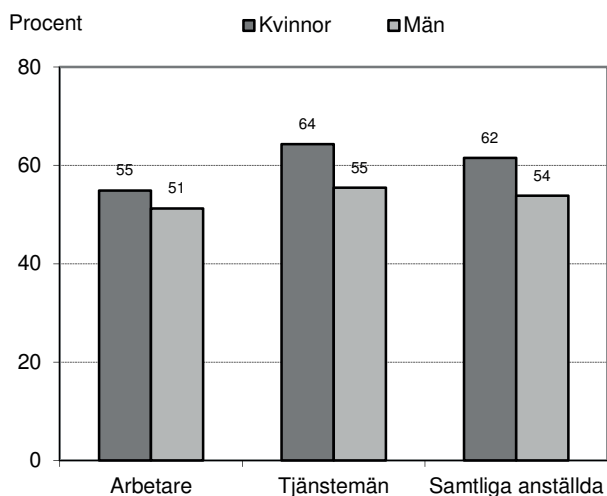
Löneutveckling år 2000-2013

Den senaste fjorton åren, år 2000-2013, har lönerna ökat mer för kvinnor än för män bland både arbetare och tjänstemän räknat i procent men inte i kronor.

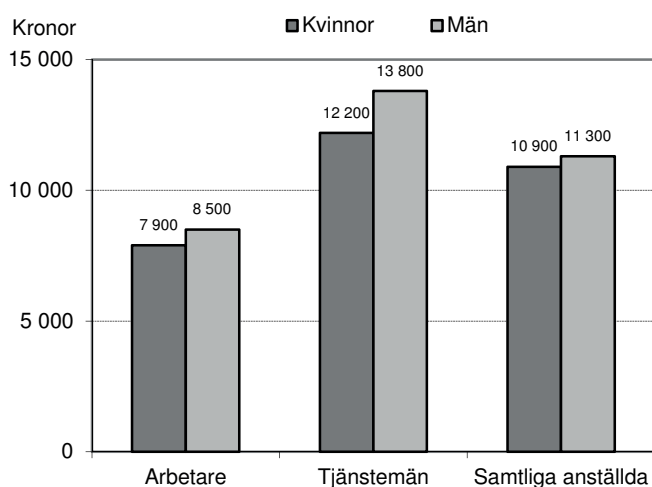
Bland arbetare har lönerna ökat med 55 procent för kvinnor och 51 procent för män och bland tjänstemän med 64 procent för kvinnor och med 55 procent för män. Det vill säga fyra procentenheter mer för kvinnor bland arbetare och nio procentenheter mer för kvinnor bland tjänstemän (se diagram 3.5 och tabell 3.3).

Räknat i antal kronor ökade dock lönerna mer för män än för kvinnor. Bland arbetare ökade medellönen för kvinnor med 7 900 kronor och för män med 8 500 kronor, det vill säga 600 kronor mer för män. Bland tjänstemän ökade medellönen för kvinnor med 12 200 kronor och för män med 13 800 kronor, 1 600 kronor mer för män (se diagram 3.6 och tabell 3.3).

Diagram 3.5 Löneökning i procent år 2000-2013

Diagram 3.6 Löneökning i kronor år 2000-2013

Tabell 3.3 Löneökning för kvinnor och män år 2000-2013. Procent och kronor per månad

	Procent				Kronor							
	Arbetare		Tjänstemän		Samtliga		Arbetare		Tjänstemän		Samtliga	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Samtliga	55	51	64	55	62	54	7 900	8 500	12 200	13 800	10 900	11 300
Privat sektor	54	51	66	56	62	55	7 900	8 600	12 700	14 300	10 800	11 500
Offentlig sektor	56	55	62	54	61	54	7 900	8 000	11 600	12 200	10 100	10 900

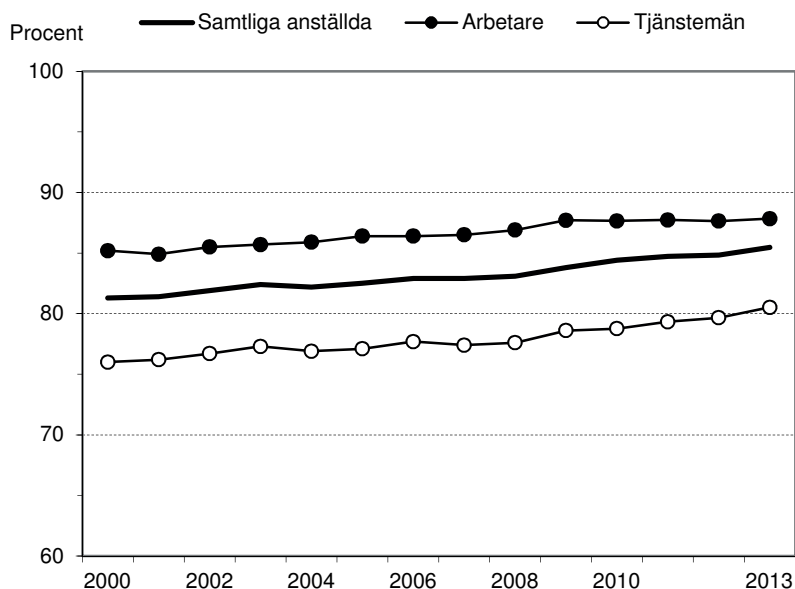
Trots att löneskillnaden mellan kvinnor och män har ökat räknat i kronor så har den ändå minskat i relativa termer. Det har den gjort trendmässigt hela 2000-talet och medellönen för kvinnor närmar sig mäns.

Utvecklingen av den relativa löneskillnaden mellan kvinnor och män kan illustreras med *kvinnors medellön i procent av mäns medellön*. För samtliga anställda var denna 81,3 procent år 2000 och 85,5 procent år 2013. Kvinnors lön i procent av mäns lön har alltså ökat med drygt fyra procentenheter på 2000-talet (se diagram 3.7).

Bland arbetare har kvinnors lön i procent av mäns lön ökat från 85,2 procent år 2000 till 87,8 procent år 2013 och bland tjänstemän från 76,0 procent år 2000 till 80,5 procent år 2013. Kvinnors lön i procent av mäns lön har därmed ökat med 2,6 procentenheter bland arbetare och med 4,5 procentenheter bland tjänstemän.

De senaste fem åren, år 2009-2013, har dock minskningen av löneskillnaden avstannat bland arbetare då medellönen för kvinnor i procent av medellönen för män bara ändrats marginellt dessa år. Bland tjänstemän har takten i löneutjämningen däremot ökat de senaste fem åren.

Diagram 3.7 Kvinnors medellön i procent av mäns medellön efter klass år 2000-2013

Standardvägda löner

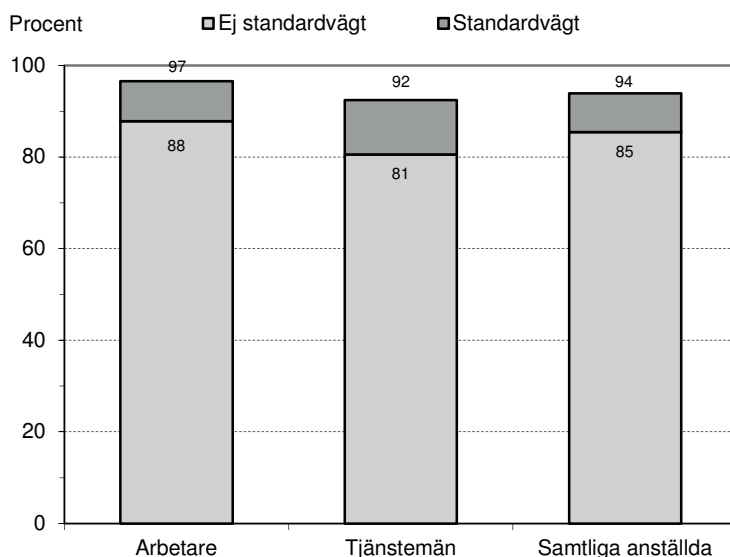
Löneskillnaden mellan kvinnor och män förklaras till stor del av att kvinnor och män i huvudsak arbetar inom olika yrken och att lönerna varierar mellan dessa yrken. Ett sätt att ta hänsyn till detta vid jämförelse av kvinnors och mäns löner är att använda så kallad standardvägning. Standardvägning innebär i korthet att medellöner beräknas med antagande om att antalet kvinnor och män är lika många inom varje yrkesgrupp (se bilaga 1 för exempel).

Standardvägning efter yrke medför att kvinnors medellön i procent av mäns medellön ökar från 85 procent till 94 procent bland samtliga anställda. Löneskillnaden mellan kvinnor och män minskar alltså, dock i olika grad för arbetare och tjänstemän liksom för privat och offentlig sektor.

Bland arbetare försvinner löneskillnaden nästan helt med standardvägning då kvinnors lön i procent av mäns lön ökar från 88 procent till 97 procent. Inom offentlig sektor blir den standardvägda lönen för kvinnor till och med högre än för män då den motsvarar 102 procent av männens lön. Inom privat sektor stannar den dock på 95 procent

Även bland tjänstemän minskar löneskillnaden med standardvägning. För samtliga tjänstemän ökar kvinnors lön i procent av mäns lön från 81 till 92 procent (se diagram 3.8 och tabell 3.1).

Diagram 3.8 Kvinnors lön i procent av mäns lön år 2013
Med och utan standardvägning efter yrke

Andel kvinnor och relativlön

De betydligt mindre löneskillnader som framträder när standardvägning används förklaras av att lönerna oftast inte skiljer sig nämnvärt mellan kvinnor och män *inom samma yrke*. Inom en rad yrken är medellönen till och med högre för kvinnor än för män, exempelvis bland grundskolelärare, vårdbiträden och städare.

Ändå kvarstår det faktum att medellönen för samtliga kvinnor endast är 85 procent av samtliga mäns medellön. Förklaringen till detta ligger i kombinationen av en starkt könssegregerad arbetsmarknad och stora löneskillnader *mellan* olika yrken och sektorer. Det vill säga att kvinnor och män i huvudsak arbetar inom olika yrken och att medellönen nästan alltid är lägre inom de yrken som domineras av kvinnor.

Detta kan även uttryckas med att ju *större* andel kvinnor en sektor innehåller desto *lägre* är sektorns medellön (relativlön). Detta framgår av diagram 3.9 och 3.10 som visar sambandet mellan andel kvinnor och medellön för arbetare och tjänstemän inom olika sektorer (sifferunderlag i tabell 3.4).

Relativlön

En sektors relativlön är *sektorns medellön* i procent av *medellön för samtliga anställda*.

Exempel

Relativlön för arbetare inom byggnadsindustrin:
Medellön för arbetare inom byggnadsindustrin (27 000 kronor) / Medellön för samtliga arbetare (22 800 kronor) = $27\,000/22\,800 = 1,18$ (* 100) = 118

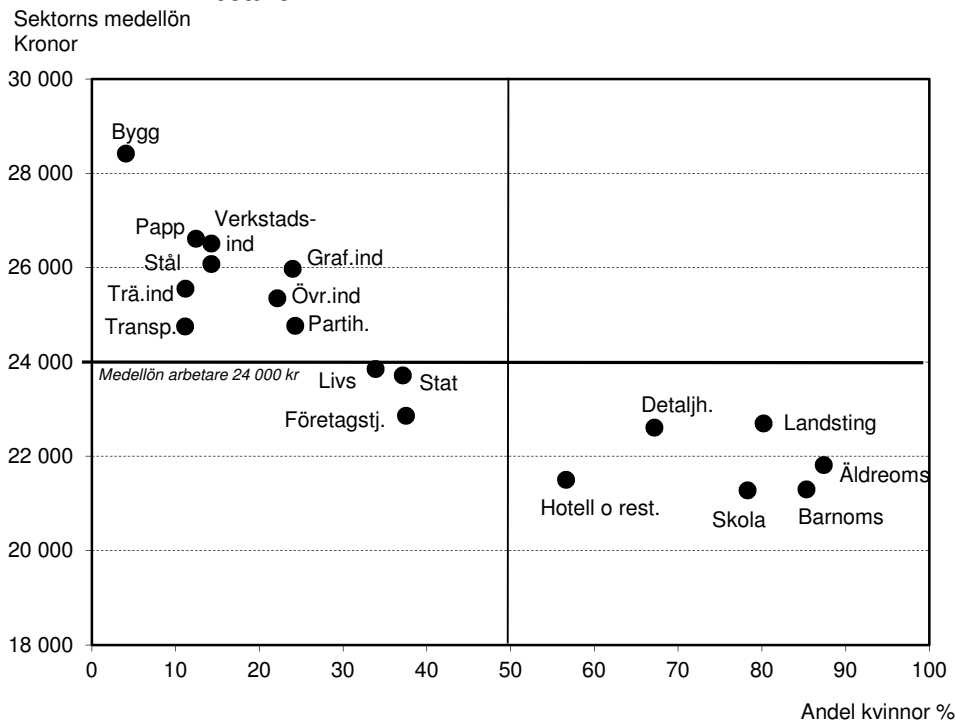
Lönen för byggnadsarbetare är alltså 118 procent av medellönen för samtliga arbetare (se tabell 5.4).

Sambandet är tydligast bland arbetare då samtliga sex sektorer med mer än 50 procent kvinnor alla har relativt låga medellöner (observationerna i nedre högra delen av diagram 3.9). Flertalet av de mansdominerade sektorerna har däremot relativlöner klart över.

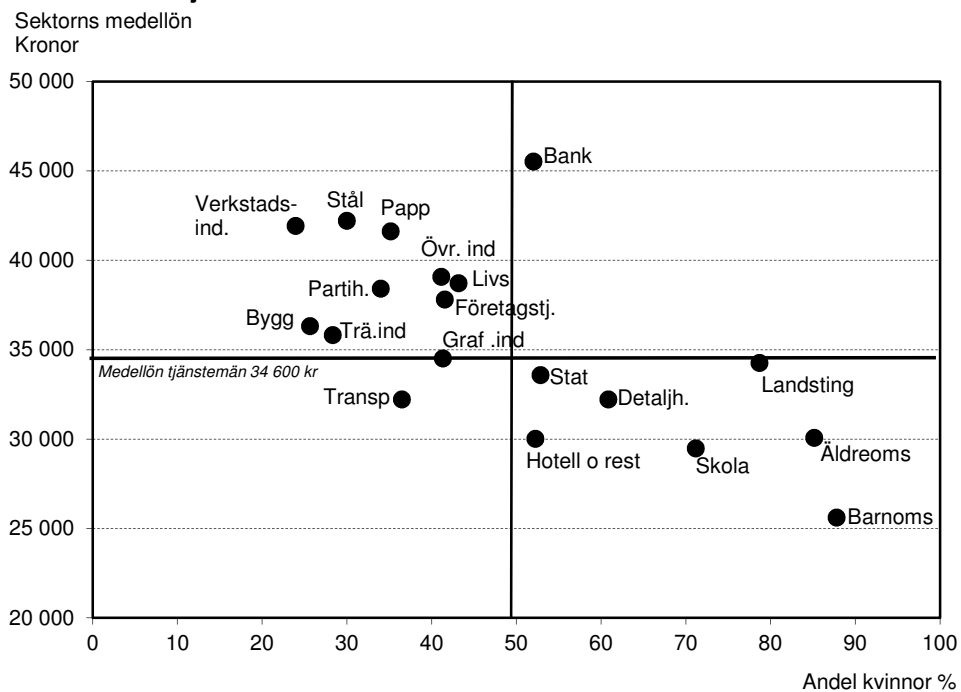
Även bland tjänstemän är sambandet mellan kön och lön tydligt (se diagram 3.10). Sektorn *kreditinstitut och försäkringsverksamhet* (Bank) avviker dock genom att ha mer än 50 procent kvinnor och en relativt hög medellön. En närmare granskning av denna sektor visar dock att det främst är *män* i sektorn som har höga löner vilket drar upp genomsnittet för hela sektorn (se tabellbilaga 2b).

Även sektorn *transport och kommunikation* avviker i den meningen att sektorn har en relativt låg andel kvinnor men också relativt låg medellön. Detta förklaras främst av att många arbetare ingår i denna grupp på grund av att samtliga anställda i de statligt ägda bolagen SJ, Posten och Telia alla redovisas som tjänstemän i SCBs statistik. Tyvärr låter sig detta inte korrigeras i statistikunderlaget till denna rapport.

Diagram 3.9 Medellön och andel kvinnor inom 18* sektorer år 2013
Arbetare

Diagram 3.10 Medellön och andel kvinnor inom 19 sektorer år 2013
Tjänstemän

* Arbetare inom sektorn kreditinstitut och försäkringsverksamhet (Bank) redovisas ej på grund av litet antal arbetare i denna sektor

Tabell 3.4 Relativlön, andel kvinnor och medellön efter sektor år 2013

	Arbetare			Tjänstemän		
	Medellön	Andel kvinnor	Relativlön	Medellön	Andel kvinnor	Relativlön
Verkstadsindustri	26 100	14	109	41 900	24	121
Livsmedelsindustri	23 900	34	100	38 700	43	112
Trävaruindustri, ej möbler	25 600	11	107	35 800	28	103
Massa- och pappersindustri	26 500	14	111	41 600	35	120
Grafisk o a reproindustri	26 000	24	108	34 500	41	100
Stål- och metallverk	26 600	12	111	42 200	30	122
Övrig tillverkningsindustri	25 400	22	106	39 100	41	113
Byggindustri	28 400	4	119	36 300	26	105
Partihandel	24 800	24	103	38 400	34	111
Detaljhandel	22 600	67	94	32 200	61	93
Hotell och restaurang	21 500	57	90	30 000	52	87
Transport och kommunikation	24 800	11	103	32 200	36	93
Finans- och försäkringsverksamhet	..	..	..	45 500	52	131
Företags tjänster	22 900	38	95	37 800	42	109
Stat	23 700	37	99	33 600	53	97
Kommun: Äldre- o handikappomsorg	21 800	87	91	30 100	85	87
Kommun: Skola	21 300	78	89	29 500	71	85
Kommun: Barnomsorg	21 300	85	89	25 600	88	74
Landsting	22 700	80	95	34 300	79	99
Samtliga	24 000	46	100	34 600	54	100

.. Osäker skattning på grund av litet antal i urval och population

Relativlön

En sektors relativlön är *sektorns medellön* i procent av *medellön för samtliga anställda*.

Exempel

Relativlön för arbetare inom byggnadsindustrin:

Medellön för arbetare i byggnadsindustri (28 400 kronor) / Medellön för samtliga arbetare (24 000 kronor)
 $= 28\,400 / 24\,000 = 1,19$ (* 100) = 119

Lönen för byggnadsarbetare är alltså 119 procent av medellönen för samtliga arbetare (se tabell 6.4).

Relativlön och andel kvinnor år 2000 och 2013

En jämförelse av relativlön och andel kvinnor efter sektor för år 2000 och år 2013 visar att såväl relativlöner som andel kvinnor endast ändrats marginellt. Tydligast är detta bland arbetare vilket illustreras i diagram 3.11 där såväl de grå (år 2000) som de svarta (år 2013) punkterna följer nästan samma lutande linje

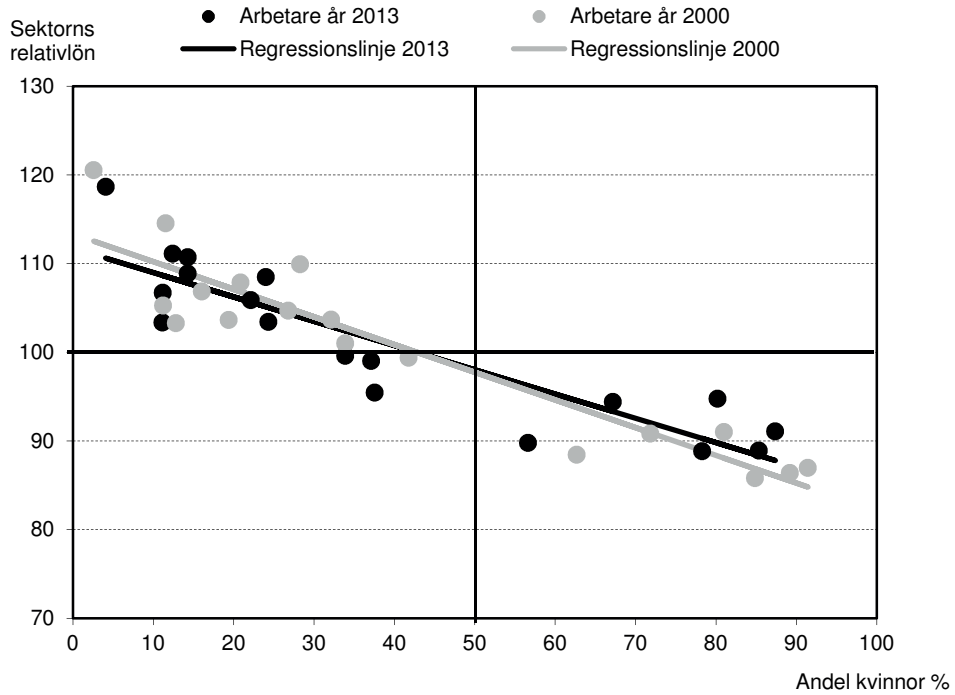
En närmare granskning visar dock att relativlönerna ökat i samtliga av de sex kvinnodominerade sektorerna medan den har ökat i fyra och minskat i åtta av de mansdominerade sektorerna. Det visar på en viss utjämning av relativlönerna bland arbetare (se tabell 3.5).

En regressionsanalys för sambandet mellan relativlön och andel kvinnor efter sektor för år 2000 och år 2013 bekräftar detta. Den visar att år 2000 minskade relativlönen med -0,31 för varje högre procentenhet kvinnor. År 2013 minskade relativlönen med -0,27 (se tabell 3.6). I diagram 3.11 illustreras detta med regressionslinjer för respektive år och den svarta linjen för år 2013 lutar en aning mindre än den ljusgrå linjen för år 2000.

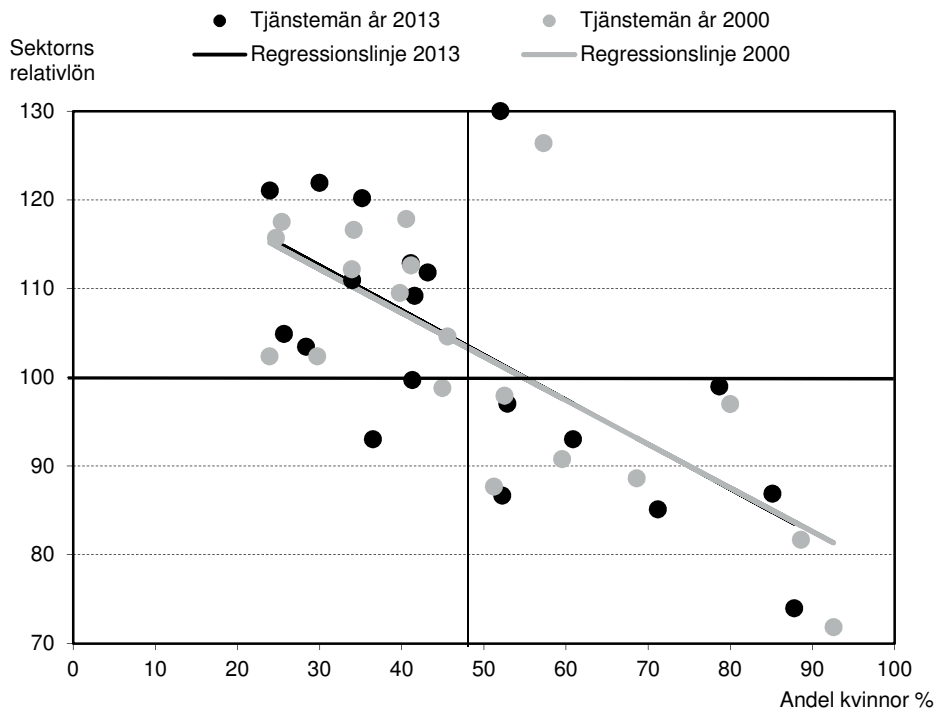
Även bland tjänstemännen har relativlönerna ökat i flertalet av de kvinnodominerade sektorerna samt minskat i flera av de mansdominerade. Utvecklingen har dock även gått åt motsatt håll i några sektorer då relativlönen har minskat i tre kvinnodominerade sektorer och ökat i fyra mansdominerade. Relativlönerna har därmed inte utjämnats lika entydiga som bland arbetare.

Även detta bekräftas med en regressionsanalys för år 2000 och 2013 vilken visar att skillnaden i relativlön mellan kvinno- och mansdominerade sektorer snarare ökat. Skillnaden är dock marginell och i diagram 3.12 är de två regressionslinjerna svåra att skilja åt och lutningskoefficienten har endast ökat marginellt från -0,49 år 2000 till -0,50 år 2013 (se tabell 3.6).

Diagram 3.11 Relativlön och andel kvinnor inom 18 sektorer år 2000 och 2013
Arbetare (medellönen för arbetare = 100)

Diagram 3.12 Relativlön och andel kvinnor inom 19 sektorer år 2000 och 2013
Tjänstemän (medellönen för tjänstemän = 100)

Tabell 3.5 relativlön och andel kvinnor år 2000 och 2013. Arbetare och tjänstemän

	Arbetare				Tjänstemän			
	Andel kvinnor		Relativlön		Andel kvinnor		Relativlön	
	År 2000	År 2013	År 2000	År 2013	År 2000	År 2013	År 2000	År 2013
Verkstadsindustri	21	14	108	109	25	24	118	121
Livsmedelsindustri	34	34	101	100	40	43	109	112
Trävaruindustri, ej möbler	13	11	103	107	30	28	102	103
Massa- och pappersindustri	16	14	107	111	34	35	117	120
Grafisk o a reproindustri	28	24	110	108	46	41	105	100
Stål- och metallverk	12	12	115	111	25	30	116	122
Övrig tillverkningsindustri	27	22	105	106	41	41	118	113
Byggindustri	3	4	121	119	24	26	102	105
Partihandel	19	24	104	103	34	34	112	111
Detaljhandel	72	67	91	94	60	61	91	93
Hotell och restaurang	63	57	88	90	51	52	88	87
Transport och kommunikation	11	11	105	103	45	36	99	93
Finans- och försäkringsverksamhet	..	..	..	..	57	52	126	131
Företagstjänster	42	38	99	95	41	42	113	109
Stat	32	37	104	99	53	53	98	97
Kommun: Äldre- o handikappomsorg	91	87	87	91	89	85	82	87
Kommun: Skola	85	78	86	89	69	71	89	85
Kommun: Barnomsorg	89	85	86	89	93	88	72	74
Landsting	81	80	91	95	80	79	97	99

Tabell 3.6 Regressionsmodeller för samband mellan relativlön och andel kvinnor efter sektor år 2000 och år 2013

Arbetare

År 2000: Relativlön = 113 – (0,31 * Andel kvinnor) R-kvadrat = 0,87

År 2013: Relativlön = 112 – (0,27 * Andel kvinnor) R-kvadrat = 0,81

Tjänstemän

År 2000: Relativlön = 127 – (0,49 * Andel kvinnor) R-kvadrat = 0,52

År 2013: Relativlön = 128 – (0,50 * Andel kvinnor) R-kvadrat = 0,45

Löner för kvinnor och män år 1913-2013

Arbetare inom gruv- och tillverkningsindustrin

För 100 år sedan var kvinnornas lön endast hälften av männens lön bland arbetare inom gruv- och tillverkningsindustrin. Därefter har löneskillnaden minskat och år 2013 motsvarar kvinnors lön i genomsnitt 92 procent av männens lön.

Minskningen av löneskillnaden mellan kvinnor och män har skett stegvis och främst i samband med tre händelser – rationaliseringen inom industrin efter första världskriget, arbetskraftsbristen efter andra världskriget och sloandet av kvinnolönerna på 1960-talet.

År 1913 var timlönen bland arbetare i genomsnitt 45 öre för män och 24 öre för kvinnor. Lönen var alltså endast hälften så hög för kvinnor som för män. Mer exakt så motsvarade kvinnornas lön 53 procent av männens lön. På denna tid var det dock fullt legitimt att betala lägre lön till kvinnor och i kollektivavtalen angavs olika lön för kvinnor och män.

År 1919 togs ett viktigt steg mot jämställdhet mellan kvinnor och män då kvinnor fick allmän rösträtt. Under 1920-talet började så även löneskillnaden att minska och i slutet av 1920-talet hade kvinnors lön ökat till drygt 60 procent av männens lön bland arbetare.

Möjligen berodde detta till viss del på kvinnornas ökade politiska makt men troligen berodde det främst på att det rationaliserades flitigt inom industrin på 1920-talet, vilket skapade en mängd tempobetonade arbeten som bemanades med kvinnor. Dessutom expanderade många av de branscher som främst sysselsatte kvinnor, exempelvis textil- och livsmedelsindustri samt tjänstesektorn. Löneskillnaden fortsatte dock inte att minska på 1930-talet utan stagnerade runt 64 procent till efter andra världskriget.

I slutet av 1940-talet tog kvinnornas löner ytterligare ett steg närmare männens. Detta i samband med den brist på arbetskraft som uppstod efter andra världskriget. På fem år ökade kvinnornas löner till att motsvara 71 procent av männens lön. Därefter stagnerade löneskillnaden återigen i drygt tio år, nu runt 70 procent.

I början av 1960-talet träffar LO och SAF en överenskommelse om att ta bort kvinnolönerna i kollektivavtalen. Detta skedde under en femårsperiod och medförde att löneskillnaden mellan kvinnor och män på allvar började minska och följande 20 år ökade kvinnornas löner bland industriarbetare från 70 procent av männens lön år 1960 till 90 procent år 1980.

Sloandet av kvinnolönerna var själva startskottet för minskningen av löneskillnaden. Att den blev så pass långvarig förklaras även av att offentlig

sektor och privat tjänstesektor expanderade kraftigt under 1970-och 1980-talen vilket gjorde att allt fler kvinnor sysselsattes. Sysselsättningsgraden ökade raskt och nådde under 1980-talet samma nivå som för män. Kvinnorna hade nu definitivt lämnat det obetalda hushållsarbetet, som ända till mitten av 1950-talet sysselsatt upp mot 70 procent av kvinnorna.

Efter år 1980 har löneutjämnningen stagnerat runt 90 procent bland industriarbetare. De senaste 30 åren har löneskillnaden minskat marginellt och år 2013 motsvarade kvinnornas lön 92 procent av männens lön bland arbetare inom industrin. Det kan jämföras med samtliga arbetare, det vill säga även inklusive tjänstesektor och offentlig sektor, bland vilka kvinnors lön motsvarar 88 procent av männens lön år 2013. Alltså lite lägre än inom enbart industrin.

De senaste 30 årens stagnerade löneutjämnning mellan kvinnor och män tycks dock främst gälla arbetare. Bland tjänstemän pågår alltså en trendmässig utjämnning, vilket framgår av följande avsnitt.

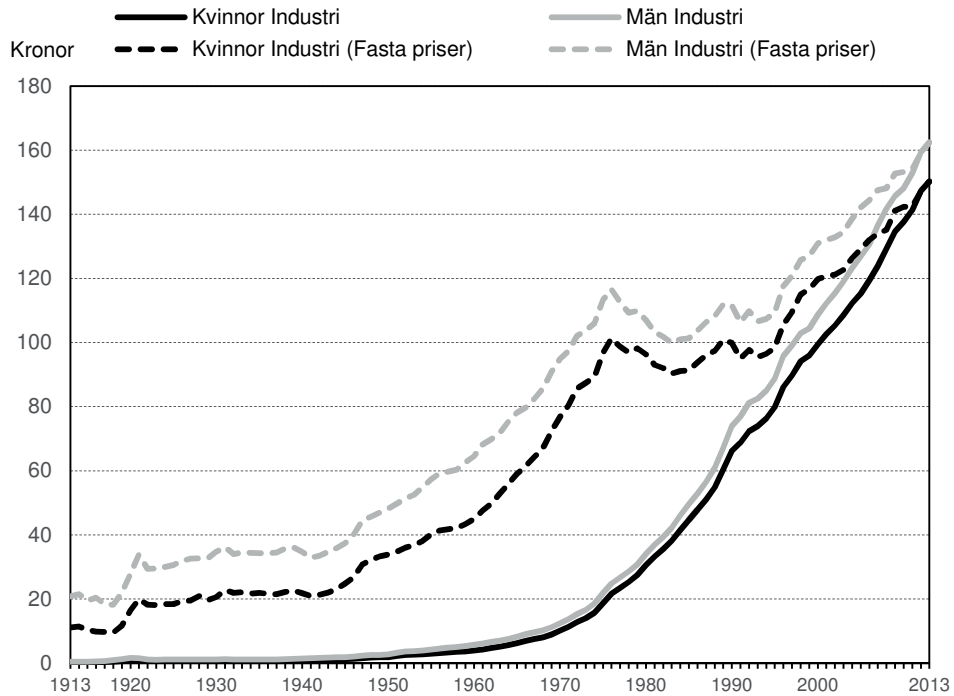
Tabell 3.7 Löner inom tillverkningsindustrin efter klass och kön år 1913-2013

Källa: SCB samt egna beräkningar

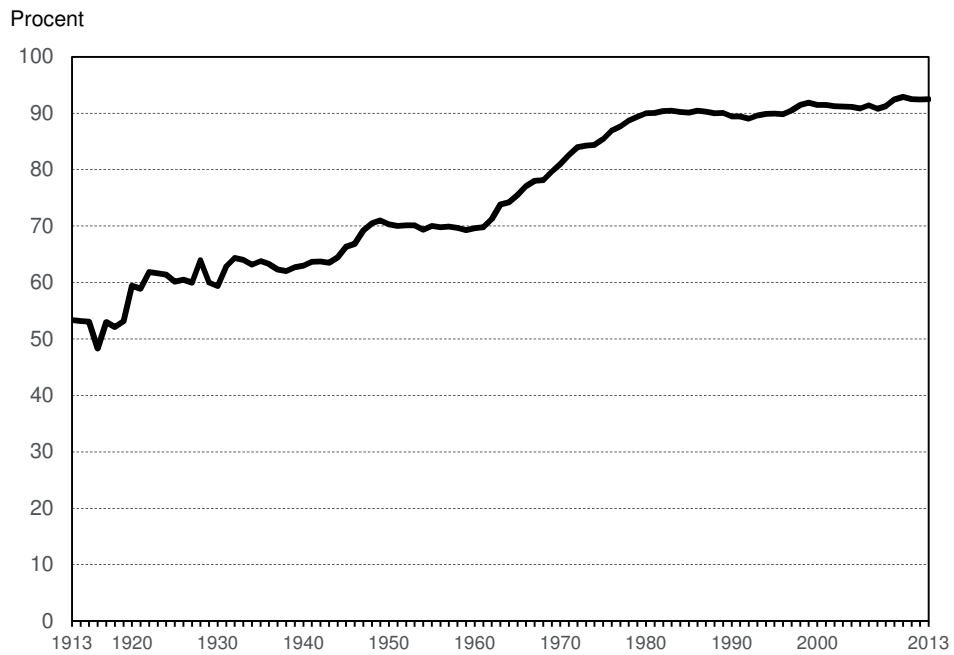
År	Arbetare (exkl. minderåriga)			Tjänstemän					
	Timlön	Månadslön		Månadslön		Samtliga			
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga			
1913	0,24	0,45	0,42	49	92	85	105	227	186
1920	0,98	1,65	1,54	200	337	315	272	539	445
1930	0,73	1,23	1,15	149	251	235	214	408	342
1940	0,92	1,46	1,35	188	298	275	225	451	375
1950	1,92	2,73	2,58	392	557	526	405	784	692
1960	3,99	5,73	5,45	763	1 096	1 042	846	1 646	1 449
1970	10,1	12,5	12,1	1 830	2 260	2 180	1 950	3 330	3 010
1980	30,7	34,1	33,4	5 210	5 790	5 680	6 030	8 440	7 960
1990	66,1	73,9	72,3	11 200	12 600	12 300	13 100	17 500	16 500
2000	99	109	107	16 900	18 500	18 200	22 100	28 000	26 500
2010	137	148	146	23 400	25 200	24 900	33 500	39 500	37 800
2013	150	162	160	25 500	27 600	26 300	36 900	43 200	41 500

Diagram 3.13 Timlön för kvinnor och män år 1913-2013
Arbetare inom industrin. Löpande och fasta (2013 års) priser

Diagram 3.14 Kvinnors lön i procent av mäns lön år 1913-2013
Arbetare inom industrin

Tjänstemän inom industrin

Bland tjänstemän inom industrin har löneskillnaden mellan kvinnor och män inte nämnvärt påverkats av vare sig krig eller arbetskraftsbrist. Däremot tycks slopanDET av kvinnolönerna haft en avgörande betydelse.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män har varit större bland tjänstemän än bland arbetare de senaste 100 åren. Åren före och under första världskriget motsvarade kvinnors lön cirka 48 procent av männens lön, det vill säga mindre än hälften. Inte förrän år 1920 nådde kvinnornas lön över 50 procent av männens lön.

Men till skillnad mot utvecklingen bland arbetare, så blev utjämnningen inte mycket mer än så efter första världskriget. Och inte heller efter andra världskriget hände något märkbart med löneskillnaden. Den låg stabilt mellan 50-53 procent ända fram till mitten av 1960-talet.

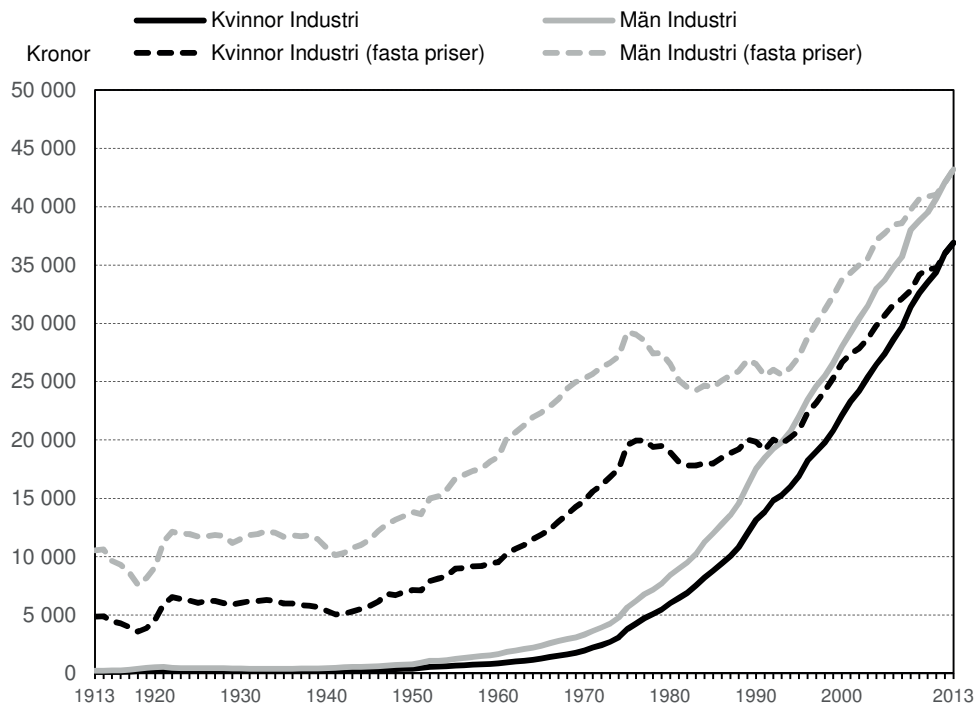
Först när kvinnolönerna slopats i början av 1960-talet började det ske en märkbar utjämning av lönerna bland tjänstemän. Från att kvinnors lön motsvarade 53 procent av männens lön år 1960, till 71 procent år 1980, 79 procent år 2000 och nu 85 procent år 2013 (se diagram 3.14).

Utjämnningen skedde i snabbast takt mellan år 1960-1975 för att därefter avta något. Den har dock inte avstannat på samma sätt som bland arbetare. De senaste 5-6 åren har takten i utjämnningen snarare ökat bland tjänstemän och kvinnornas löner tycks vara på god väg upp mot de dryga 90 procent av männens lön som gäller bland arbetare inom industrin.

Drivkraften bakom de senaste 35 årens stadiga utjämning av kvinnor och mäns löner bland tjänstemän är troligen strukturellt betingat i den meningen att andelen kvinnor ökar inom en rad relativt högavlönade och tidigare manligt dominerade yrken. Det gäller exempelvis läkare, jurister och ekonomer, vilka är på god väg att bli kvinnodominerade yrken.

Bland arbetare går det i dagsläget dock inte att se någon liknade strukturell långsiktig förändring mellan manligt och kvinnligt dominerade yrken, vilket troligen förklarar varför löneutjämnningen stagnerat bland arbetare de senaste 30 åren. Det gäller inom såväl industrin som inom övriga sektorer.

Diagram 3.15 Månadslön för kvinnor och män år 1913-2013
Tjänstemän inom industrin. Löpande och fasta (2013 års) priser

Diagram 3.16 Kvinnors lön i procent av mäns lön år 1913-2013
Tjänstemän inom industrin

Sammanfattning av kapitel 3

År 2013 var den genomsnittliga månadslönen för kvinnor 4 700 kronor lägre än för män. Skillnaden är mindre bland arbetare, 3 000 kronor, medan den är större bland tjänstemän, 7 600 kronor. Räknat i procent motsvarar kvinnors lön 85 procent av männens lön bland samtliga anställda, 88 procent bland arbetare och 81 procent bland tjänstemän.

Lönestatistik för de senaste 101 åren visar dock att löneskillnaden har minskat. År 1913 var timlönen för kvinnor bland industriarbetare endast 52 procent av männens timlön år 1913. År 2013 har den ökat till 92 procent.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män minskade framförallt under 1960- och 1970-talet i samband med att kvinnolönerna togs bort i kollektivavtalen. Utjämnningen upphörde dock på 1980-talet och därefter har löneskillnaden endast minskat marginellt.

En förklaring till dagens löneskillnad mellan kvinnor och män är att arbetsmarknaden är könssegregerad. Det vill säga att de flesta yrken och sektorer domineras i antal av antingen kvinnor eller män och att lönerna systematiskt är lägre inom yrken och sektorer som domineras av kvinnor. Detta kan även uttryckas med att ju *större* andel kvinnor en sektor innehåller desto *lägre* är sektorns medellön. Detta samband är tydligast bland arbetare men syns även bland tjänstemän.

4

Lönespridning

I de tre tidigare avsnitten har medellönen använts för att beskriva lönestruktur och löneutveckling. Medellönen säger dock inte så mycket om hur lönerna varierar mellan olika individer. Det vill säga hur stor spridning det är på lönerna. Ett vanligt sätt att beskriva denna så kallade lönespridning är att använda median- och percentillöner.

Medianlönen anger den mittersta lönen för en grupp individer som rangordnats efter lörens storlek. *Percentillön* anger den lönenivå som avgränsar ett visst antal procent individer.

Det mått på lönespridningen som här används är p90/p10. Måttet visar hur många gånger större den 90e percentillönen (p90) är än den 10e percentillönen (p10), se faktaruta 4.1.

Observera att lönerna i detta avsnitt gäller år 2011 och är beräknade med SCBs databas Linda 2011 (läs mer om databasen Linda Bilaga 1: Metod och dataunderlag).

Lönespridning efter klass och kön

Medianlönen för samtliga anställda är 26 100 kronor i månaden år 2011. Spridningen på lönerna är dock stor och den lön som avgränsar de tio procent anställda med de *lägsta* lönerna (p10) är 20 200 kronor medan den lön som avgränsar de tio procent med *högst* löner (p90) är 41 000 kronor.

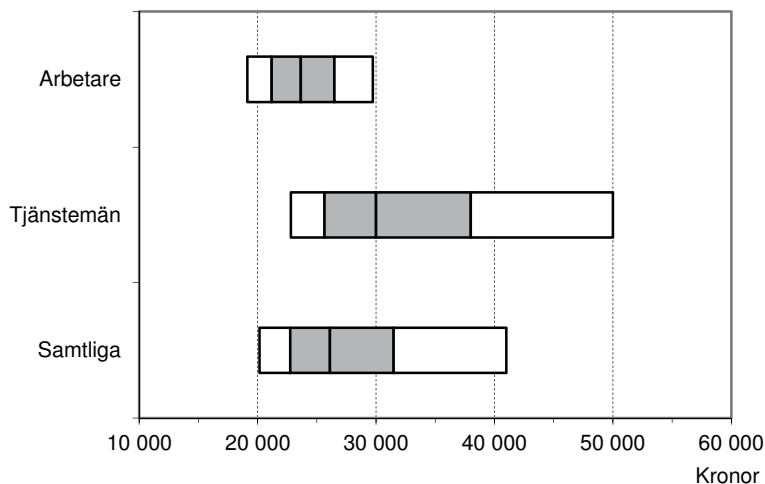
Enligt det mått på lönespridning (p90/p10) som här används så är lönespridningen för samtliga anställda 2,0. Det vill säga att den 90e percentillönen är 2,0 gånger större än den 10e percentillönen, $41\ 000/20\ 200 = 2,0$ (se diagram 4.1 och tabell 4.1).

Fördelas löntagarna efter klass och kön visar sig lönespridningen variera kraftigt mellan såväl arbetare och tjänstemän som mellan kvinnor och män.

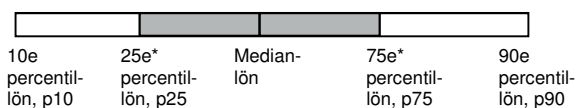
Vad gäller arbetare och tjänstemän så är lönespridningen mindre bland arbetare än bland tjänstemän. Bland arbetare är lönespridningen 1,6 och bland tjänstemän 2,2.

Vad gäller kvinnor och män så är lönespridningen mindre bland kvinnor än bland män. Det gäller bland såväl arbetare som tjänstemän, men i olika grad.

Diagram 4.1 Lönespridning efter klass år 2011
Median och percentillöner

Förklaring till låddiagram

* 25e och 75e percentillön kallas även 1a och 3e kvartilön, alternativt undre och övre kvartilön

Faktaruta 4.1 Lönespridning

Median- och percentillöner

10e percentillön: 10 procent av individerna har lägre lön, 90 procent högre
 Medianlön: 50 procent av individerna har lägre lön, 50 procent högre
 90e percentillön: 90 procent av individerna har lägre lön, 10 procent högre

Lönespridningsmått

P90/P10 är det lönespridningsmått som används i denna rapport. Det vill säga den 90e percentillönen dividerad med den 10e percentillönen.

Lönebegrepp

Lönebegrepp i detta avsnitt är total lön, dvs. tid- och prestationslön (grundlön) inkl. rörliga tillägg (ob-, skifttillägg m.fl.). Övertidsersättning ingår inte.
 Alla löner är uppräknade till heltid

Dataunderlag

Statistiska centralbyråns lönestrukturstatistik (LSS) samt databasen Linda gällande år 2011. Läs mer om databasen Linda Bilaga 1: Metod och dataunderlag

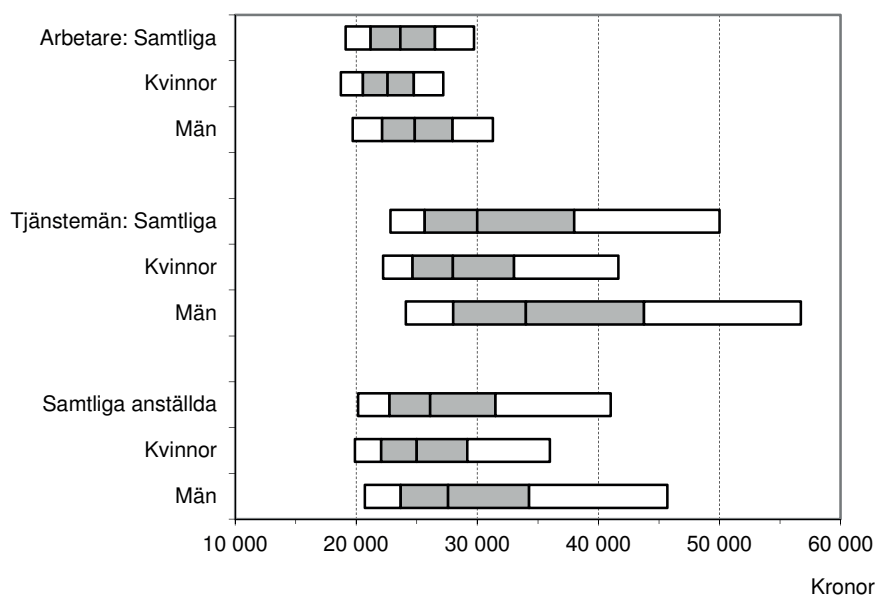
Direktörer borträknade

Yrkesgruppen verkställande direktörer, verkschefer m.fl. (SSYK=121) ingår ej då de ej ingår alla år i dataunderlaget.

Bland samtliga anställda är lönespridningen 1,8 för kvinnor och 2,2 för män. Bland arbetare stannar dock lönespridningen vid 1,5 för kvinnor och 1,6 för män medan den bland tjänstemän är 1,9 för kvinnor och 2,4 för män. Skillnaden i lönespridning mellan kvinnor och män är alltså betydligt större bland tjänstemän än bland arbetare (se diagram 4.2 och tabell 4.1)

Skillnaden i lönespridning efter såväl klass som kön förklaras främst av att nivån på de *högsta* lönerna varierar. Nivån för de lägsta lönerna varierar betydligt mindre. Exempelvis så är den 90e percentillönen för arbetare 29 700 kronor och för tjänstemän 50 000 kronor. Det skiljer alltså hela 20 300 kronor, eller 68 procent, mellan p90 för arbetare respektive tjänstemän. Skillnaden mellan respektive 10e percentillönerna är däremot endast 3 700 kronor, eller 19 procent (se tabell 4.1).

Diagram 4.2 Lönespridning efter klass och kön år 2011
Median och percentillöner

Tabell 4.1 Median-, percentillöner och lönespridning efter klass och kön. År 2011

	10e percentillön (p10)	25e percentillön (q1)	Medianlön	75e percentillön (q2)	90e percentillön (p90)	Lönespridning (p90/p10)
Arbetare	19 100	21 200	23 700	26 500	29 700	1,6
Kvinnor	18 700	20 500	22 600	24 800	27 200	1,5
Män	19 700	22 100	24 800	28 000	31 300	1,6
Tjänstemän	22 800	25 700	30 000	38 000	50 000	2,2
Kvinnor	22 200	24 700	28 000	33 000	41 600	1,9
Män	24 100	28 000	34 000	43 800	56 700	2,4
Samtliga anställda	20 200	22 800	26 100	31 500	41 000	2,0
Kvinnor	19 900	22 100	25 000	29 200	36 000	1,8
Män	20 700	23 700	27 600	34 300	45 700	2,2

Sektor

En fördelning av de anställda på sex sektorer visar att lönespridningen är störst inom privat tjänstesektor, 2,3. Närmast därefter kommer tillverkningsindustrin, stat och landsting med 2,0. Minst lönespridning är det i kommunal sektor, 1,6, och byggnadsindustrin, 1,7 (se diagram 4.3 och tabell 4.2).

Sex sektorer

Tillverkningsindustri
Byggnadsindustri
Privat tjänsteproduktion

Stat
Kommun
Landsting

Fördelat på arbetare och tjänstemän så är lönespridningen klart mindre bland arbetare än bland tjänstemän i alla sex sektorer. Bland arbetare är den mellan 1,4 och 1,5 och bland tjänstemän mellan 2,0 och 2,4, förutom i kommunal sektor där den stannar vid 1,5. Störst lönespridning bland tjänstemän är det inom landsting och privat tjänsteproduktion, 2,4, följt av tillverkningsindustri, 2,2.

Noterbart vad gäller arbetare är att lönespridningen inom alla sex sektorer är *mindre* än vad lönespridningen är för samtliga arbetare. Lönestrukturen är alltså mer sammanpressad inom sektorerna än mellan sektorerna.

Inom sektorn landsting finns både den minsta och den största lönespridningen. Minst är den bland arbetarna (1,4) och störst bland tjänstemän (2,4). Arbetarna består i huvudsak av undersköterskor, sjukvårdsbiträden, skötare och vårdare och de flesta av dessa har månadslöner mellan 24 000-26 000 kronor och därmed en relativt liten lönespridning.

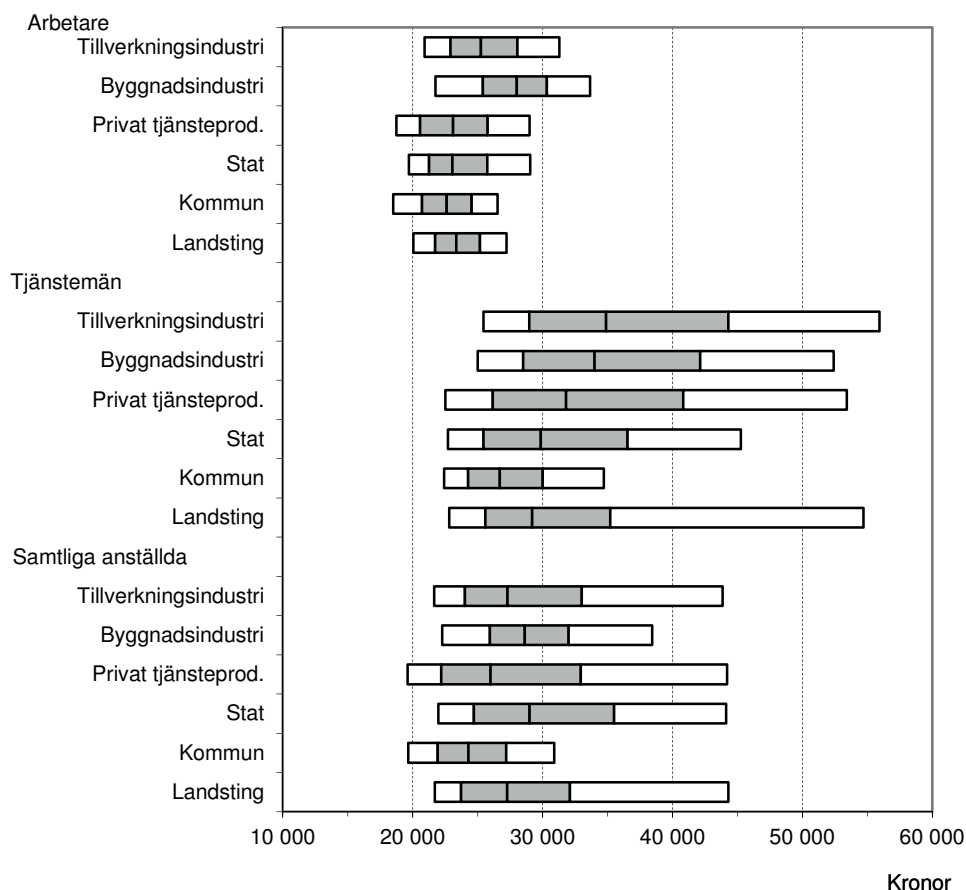
Den stora lönespridningen bland landstingens tjänstemän förklaras av att de domineras av två yrkesgrupper - sjuksköterskor och läkare. Medianlönen för sjuksköterskor är cirka 30 000 kronor och för läkare cirka 61 000 kronor, det vill säga dubbelt så hög som för sjuksköterskorna. Rent lönespridningstekniskt innebär detta att den 10e percentillönen avgörs av sjuksköterskornas löner medan den 90e percentillönen avgörs av läkarnas löner och därav följer en stor lönespridning.

Fördelat på kvinnor och män blir skillnaden än tydligare då andelen män är betydligt högre bland läkare än bland sjuksköterskor, 52 respektive 11 procent (mer om kvinnor och män i följande avsnitt).

Liknande skillnader i strukturell fördelning finns även inom de andra sektorerna men då är oftast fler yrkesgrupper inblandade.

Diagram 4.3 Lönespridning efter klass och sektor år 2011
Median och percentillöner

Bland arbetare är lönespridningen enligt måttet p_{90}/p_{10} alltså nästan lika stor i de sex sektorerna. Om skillnaden mellan den 10e och 90e percentillönen istället räknas i antal *kronor* så är däremot skillnaden stor mellan sektorerna. Bland arbetare i kommunal sektor skiljer det 8 000 kronor mellan den 10e och 90e percentillönen medan det bland byggnadsarbetarna skiljer 12 000 kronor, det vill säga 4 000 kronor mer.

Det kan tyckas ologiskt att lönespridningen är ungefär lika stor inom byggnadsindustri och kommun enligt måttet p_{90}/p_{10} samtidigt som skillnaden mellan p_{90} och p_{10} i antal kronor är betydligt större inom byggindustrin än inom kommunal sektor. Den logiska förklaringen ligger dock i att nivån för såväl de lägsta som de högsta lönerna är betydligt högre inom byggindustrin än inom kommunal sektor. Den relativa skillnaden mellan högsta och lägsta lön inom respektive sektor är därmed densamma (se tabell 4.2).

Lönespridningens utveckling

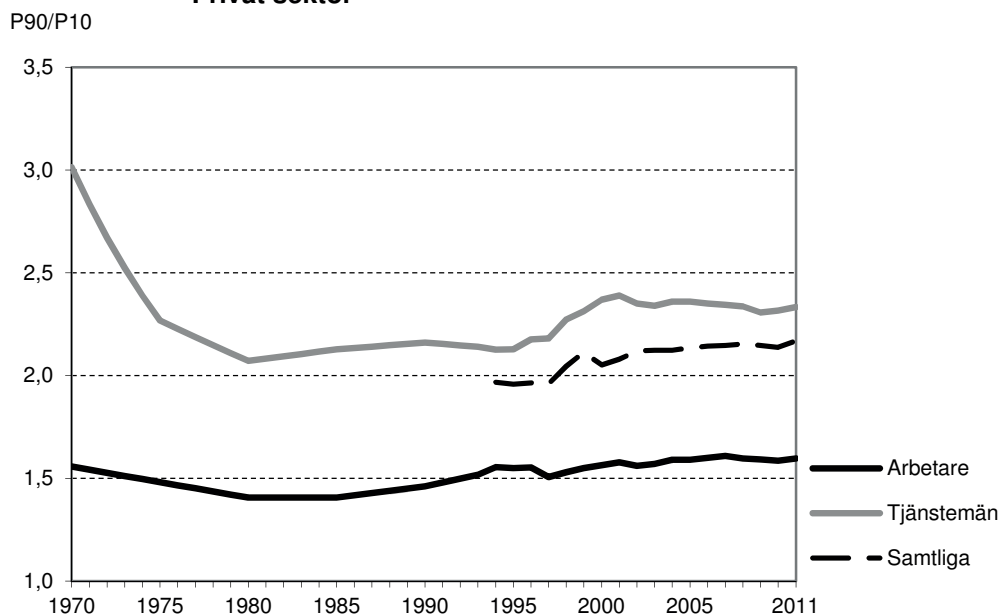
Lönespridningens utveckling över tiden gäller här i huvudsak åren 1996-2011. Denna avgränsning beror på tillgång på officiell lönestatistik gällande samtliga anställda. För anställda inom *privat sektor* finns det dock statistik gällande ända från och med år 1970.

Privat sektor år 1970-2011

Lönespridningens utveckling år 1970-2011 kan delas in i fyra perioder. Första perioden gäller 1970-talet då lönespridningen *minskade*. Den andra perioden gäller 1980-talet och en bit in på 1990-talet då lönespridningen var relativt *oförändrad*. Tredje perioden varade år 1995-2001 då lönespridningen *ökade*. Den fjärde och sista perioden gäller från år 2002 till idag då lönespridningen åter varit relativt *oförändrad* och mestadels legat runt 1,6 för arbetare och 2,1 för tjänstemän inom privat sektor. Det vill säga att den 90e percentillönen varit cirka 1,6 gånger större än den 10e percentillönen bland arbetare och 2,1 gånger större bland tjänstemän.

Utvecklingen uppdelad på dessa fyra perioder är tydligast för tjänstemän. En närmare granskning visar dock att den även gäller för arbetare, med undantag för år 1997-1998 då lönespridningen tillfälligt minskade. Men redan år 1999 återgick lönespridningen till att långsamt öka fram till år 2007 då den kulminerade på 1,61 för arbetare (se diagram 4.6).

Diagram 4.6 Lönespridning efter klass år 1970-2011
Privat sektor

Den minskade lönespridningen bland arbetare på 1970-talet var till stor del ett resultat av den solidariska lönepolitik som LO drev i syfte att just minska löneskillnaderna mellan olika sektorer och yrkesgrupper.

År 1980 kulminerade minskningen av lönespridningen. Samtidigt fick LO och LO-förbunden allt svårare att samordna sig om en gemensam solidarisk lönepolitik och år 1983 splittrades LO-samordningen då Metallindustriarbetareförbundet lämnade den. Något år senare började lönespridningen åter att öka och några år in på 1990-talet var lönespridningen bland arbetare åter uppe på samma nivå som i början av 1970-talet. Därefter har lönespridningen ökat ytterligare något till dagens 1,6.

Bland tjänstemän minskade lönespridningen drastiskt mellan år 1970-1980, från 3,0 till 2,1, en minskning med över 30 procent på tio år. Om den solidariska lönepolitiken bidrog till detta är osäkert. Mer troligt är att det kraftigt ökande antalet högutbildade på 1970-talet bidrog till minskningen.

Under 1980-talet stabiliserades lönespridningen bland tjänstemän runt 2,1 för att i slutet av 1990-talet öka sex år i rad till som mest 2,4 år 2001. Därefter har den minskat något till dagens 2,3.

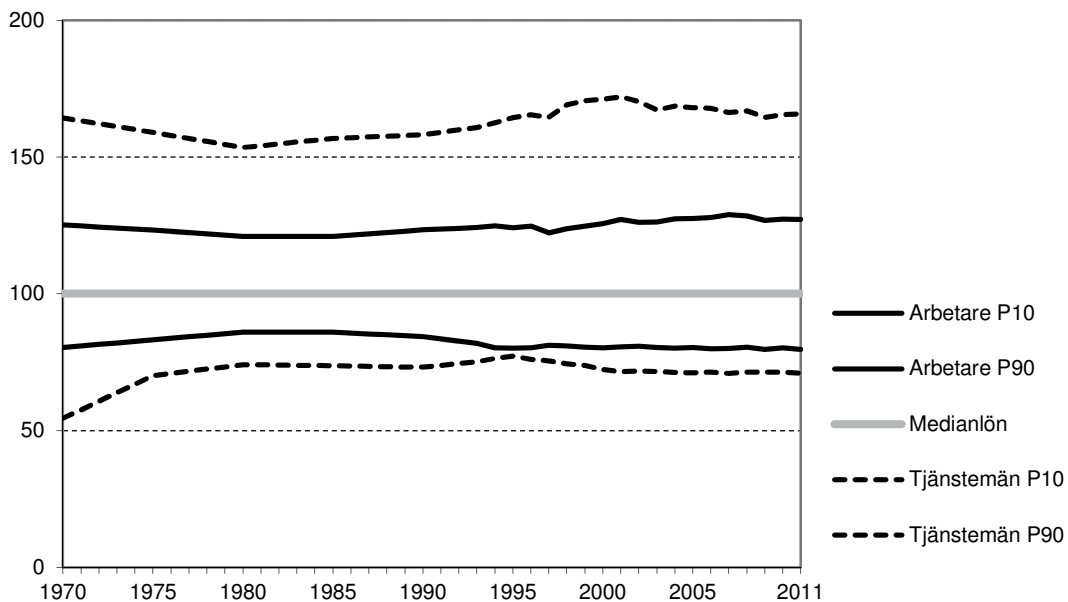
Ytterligare ett sätt att illustrera lönespridningens utveckling är med den 10e och 90e percentillönen beräknade i procent av medianlönen. Diagram 4.7 visar detta för år 1970-2011. Där framgår att såväl de högsta lönerna, p90, som de lägsta, p10, varierat i relation till medianlönen, men i olika grad olika perioder.

Den minskade lönespridningen under 70-talet förklaras av att de lägsta lönerna (p10) steg i relation till medianlönen samtidigt som de högsta lönerna (p90) minskade i relation till medianlönen.

Den ökande lönespridningen under 90-talet bland arbetare förklaras dock främst av att de lägsta lönerna (p10) minskade i relation till medianlönen. Bland tjänstemän var det dock främst de högsta lönerna (p90) som ökade i relation till medianlönen, och därmed ökade lönespridningen.

Diagram 4.7 Lönespridning* efter klass år 1970-2011
Privat sektor

Procent av
 Medianlön*

* Medianlönen är lika med 100.

Ett exempel på hur diagrammet ska tolkas är percentillönerna för tjänstemän år 1970. Den 10e percentillönen var då 55 vilket innebär att den motsvarade 55 procent av medianlönen. Den 90e percentillönen var 164 vilket innebär att den motsvarade 164 procent av medianlönen, det vill säga 64 procent högre än medianlönen.

Samtliga anställda år 1996-2011

För att få en heltäckande bild av lönespridningen så måste givetvis även anställda inom offentlig sektor ingå. Detta finns dock endast tillgängligt från och med år 1996 i den officiella statistiken, vilket därmed avgränsar mätperioden i följande avsnitt.

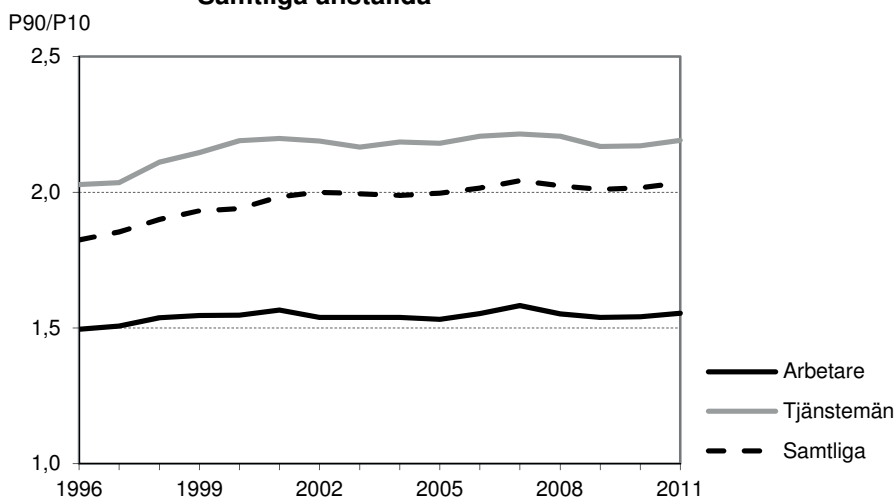
Lönespridningens utveckling för samtliga anställda år 1996-2011 visar att den inledningsvis ökade från 1,8 år 1996 till 2,0 år 2002. Därefter har den legat stadigt strax över 2,0. Detta innebär att lönespridningen ökade med 12 procent år 1996-2011 (se diagram 4.8 och tabell 4.3).

Utvecklingen har varit likartad för både arbetare och tjänstemän vad gäller en inledande ökning följt av stabilisering. Den inledande ökningen var dock mindre för arbetare än för tjänstemän.

Bland arbetare ökade lönespridningen från 1,5 år 1996 till strax under 1,6 år 2001. Därefter har den stabiliserats runt 1,55. Totalt har lönespridningen bland arbetare därmed ökat med fyra procent år 1996-2011. Bland tjänstemän har lönespridningen ökat med åtta procent, från 2,0 år 1996 till 2,2 år 2002, där den ligger även idag.

Lönespridningen har alltså ökat mer bland samtliga anställda än vad den har gjort bland arbetare och tjänstemän var för sig. Det förklaras av att lönerna totalt sett ökat mer för tjänstemän än för arbetare. Det gäller såväl medellön som medianlön och percentillöner. Räknat i medellön så ökade den med 60 procent för arbetare och 70 procent för tjänstemän år 1996-2011.

Diagram 4.8 Lönespridning efter klass år 1996-2011
Samtliga anställda

Tabell 4.3 Lönespridning år 1996 och 2011

Sektor	Lönespridning (p90/p10)		Förändring år 1996-2011 Procent
	1996	2011	
Samtliga anställda	1,8	2,0	12
Kvinnor	1,6	1,8	15
Män	1,9	2,2	14
Arbetare	1,5	1,6	4
Kvinnor	1,4	1,5	3
Män	1,5	1,6	5
Tjänstemän	2,0	2,2	8
Kvinnor	1,6	1,9	17
Män	2,2	2,4	8

Beräkning av lönespridningens förändring

Lönespridningens förändring mellan två tidpunkter (y1 och y2) beräknas enligt följande:

$$\Delta ls_{y1-y2} = (p90_{y1}/p10_{y1}) / (p90_{y2}/p10_{y2})$$

Som exempel kan nämnas förändringen av lönespridningen för samtliga anställda mellan år 1996 och 2011 (se tabell 4.3) som beräknats enligt följande:

$$\text{Lönespridning 2011/Lönespridning 1996: } 2,03/1,82 = 1,12$$

Omräknat till procent blir detta 12 procent. Lönespridningen har alltså ökat med 12 procent år 1996-2011.

Kvinnor och män

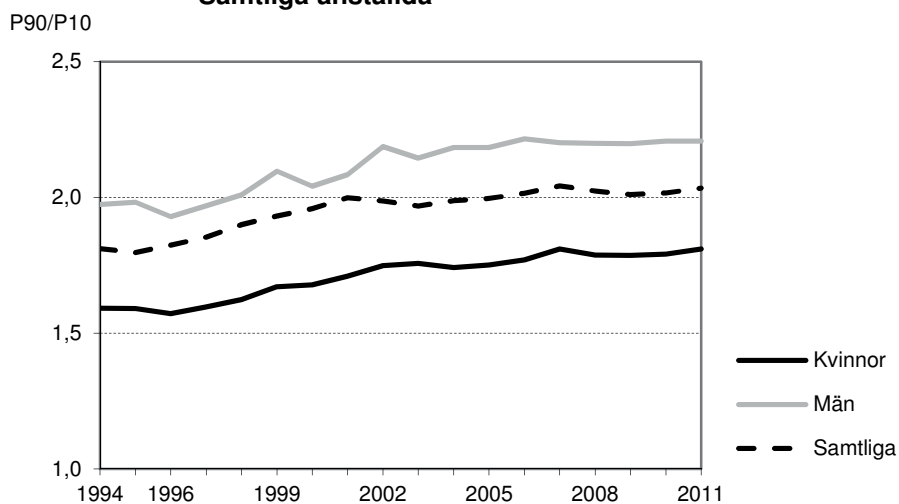
Bland samtliga anställda har lönespridningen ökat med 15 procent för kvinnor och 14 procent för män mellan år 1996 och 2011. Lönespridningen har alltså ökat lite mer för kvinnor (se diagram 4.9 och tabell 4.3).

Kvinnor och män fördelade på arbetare och tjänstemän visar dock på helt olika utvecklingar.

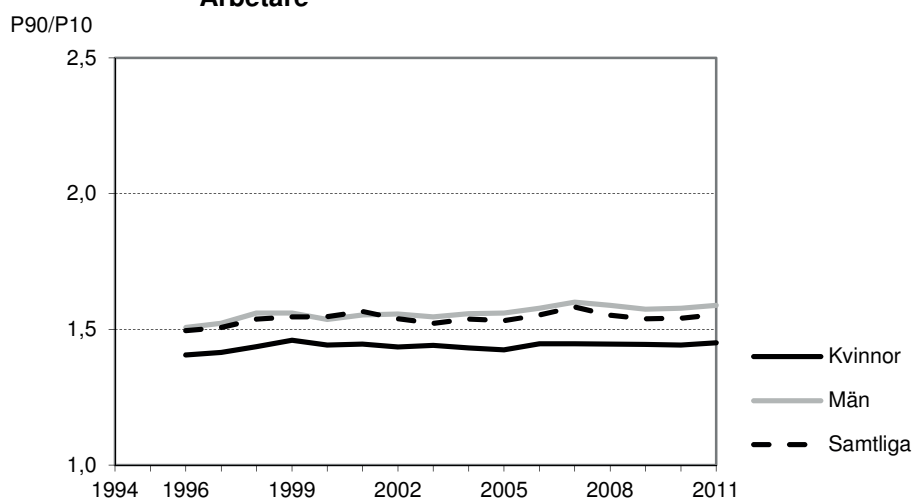
Bland arbetare har lönespridningen ökat med tre procent för kvinnor och fem procent för män. Bland tjänstemän har den ökat med hela 17 procent för kvinnor och åtta procent för män. Lönespridningen har alltså ökat både minst och mest för kvinnor, minst för arbetarkvinnor och mest för tjänstemannakvinnor (se diagram 4.10 och 4.11 samt tabell 4.3).

Den stora ökningen av kvinnors lönespridning bland tjänstemän är till stor del strukturellt betingad i den meningen att antalet kvinnor ökar inom tidigare mansdominerade och relativt högvärlönde yrken som exempelvis jurister, ekonomer och läkare. Detta ger fler högvärlönde kvinnor och därmed en ökad lönespridning.

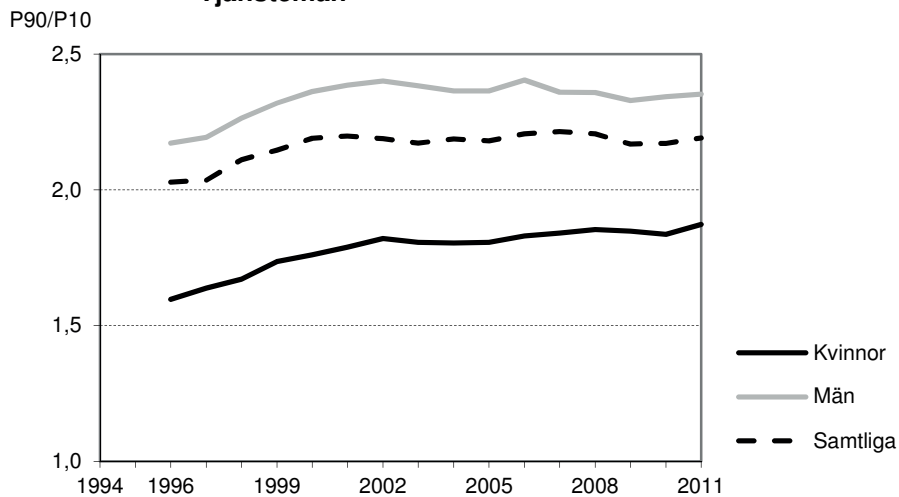
**Diagram 4.9 Lönespridning efter kön år 1996-2011
Samtliga anställda**

**Diagram 4.10 Lönespridning efter kön år 1996-2011
Arbetare**

**Diagram 4.11 Lönespridning efter kön år 1996-2011
Tjänstemän**

Tabell 4.4 Percentillöner och lönespridning efter klass och kön år 1996-2011

År	Klass	Kön	Antal	Percentil- och medianlön			Lönespridning P90/P10
				P10	Median	P90	
1996	Arbetare	Kvinnor	720 200	11 690	13 570	16 430	1,4
		Män	797 000	12 370	15 190	18 650	1,5
		Samtliga	1 517 000	11 950	14 340	17 860	1,5
	Tjänstemän	Kvinnor	816 000	13 100	15 900	20 910	1,6
		Män	710 000	14 500	19 390	31 500	2,2
		Samtliga	1 526 000	13 500	17 260	27 390	2,0
	Samtliga	Kvinnor	1 556 000	12 200	14 600	19 170	1,6
		Män	1 523 000	12 940	16 470	24 980	1,9
		Samtliga	3 078 000	12 500	15 530	22 800	1,8
2000	Arbetare	Kvinnor	739 000	13 390	15 730	19 320	1,4
		Män	882 000	14 690	18 190	22 570	1,5
		Samtliga	1 621 000	13 910	16 950	21 520	1,5
	Tjänstemän	Kvinnor	978 000	14 910	18 570	26 250	1,8
		Män	891 000	16 270	22 700	38 430	2,4
		Samtliga	1 869 000	15 300	20 150	33 500	2,2
	Samtliga	Kvinnor	1 731 000	14 000	17 010	23 500	1,7
		Män	1 779 000	15 230	19 740	31 100	2,0
		Samtliga	3 510 000	14 430	18 350	28 000	1,9
2005	Arbetare	Kvinnor	796 000	15 740	18 520	22 430	1,4
		Män	940 000	16 730	20 780	26 100	1,6
		Samtliga	1 736 000	16 170	19 600	24 780	1,5
	Tjänstemän	Kvinnor	955 000	18 270	22 950	33 000	1,8
		Män	758 000	20 300	28 400	48 000	2,4
		Samtliga	1 713 000	18 800	24 930	40 990	2,2
	Samtliga	Kvinnor	1 778 000	16 560	20 430	29 000	1,8
		Män	1 722 000	17 500	23 000	38 230	2,2
		Samtliga	3 500 000	16 890	21 580	33 730	2,0
2011	Arbetare	Kvinnor	834 000	18 740	22 580	27 180	1,5
		Män	961 000	19 700	24 840	31 290	1,6
		Samtliga	1 795 000	19 130	23 660	29 740	1,6
	Tjänstemän	Kvinnor	989 000	22 230	27 970	41 640	1,9
		Män	811 000	24 100	34 000	56 700	2,4
		Samtliga	1 800 000	22 820	30 000	50 000	2,2
	Samtliga	Kvinnor	1 832 000	19 890	25 000	36 000	1,8
		Män	1 782 000	20 700	27 580	45 700	2,2
		Samtliga	3 615 000	20 150	26 100	41 000	2,0

Varför har lönespridningen ökat?

Lönespridningen bland samtliga anställda har ökat med 12 procent mellan år 1996 och 2011. Orsaken till den ökade lönespridningen är främst att de högsta lönerna ökat mer än de lägsta. Det vill säga att den 90e percentillönen ökat mer än den 10e percentillönen. För samtliga anställda ökade den 90e percentillönen med 80 procent mellan åren 1996-2011 medan den 10e percentillönen ökade med 61 procent. Den 90e percentillönen ökade alltså med 19 procentenheter mer än den 10e (se tabell 4.5).

Även bland arbetare och tjänstemän ökade den 90e percentillönen mer än den 10e. Skillnaden var dock större bland tjänstemän och störst är skillnaden bland kvinnliga tjänstemän för vilka den 90e percentillönen ökat med hela 99 procent och den 10e med 70 procent år 1996-2011. Därav den 17 procent stora ökningen av lönespridningen för kvinnliga tjänstemän.

Räknat i kronor blir skillnaden ännu tydligare vad gäller hur olika den 10e och 90e percentillönen ökat. För samtliga anställda ökade den 10e percentillönen med 7 650 kronor och den 90e med 18 200 kronor (se tabell 4.5).

Detta speglar även hur lönegapet mellan arbetare och tjänstemän ökat under samma period eftersom det främst är tjänstemän som har löner i nivå med den 90e percentillönen och främst arbetare som ligger i nivå med den 10e percentillönen.

Tabell 4.5 Median- och percentillöner efter klass och kön år 2011 samt förändring år 1996-2011

Klass	Kön	Antal anställda	Percentil- och medianlön år 2011			Förändring år 1996-2011			Kronor			P90/P10 Procent
			P10	Median	P90	P10	Median	P90	P10	Median	P90	
Arbetare	Kvinnor	834 000	18 740	22 580	27 180	60	66	65	7 050	9 010	10 750	3
	Män	961 000	19 700	24 840	31 290	59	64	68	7 330	9 650	12 640	5
	Samtliga	1 795 000	19 130	23 660	29 740	60	65	67	7 180	9 320	11 880	4
Tjänstemän	Kvinnor	989 000	22 230	27 970	41 640	70	76	99	9 130	12 070	20 730	17
	Män	811 000	24 100	34 000	56 700	66	75	80	9 600	14 610	25 200	8
	Samtliga	1 800 000	22 820	30 000	50 000	69	74	83	9 320	12 740	22 610	8
Samtliga	Kvinnor	1 832 000	19 890	25 000	36 000	63	71	88	7 690	10 400	16 830	15
	Män	1 782 000	20 700	27 580	45 700	60	67	83	7 760	11 110	20 720	14
	Samtliga	3 615 000	20 150	26 100	41 000	61	68	80	7 650	10 570	18 200	12

Sammanfattning av kapitel 4

Lönespridningen är betydligt större bland tjänstemän än bland arbetare. Ur en rent matematisk synvinkel förklaras detta av att de högsta lönerna är betydligt högre bland tjänstemän än bland arbetare medan skillnaden mellan de lägsta lönerna är mindre.

I praktiken förklaras dock skillnaden troligen till stor del av att LO-förbunden och TCO- och SACO-förbunden drivit olika lönepolitik. LO-förbunden har drivit en solidarisk lönepolitik med syftet att just begränsa lönespridningen genom att yrka på lika stor löneökning för alla arbetare medan TCO- och SACO-förbunden drivit en lönepolitik baserad på sifferlösa avtal och individuell lönesättning.

Mellan år 1996-2011 har lönespridningen för samtliga anställda ökat med 12 procent. Det är dock främst bland tjänstemän som lönespridningen ökat medan den bland arbetare endast ökat marginellt.

Noterbart är att lönespridningen ökat mer bland samtliga anställda än bland arbetare och tjänstemän var för sig. Förklaringen till detta är att lönerna ökat mer i genomsnitt för hela gruppen tjänstemän än vad de gjort för arbetare. Såväl lönegap mellan arbetare och tjänstemän som lönespridning har därmed ökat.

Lönespridningen är mindre bland kvinnor än bland män. Det gäller för såväl arbetare som tjänstemän. Skillnaden är större bland tjänstemän. Kvinnliga tjänstemän är dock den grupp för vilka lönespridningen ökat mest. År 1995-2011 ökade den med hela 17 procent, att jämföra med åtta procent för manliga tjänstemän. Förklaringen är troligen att antalet kvinnor ökar inom traditionellt mansdominerade och högavlönade yrken vilket ger fler högavlönade kvinnor och därmed en större lönespridning.

Bland arbetare har lönespridningen ökat med tre procent för kvinnor och fyra procent för män år 1995-2011.

Bilagor

Bilaga 1 Metod och dataunderlag
Strukturrensning
Standardvägning
Statistisk osäkerhet

Bilaga 2 Månadslön och löneutveckling år 2013 för arbetare,
tjänstemän och samtliga anställda

Bilaga 1: Metod och dataunderlag

Rapporten syftar till att beskriva lönenivå och löneutveckling för olika grupper av anställda på den svenska arbetsmarknaden år 2000-2013.

Dataunderlag

Som dataunderlag används Statistiska centralbyrån (SCB) lönestrukturstatistik (LSS). Lönestrukturstatistiken redovisas en gång per år och är fördelad på fem olika sektorer – privatanställda arbetare, privatanställda tjänstemän, stat, kommun och landsting. Lönestrukturstatistiken har redovisats i sin nuvarande form sedan år 1994.

I syfte att förbättra statistikens jämförbarhet över tiden och mellan olika sektorer har statistiken bearbetats av LO främst genom beräkning av ett enhetligt lönebegrepp, sektorindelning samt strukturrensning.

Databasen Linda

I avsnitten om lön efter ålder och region samt lönespridning används databasen Linda som dataunderlag. Linda är en urvalsbaserad longitudinell individdatabas som sammanställs av SCB med syfte att studera inkomst- och löneutveckling för olika grupper.

Linda består av ett urval om cirka 300 000 individer utifrån hela Sveriges befolkning. För dessa finns uppgifter om bland annat löneinkomst, kapitalinkomst, transfereringar, skatt, utbildningsnivå samt grundlön enligt SCBs lönestrukturstatistik.

Då Linda främst bygger på inkomstuppgifter så är det två år mellan aktuellt år i databasen och publiceringsår. På grund av detta gäller statistiken i avsnitten om ålder, region och lönespridning år 2012. I övriga avsnitt är det år 2013 som gäller.

Mer information om databasen Linda finns på www.scb.se.

Lönebegrepp

Det lönebegrepp som används i rapporten är *grundlön inklusive helglön och andra fasta löneförmåner*. Detta lönebegrepp är avsett att motsvara månadslön för heltidsarbete på dagtid.

De lönekomponenter som inte ingår är i huvudsak olika typer av rörliga lönetillägg som till exempel för obekväm arbetstid, skiftgång och övertid. Inte heller arbetstidsförkortning som är framförhandlad i utbyte mot löneökning är medräknad.

I SCBs redovisning av lönestrukturstatistiken används olika lönebegrepp och benämningar för olika sektorer. Tabell 1 visar vilka lönekomponenter som ingår i rapportens lönebegrepp för respektive sektor.

Uppräkningsfaktor för timlön

För privatanställda arbetare redovisar SCB endast timlön. LO har dock beräknat månadslön genom att multiplicera timlönen med 167,5 vilket motsvarar det genomsnittliga antalet arbetade timmar som en heltidsanställd arbetar per månad med hänsyn till hur helgdagar infaller under en 28-årsperiod..

Redovisningsgrupper

Lönestrukturstatistiken redovisas inte efter avtalsområden men väl efter näringsgren och yrke. I rapporten har dessa grupperats i 19 sektorer för att i möjligaste mån motsvara gällande avtalsområden. Tabell 2 visar näringsgrenar och yrkesgrupper för respektive sektor.

Tabell 1 Lönekomponenter för respektive sektor

Sektor	Lönekomponenter
Privatanställda arbetare	Tid- och prestationslön, helglön och andra förmåner. Timlön
Privatanställda tjänstemän	Tid- och prestationslön, helglön och andra förmåner. Månadslön
Stat	Grundlön inkl fasta lönetillägg
Kommun	Grundlön inkl fasta lönetillägg
Landsting	Grundlön inkl fasta lönetillägg

Tabell 2 Indelning av sektorer efter yrke och näringsgren

Två sektorer	Sex sektorer	19 sektorer
Privat	Tillverkningsindustri	Verkstadsindustri Livsmedels, dryckes- och tobaksindustri Trävaruindustri, ej möbler Massa- och pappersindustri Grafisk o a reproindustri Stål- och metallverk Övrig tillverkningsindustri
	Byggnadsindustri	Byggnadsindustri
	Privat tjänsteproduktion	Partihandel Detaljhandel Hotell och restauranger Transport- och kommunikationer Finans- och försäkringsverksamhet Informations-, fastighets-, uthyrningsföretag m.fl.
Offentlig	Stat	Stat
	Kommun	Äldre- och handikappomsorg Skola Barnomsorg
	Landsting	Landsting

Strukturrensning

Skillnader i lön mellan två tidpunkter kan bero på olika orsaker. I denna rapport är det den löneutveckling som beror på centrala och lokala löneförhandlingar som är av intresse. Förändringen av den genomsnittliga lönen påverkas dock även av strukturella förändringar. Med detta avses här att antalet anställda inom olika yrken eller näringsgrenar förändras år från år vilket kan påverka den genomsnittliga lönenivån när den beräknas för flera yrken eller näringsgrenar. Strukturella förändringar bör därför rensas bort när lönenivåer för olika tidpunkter jämförs. Metoden för detta kallas strukturrensning och innebär att samma sysselsättningsvikter används alla år som jämförs. Det vill säga att antalet anställda fördelat efter kön, yrke och näringsgren enligt år 2012 har använts även för åren 1994–2011.

Strukturrensningen har i denna rapport genomförts efter näringsgren, klass och kön för privat sektor och efter yrke och kön för sektorerna stat, kommun och landsting.

Nedan följer ett exempel på hur löneökning inom tandvården beräknas med och utan strukturrensning.

Ej strukturrensat

Yrke	År 1995		År 2004		Löneökning Procent	Kommentar
	Antal	Lön	Antal	Lön		
Tandsköterskor	6 500	12 700	7 000	17 400	37	<i>Utan strukturrensning</i> ökade lönerna i genomsnitt med 35 procent. Observera att detta är <i>mindre</i> än vad lönerna ökade för tandsköterskor och tandläkare var för sig.
Tandläkare	4 000	22 700	3 000	33 600	48	
Samtliga	11 000	16 500 *	10 000	22 260	35	

* $((6\,500 * 12\,700) + (4\,000 * 22\,700)) / (6\,500 + 4\,000) = 16\,500$ kr

Strukturrensat för antal anställda

Yrke	År 1995		År 2004		Löneökning Procent	Kommentar
	Antal	Lön	Antal	Lön		
Tandsköterskor	7 000	12 700	7 000	17 400	37	<i>Med strukturrensning</i> av antalet anställda så blir löneökningen 42 procent vilket är ungefär mitt i mellan de 37 respektive 48 procent som lönerna ökat för tandsköterskor respektive tandläkare.
Tandläkare	3 000	22 700	3 000	33 600	48	
Samtliga	10 000	15 700**	10 000	22 260	42	

** $((7\,000 * 12\,700) + (3\,000 * 22\,700)) / (7\,000 + 3\,000) = 15\,700$ kr

Strukturrensning innebär helt enkelt att *antalet* tandläkare och tandsköterskor år 2004 används även år 1995 för beräkning av den genomsnittliga lönen för samtliga. Detta medför att löneökningen för samtliga mellan år 1995 och 2004 blir klart högre och mer rättvisande *med* strukturrensning än utan eftersom förändringen av antalet anställda då "rensats" bort och därmed inte påverkar den beräknade löneökningen.

Standardvägning

Vid jämförelse av löner för kvinnor och män har så kallad standardvägning använts. Standardvägning innebär i korthet att medellöner beräknas med antagande om att antalet kvinnor och antalet män är lika många inom varje yrke. För att illustrera metoden så redovisas nedan ett exempel på hur en standardvägning beräknas för en grupp med sjuksköterskor och läkare.

Ej standardvägt

		Antal	Lön	Kvinnors lön i procent av mäns lön	Kommentar
Sjuksköterskor	Kvinnor	56 574	21 231	99	<i>Utan standardvägning</i> motsvarar kvinnornas lön i genomsnitt 64 procent av männens lön (23.701 / 37.323). Observera att detta är betydligt lägre än vad som gäller för sjuksköterskor och läkare var för sig.
	Män	5 476	21 412		
Läkare	Kvinnor	8 469	40 200	91	
	Män	12 312	44 400		
Samtliga	Kvinnor	65 043	23 701	64	
	Män	17 788	37 323		

Standardvägt enligt standardpopulationsmetoden

		Antal	Lön	Kvinnors lön i procent av mäns lön	Kommentar
Sjuksköterskor	Kvinnor	31 025 *	21 231	99	<i>Med standardvägning</i> motsvarar kvinnornas lön i genomsnitt 96 procent av männens lön. Det är cirka mitt i mellan vad som gäller för sjuksköterskor och läkare var för sig.
	Män	31 025 *	21 412		
Läkare	Kvinnor	10 391**	40 200	91	
	Män	10 391**	44 400		
Samtliga	Kvinnor	41 416***	25 990	96	
	Män	41 416***	27 179		

* $(56\,574 + 5\,476) / 2 = 31\,025$

** $(8\,469 + 12\,312) / 2 = 10\,391$

*** $31\,025 + 10\,391 = 41\,416$

Exemplet visar att när flera yrkesgrupper summeras så kan detta ge en missvisande bild av löneskillnaden mellan kvinnor och män. Ett standardvägt resultat kan då komplettera bilden med att visa hur antalet kvinnor och män inom respektive yrke påverkar lönen för samtliga.

Som vägningstal, standardpopulation, har i detta exempel använts (antal kvinnor + antal män) / 2, vilket alltså ger lika många kvinnor och män inom respektive yrke.

Notera att förutom standardvägning efter yrke så kan man standardväga efter ytterligare faktorer, t.ex. ålder, utbildning eller yrkeserfarenhet, om det finns uppgifter för dessa variabler.

Statistikens tillförlitlighet

De löner och löneökningar som redovisas i rapporten är skattningar av de "sanna" värdena. En skillnad mellan en skattning och det sanna värdet beror på olika osäkerhetskällor.

Bortfall, urvalsfel och mätfel är de vanligaste osäkerhetskällorna. Storleken på dessa kan dock beräknas. Beräkningarna visar att osäkerheten för en skattad lönenivå oftast är liten, bara 100-200 kronor upp eller ner. Osäkerheten för en skattad löneökning är större. För de löneökningstal som redovisas här är osäkerheten beräknad till en procentenhet upp eller ner. Det vill säga att en skattad löneökning bör tolkas som att den sanna löneökningen är lika med den skattade löneökningen plus/minus en procentenhet.

Exempel:

Skattad löneökning år 2010-2011 för arbetare inom tillverkningsindustrin: 4,1 procent. Felmarginal: ± 1 procentenhet.

Den sanna löneökningen ligger då sannolikt inom intervallet $4,1 \pm 1$ procent, det vill säga mellan 3,1 – 5,1 procent.

Skattningen av urvalsfelet enligt ovan gäller bara privat sektor då denna undersöks med en urvalsundersökning.

För stat, kommun och landsting är den statistiska osäkerheten mindre än inom privat sektor. Detta beroende på att lönestatistiken för de offentliga sektorerna bygger på totalundersökningar av samtliga anställda inom respektive sektor. Något urvalsfel förekommer därmed inte. Bortfall och olika typer av mätfel kan dock förekomma men dessa går inte att beräkna på liknande sätt som urvalsfel.

En annan typ av osäkerhetskälla är företag som byter näringsgren eller sektor. Detta kan påverka lönenivån i både den näringsgren företaget lämnat såväl som i den som företaget kommer till.

Oregelbunden lönerrevision är också en osäkerhetskälla. Den innebär att löneförhandlingar och därpå följande lönerrevisioner inte alltid sker vid samma tidpunkt varje år. Däremot är lönestrukturstatistiken mycket regelbunden. Detta är ofta förklaringen till ovanligt små eller stora löneökningar mellan två närliggande år inom enskilda sektorer. Över en längre tidsperiod är detta dock ett mindre problem.

Bilaga 2

Bilaga 2a Månadslön och löneutveckling år 2013. Arbetare

Bilaga 2b Månadslön och löneutveckling år 2013. Tjänstemän

Bilaga 2c Månadslön och löneutveckling år 2013. Samtliga anställda

Bilaga 2a. Månadslön (grundlön) och löneutveckling år 2013 Arbetare

Sektor		Antal	Månadslön år 2013	Löneutveckling, Procent						
				År 2013	Tre senaste åren		Tio senaste åren		2000-talet	
					År 2011-2013	År 2004-2013	År 2000-2013	År 2000-2013	Totalt	Årstakt
Samtliga sektorer	Män	887 600	25 200	2,0	7,1	2,3	31	2,8	51	3,0
	Kvinnor	752 100	22 200	2,0	6,7	2,2	34	3,0	55	3,2
	Totalt	1 639 900	24 000	2,0	6,9	2,3	32	2,8	52	3,1
Privat sektor	Män	797 700	25 500	2,0	7,1	2,3	31	2,7	51	3,0
	Kvinnor	390 400	22 400	1,9	6,6	2,1	33	2,9	54	3,1
	Totalt	1 188 500	24 700	2,0	6,9	2,3	31	2,8	51	3,0
C Tillverkningsindustri	Män	234 000	26 100	..	9,4	3,0	35	3,1	54	3,1
	Kvinnor	52 500	23 600	..	8,0	2,6	35	3,0	52	3,0
	Totalt	286 800	25 700	..	9,2	3,0	36	3,1	54	3,1
25-30, 33 Verkstadsindustri	Män	118 900	26 400	..	9,4	3,0	35	3,1	54	3,1
	Kvinnor	19 800	24 200	..	7,1	2,3	35	3,0	51	3,0
	Totalt	138 700	26 100	..	9,2	3,0	35	3,1	54	3,1
F Byggindustri	Män	145 600	28 600	..	7,0	2,3	30	2,7	51	3,0
	Kvinnor	6 200	23 300	..	7,3	2,4	23	2,1	57	3,3
	Totalt	151 800	28 400	..	6,8	2,2	30	2,6	51	3,0
G Handel och serviceverkstäder	Män	122 000	24 400	..	5,7	1,9	31	2,7	53	3,1
	Kvinnor	127 500	22 400	..	7,1	2,3	37	3,2	58	3,3
	Totalt	249 400	23 500	..	6,0	2,0	33	2,9	55	3,2
51 Partihandel	Män	35 700	25 400	..	7,7	2,5	32	2,8	55	3,2
	Kvinnor	11 500	22 300	..	..	..	27	2,4	43	2,6
	Totalt	47 300	24 800	..	5,7	1,9	30	2,7	51	3,0
52 Detaljhandel	Män	55 500	23 000	..	..	..	30	2,6	51	3,0
	Kvinnor	113 600	22 400	..	8,3	2,7	39	3,3	61	3,4
	Totalt	169 100	22 600	..	5,1	1,7	35	3,1	57	3,3
I Hotell och restaurang	Män	43 300	21 800	..	5,1	1,7	33	2,9	54	3,1
	Kvinnor	56 500	21 200	..	6,9	2,3	34	3,0	55	3,2
	Totalt	99 800	21 500	..	6,2	2,0	34	3,0	55	3,2
H Transport- och kommunikationer	Män	89 900	24 800	..	6,1	2,0	30	2,7	52	3,0
	Kvinnor	11 300	24 200	..	6,7	2,2	34	3,0	58	3,3
	Totalt	101 300	24 800	..	6,2	2,0	31	2,7	53	3,1
K Finans- och försäkringsverksamhet	Män	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	Kvinnor	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	Totalt	..	..	..	..	..	..	..	..	..
J+L+M+N Informations-, fastighets-, uthyrningsföretag mfl	Män	106 200	23 500	..	4,9	1,6	25	2,3	40	2,5
	Kvinnor	63 800	21 500	..	6,4	2,1	30	2,7	43	2,6
	Totalt	170 000	22 900	..	5,6	1,8	27	2,4	41	2,5
Summa Privat tjänsteproduktion (G-U)	Män	394 400	23 900	..	5,5	1,8	29	2,6	49	2,9
	Kvinnor	326 300	22 100	..	6,3	2,0	34	3,0	57	3,3
	Totalt	720 600	23 100	..	5,8	1,9	31	2,7	52	3,0
Offentlig sektor	Män	89 900	22 600	2,1	7,1	2,3	34	2,9	55	3,2
	Kvinnor	361 700	21 900	2,2	7,0	2,3	35	3,0	56	3,2
	Totalt	451 400	22 000	2,2	6,9	2,2	35	3,0	56	3,2
Statlig sektor	Män	8 800	24 300	..	5,2	1,7	25	2,2	45	2,7
	Kvinnor	5 300	22 700	..	6,3	2,1	31	2,8	50	2,9
	Totalt	14 300	23 700	..	5,4	1,8	26	2,4	46	2,7
Kommunal sektor	Män	69 600	22 300	..	7,4	2,4	35	3,0	56	3,2
	Kvinnor	310 300	21 800	..	7,0	2,3	35	3,1	56	3,2
	Totalt	379 800	21 900	..	7,0	2,3	35	3,1	56	3,2
Landstingskommunal sektor	Män	11 500	22 600	..	6,8	2,2	34	3,0	55	3,2
	Kvinnor	46 000	22 700	..	6,7	2,2	34	3,0	54	3,1
	Totalt	57 400	22 700	..	6,7	2,2	34	3,0	54	3,1

.. Uppgift ej tillgänglig eller för osäker för att redovisas

* Osäker skattning på grund, bortfall, mätfel, rotation i urvalet eller försenad lönerrevision

Bilaga 2b. Månadslön (grundlön) och löneutveckling år 2013

Tjänstemän

Sektor		Antal	Månadslön år 2013	Löneutveckling. Procent						
				År 2013	Tre senaste åren		Tio senaste åren		2000-talet	
					År 2011-2013		År 2004-2013		År 2000-2013	
					Totalt	Årstakt	Totalt	Årstakt	Totalt	Årstakt
Samtliga sektorer	Män	964 200	38 700	2,3	6,7	2,2	32	2,8	55	3,2
	Kvinnor	1 124 700	31 100	3,3	8,7	2,8	38	3,3	64	3,6
	Totalt	2 089 300	34 600	2,8	7,6	2,5	34	3,0	59	3,4
Privat sektor	Män	749 600	39 800	2,2	6,7	2,2	33	2,9	56	3,2
	Kvinnor	609 000	31 900	3,1	9,1	2,9	39	3,3	66	3,7
	Totalt	1 358 900	36 300	2,5	7,6	2,5	35	3,0	59	3,4
C Tillverkningsindustri	Män	150 400	43 000	..	9,5	3,1	38	3,3	63	3,6
	Kvinnor	63 700	36 200	..	10,9	3,5	47	3,9	80	4,3
	Totalt	214 100	40 900	..	9,7	3,1	40	3,4	68	3,8
25-30, 33 Verkstadsindustri	Män	97 700	43 300	..	9,6	3,1	37	3,2	64	3,6
	Kvinnor	30 800	37 300	..	11,9	3,8	49	4,1	87	4,6
	Totalt	128 600	41 900	..	10,2	3,3	40	3,4	69	3,8
F Byggindustri	Män	48 700	38 500	..	5,2	1,7	38	3,3	65	3,7
	Kvinnor	16 800	30 500	..	3,7	1,2	36	3,1	73	4,0
	Totalt	65 500	36 300	..	4,3	1,4	38	3,3	65	3,6
G Handel och serviceverkstäder	Män	116 800	39 000	..	6,3	2,1	32	2,8	57	3,3
	Kvinnor	78 900	32 300	..	9,0	2,9	42	3,5	70	3,9
	Totalt	195 700	36 300	..	7,2	2,3	35	3,0	62	3,5
51 Partihandel	Män	78 100	40 400	..	5,5	1,8	31	2,7	53	3,1
	Kvinnor	40 200	34 700	..	10,9	3,5	45	3,8	76	4,1
	Totalt	118 300	38 400	..	7,0	2,3	33	2,9	60	3,4
52 Detaljhandel	Män	20 900	35 400	..	5,7	1,9	37	3,2	68	3,8
	Kvinnor	32 500	30 200	..	7,9	2,6	41	3,5	64	3,6
	Totalt	53 400	32 200	..	6,6	2,2	39	3,4	65	3,7
I Hotell och restaurang	Män	7 500	30 600	..	2,0	0,7	33	2,9	54	3,2
	Kvinnor	8 200	29 300	..	6,9	2,3	38	3,3	60	3,4
	Totalt	15 700	30 000	..	4,9	1,6	36	3,1	58	3,3
H Transport- och kommunikationer	Män	46 900	33 800	..	11,6	3,7	25	2,3	49	2,9
	Kvinnor	27 000	29 400	..	11,8	3,8	32	2,8	62	3,5
	Totalt	74 000	32 200	..	11,8	3,8	28	2,5	56	3,2
K Finans- och försäkringsverksamhet	Män	37 900	53 600	..	4,5	1,5	36,7	3,2	66,5	3,7
	Kvinnor	41 100	38 100	..	8,5	2,8	46,4	3,9	75,6	4,1
	Totalt	79 000	45 500	..	6,6	2,1	43,0	3,6	73,2	4,0
J+L+M+N Informations-, fastighets-, uthyrningsföretag mfl	Män	238 800	40 700	..	6,1	2,0	30	2,7	48	2,8
	Kvinnor	169 800	33 700	..	8,4	2,7	41	3,5	66	3,7
	Totalt	408 700	37 800	..	6,7	2,2	34	3,0	54	3,1
Summa Privat tjänsteproduktion (G-U)	Män	530 000	39 100	..	5,9	1,9	31	2,7	53	3,1
	Kvinnor	518 900	31 400	..	8,9	2,9	38	3,3	64	3,6
	Totalt	1 049 100	35 300	..	7,2	2,3	34	2,9	57	3,3
Offentlig sektor	Män	214 600	34 600	2,7	6,5	2,1	30	2,7	54	3,2
	Kvinnor	515 700	30 200	3,6	8,3	2,7	36	3,1	62	3,5
	Totalt	730 400	31 500	3,3	7,7	2,5	34	3,0	59	3,4
Statlig sektor	Män	92 100	35 200	..	4,9	1,6	29	2,6	54	3,2
	Kvinnor	103 200	32 200	..	7,9	2,6	41	3,5	70	3,9
	Totalt	195 200	33 600	..	6,4	2,1	35	3,0	61	3,5
Kommunal sektor	Män	86 700	30 500	..	8,1	2,6	32	2,8	55	3,2
	Kvinnor	280 100	28 800	..	8,5	2,8	34	3,0	58	3,3
	Totalt	366 900	29 200	..	8,5	2,7	33	2,9	57	3,3
Landstingskommunal sektor	Män	35 800	43 000	..	7,0	2,3	28	2,5	53	3,1
	Kvinnor	132 400	31 900	..	8,3	2,7	37	3,2	64	3,6
	Totalt	168 300	34 300	..	7,9	2,6	35	3,0	61	3,5

.. Uppgift ej tillgänglig eller för osäker för att redovisas

* Osäker skattnings på grund, bortfall, mätfel, rotation i urvalet eller försenad lönerrevision

Bilaga 2c. Månadslön (grundlön) och löneutveckling år 2013

Samtliga anställda

Sektor		Antal	Månadslön år 2013	Löneutveckling. Procent						
				År 2013	Tre senaste åren		Tio senaste åren		2000-talet	
					År 2011-2013	År 2004-2013	År 2000-2013	År 2000-2013	År 2000-2013	År 2000-2013
				Totalt	Årstakt	Totalt	Årstakt	Totalt	Årstakt	
Samtliga sektorer	Män	1 851 800	32 200	2,2	6,8	2,2	32	2,8	54	3,1
	Kvinnor	1 876 700	27 500	2,9	8,1	2,6	37	3,2	62	3,5
	Totalt	3 729 200	29 900	2,5	7,4	2,4	34	3,0	57	3,3
Privat sektor	Män	1 547 300	32 500	2,1	6,9	2,2	33	2,9	55	3,2
	Kvinnor	999 400	28 200	2,7	8,3	2,7	37	3,2	62	3,5
	Totalt	2 547 400	30 900	2,3	7,3	2,4	34	3,0	57	3,3
C Tillverkningsindustri	Män	384 400	32 700	..	9,5	3,1	39	3,3	61	3,5
	Kvinnor	116 200	30 500	..	9,9	3,2	45	3,8	71	3,9
	Totalt	500 900	32 200	..	9,5	3,1	40	3,4	63	3,6
25-30, 33 Verkstadsindustri	Män	216 600	34 000	..	9,5	3,1	39	3,3	62	3,5
	Kvinnor	50 600	32 200	..	10,5	3,4	48	4,0	77	4,2
	Totalt	267 300	33 700	..	9,8	3,2	41	3,5	65	3,7
F Byggindustri	Män	194 300	31 100	..	6,4	2,1	34	2,9	56	3,2
	Kvinnor	23 000	28 600	..	4,5	1,5	33	2,9	70	3,9
	Totalt	217 300	30 800	..	5,9	1,9	34	2,9	56	3,2
G Handel och serviceverkstäder	Män	238 800	31 500	..	6,1	2,0	30	2,7	54	3,1
	Kvinnor	206 400	26 200	..	8,0	2,6	39	3,3	63	3,6
	Totalt	445 100	29 100	..	6,7	2,2	33	2,9	58	3,3
51 Partihandel	Män	113 800	35 700	..	6,0	1,9	31	2,7	54	3,1
	Kvinnor	51 700	31 900	..	8,7	2,8	41	3,5	70	3,9
	Totalt	165 600	34 500	..	6,7	2,2	33	2,9	58	3,3
52 Detaljhandel	Män	76 400	26 400	..	2,9	1,0	30	2,7	54	3,2
	Kvinnor	146 100	24 100	..	8,2	2,7	39	3,3	61	3,5
	Totalt	222 500	24 900	..	5,6	1,8	35	3,1	59	3,3
I Hotell och restaurang	Män	50 800	23 100	..	4,5	1,5	31	2,7	51	3,0
	Kvinnor	64 700	22 200	..	6,9	2,3	34	2,9	54	3,1
	Totalt	115 500	22 700	..	6,0	2,0	33	2,9	53	3,1
H Transport- och kommunikationer	Män	136 800	27 900	..	8,3	2,7	24	2,2	46	2,7
	Kvinnor	38 300	27 900	..	10,4	3,4	30	2,7	58	3,3
	Totalt	175 300	27 900	..	8,8	2,9	26	2,3	50	2,9
K Finans- och försäkringsverksamhet	Män	37 900	53 600	..	4,5	1,5	37	3,2	66	3,7
	Kvinnor	41 100	38 100	..	8,5	2,8	48	4,0	78	4,2
	Totalt	79 000	45 500	..	6,6	2,1	45	3,8	75	4,1
J+L+M+N Informations-, fastighets-, uthyrningsföretag mfl	Män	345 000	35 400	..	5,9	1,9	29	2,6	45	2,7
	Kvinnor	233 600	30 400	..	8,0	2,6	38	3,3	61	3,4
	Totalt	578 700	33 400	..	6,5	2,1	32	2,8	51	3,0
Summa Privat tjänsteproduktion (G-U)	Män	924 400	32 600	..	5,8	1,9	29	2,6	50	3,0
	Kvinnor	845 200	27 800	..	8,1	2,6	37	3,2	61	3,5
	Totalt	1 769 700	30 300	..	6,7	2,2	32	2,8	55	3,2
Offentlig sektor	Män	304 500	31 000	2,5	6,6	2,2	31	2,7	54	3,2
	Kvinnor	877 300	26 800	3,1	7,9	2,6	37	3,2	61	3,4
	Totalt	1 181 800	27 900	3,0	7,5	2,4	35	3,0	59	3,4
Statlig sektor	Män	100 900	34 200	..	4,9	1,6	31	2,7	56	3,2
	Kvinnor	108 500	31 700	..	7,8	2,5	41	3,5	69	3,8
	Totalt	209 500	32 900	..	6,3	2,1	35	3,0	61	3,5
Kommunal sektor	Män	156 300	26 900	..	7,9	2,6	32	2,8	54	3,1
	Kvinnor	590 400	25 100	..	7,8	2,5	36	3,1	58	3,3
	Totalt	746 700	25 500	..	7,8	2,5	35	3,0	57	3,3
Landstingskommunal sektor	Män	47 400	38 000	..	7,0	2,3	29	2,6	54	3,1
	Kvinnor	178 500	29 500	..	7,9	2,6	37	3,2	62	3,5
	Totalt	225 700	31 300	..	7,7	2,5	35	3,1	60	3,4

.. Uppgift ej tillgänglig eller för osäker för att redovisas

* Osäker skattning på grund, bortfall, mätfel, rotation i urvalet eller försenad lönerevision

Rapporten beställs från LO-distribution:
lo@strombergdistribution.se
Telefax: 026-24 90 26

September 2014
ISBN 978-91-566-2998-3
www.lo.se

OMSLAGSFOTO: Lars Forsstedt